



Møteinnkalling

Utvalg:	Dovrefjell nasjonalparkstyret
Møtested:	Teams
Dato:	12.10.2026
Tidspunkt:	09:00

Eventuelt forfall må meldes snarest til nasjonalparkforvalter. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

[Bli med i møtet nå](#)

Møte-ID: 357 970 353 162 57
Passord: Cr3Bn7YP

Orienteringer kl 0900-1015:

Jonas Janss Haugli - masteroppgave, Effekter av Snøheimbussen som avbøtende tiltak for villrein i Snøhetta øst

Tilde Øyjordet - masteroppgave Villrein sine atferdsresponsar på menneskeleg forstyrring langs pilegrimsleia i Knutshø villreinområde

Norunn Brøste Kjersem - masteroppgave Effekten av forvaltningstiltaket Moskusstien på folk og rein i Stroplsjødalen

SNO-orientering

Saksliste

Utvalgs-saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv-saksnr
ST 39/2026	Godkjenning av møteinnkalling og dagsorden, valg av et medlem til å godkjenne protokollen		
ST 40/2026	Sak - dispensasjon - Knutshø LVO - Folldal - 2026 - fornying av dam Fundin - Glommens og Laagens Brukseierforening - Hafslund Kraft AS		2026/9674
ST 41/2026	Sak - klage - Åmotan-Grøvdalen LVO - Sunndal - Lindalen - byggetiltak - 2026 - utvide uthus - Lars Sande - Mette K. Sande		2026/5722
ST 42/2026	Sak - Fokstugu LVO - Dovre 93/1 - Nysetra - byggetiltak - 2026 - oppføring av seterhus og uthus - Per Ivar Brækken		2026/9929
ST 43/2026	Sak - Mardalen NR - Molde - plan for restaurering - Mardalen naturreservat i Molde kommune		2026/11723
ST 44/2026	Sak - vurdering av overtreddesgebyr - organisert ferdsel - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - 2026 - CK Mundo		2026/9806
ST 45/2026	Sak - Oversendelse for vurdering av overtreddesgebyr - 2026 - Kristiansund og Nordmøre turistforening		2025/3660
ST 46/2026	Referatsaker		
RS 7/2026	Tilsagn - Dovrefjell nasjonalparkstyre - tilskudd til tiltak for villreinvennlig ferdsel av mennesker - 2026 - alternativ trase for Pilegrimsleden - Drivdalen		2026/5896
RS 8/2026	Utbetaling - Dovrefjell nasjonalparkstyre - tilskudd til tiltak for villreinvennlig ferdsel av mennesker - 2026 - omlegging av langrennstrase		2026/5896
RS 9/2026	Vedtak - klagesak - Knutshø LVO - dispensasjon - motorferdsel - 2026 - 2030 - snødekt mark - tilsyn av seterbuer - Unndalsvegen 983 og 985 - Erik Gissingen		2025/11247
RS 10/2026	Vedtak klagesak - Dalsida LVO - utviding av eksisterende bu - Nedre Mølmsvatnet - Øyvind Mølmen		2025/2325
RS 11/2026	Utbetaling - Dovrefjell nasjonalparkstyre - tilskudd til tiltak for villreinvennlig ferdsel av mennesker - 2026 - endringer i Stropsjødalen og Reinheim		2026/5896
ST 47/2026	Delegerte vedtak		
229/2026	Delegert sak - dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Oppdal - Snøfjellstjønnevegen 702 - motorferdsel - 2026 - ATV - transport av vedovn - Stein Olav Gravem		2026/5968

230/2026	Delegert sak - Hjerkin LVO m/ BV - Snøheimvegen - Vålåsjøhøvegen - 2026 - sykkel - villreinjakt - Hans Olav Arnekleiv	2026/9725
231/2026	Delegert sak - dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Hjerkin LVO m/ BV - Snøhetta - organisert ferdsel - 2026 - topptur og telting - Student-KRIK Trondheim	2026/8976
232/2026	Delegert sak - dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Oppdal - Snøfjellstjønnevegen 517 - motorferdsel - 2026 - bil - traktor - Gjermund Kleven	2026/6754
233/2026	Delegert sak - dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Hjerkin LVO m/BV - organisert ferdsel - moskussafari - Mountain Experience Terje Rian	2024/11463
234/2026	Delegert sak - dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - 2026 - forskning - innsamling av plantestiklinger - fjellskrinneblom - Helene Grindeland	2026/6325
235/2026	Delegert sak - dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Oppdal - Snøfjellstjønnevegen 806 - motorferdsel - 2026 - bil - Jan Løkken	2026/7237
236/2026	Delegert sak - Hjerkin LVO m/ BV - Snøheimvegen - Vålåsjøhøvegen - 2026 - sykkel - villreinjakt - Lars Ragnvald Børve	2026/7760
237/2026	Delegert sak - ekstraturer - Knutshø LVO - dispensasjon - motorferdsel - 2026 - barmark - vedlikehold etter brannspill - Setalsjølia 1179 - Østerdalen Bygg AS - Stein Arne Brendryen	2025/10710
238/2026	Delegert sak - endret vilkår - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Oppdal - Snøfjellstjønnevegen 806 - motorferdsel - 2026 - bil - Jan Løkken	2026/7237
239/2026	Delegert sak - avslag - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - bruk av drone - 2026 - dokumentarfilm - LionCry Studio	2026/7241
240/2026	Delegert sak - tillatelse - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Oppdal - Snøfjellstjønnevegen 802 - motorferdsel - 2026 - bil - riving av jaktbu og oppføring av ny - Hanne Håker	2026/7792
241/2026	Delegert sak - endring av vilkår - 2026 - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Hjerkin LVO m/ BV - Oppdal - Dovre - Åmotdalshytta - motorferdsel - 2026 - 2029 - snøskuter - helikopter - Kristiansund og Nordmøre Turistforening	2025/3660
242/2026	Delegert sak - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Kongsvoll - Stroppljødalen - organisert ferdsel - 2026 - vitenskapelig feltekspedisjon - Comenius University Bratislava - Martin Labuda	2026/8458
243/2026	Delegert sak - Hjerkin LVO m/ BV - Snøheimvegen - Vålåsjøhøvegen - 2026 - sykkel - villreinjakt -	2026/8407

	Øivind Holen - Leon Reitan Holen - Fredrik Reitan Holen	
244/2026	Delegert sak - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Snøhetta - bruk av drone - 2026 - feltarbeid - Universitetet i Bergen - Jan Kopecny	2026/8287
245/2026	Delegert sak - dispensasjon - Hjerkin LVO m/ BV - Hjerkin - Snøheimbussen - 2026 - stopp i nærheten av Svånålegetet - Ingebjørg Nørstebø m.fl.	2026/8796
246/2026	Delegert sak - dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - bruk av drone - 2026 - dokumentasjon av snøfonner - Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet - NTNU	2026/7522
247/2026	Delegert sak - dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Buahø - Svartberget - Knartmyrene - 2026 - 2029 - viltkamera - Jora beitelag - Irene Amundgård	2026/7759
248/2026	Delegert sak - Hjerkin LVO m/ BV - Snøheimvegen - Vålåsjørhøvegen - 2026 - sykkel - villreinjakt - Øystein Groven	2026/8528
249/2026	Delegert sak - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Oppdal - Snøfjellstjønnevegen 700 - motorferdsel - 2026 - 2030 - bil - traktor - Erik Nerhoel	2026/9074
250/2026	Delegert sak - Hjerkin LVO m/ BV - Snøheimvegen - Vålåsjørhøvegen - 2026 - sykkel - villreinjakt - Ståle Myhren - Jørgen Myhren	2026/9186
251/2026	Delegert sak - Hjerkin LVO m/ BV - Snøheimvegen - Vålåsjørhøvegen - 2026 - sykkel - villreinjakt - Kristine Lie - Stein Åge Aa	2026/9187
252/2026	Delegert sak - flerårig unntak fra båndtvang - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Jora LVO - Dalsida LVO - 2026 - 2030 - rypetaksering - Lesja fjellstyre	2025/11714
253/2026	Delegert sak - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Hjerkin / Kongsvoll / Drivdalen LVO - motorferdsel - 2026 - 2028 - beltevogn - uttransport av felt elg og hjort - John Frode Solheim	2026/6220
254/2026	Delegert sak - avslag - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - bruk av drone - 2026 - dokumentarfilm - Chirantan Ghosh	2026/7365
255/2026	Delegert sak - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Snøhetta - bruk av drone - 2026 - feltarbeid - endring av dato - Universitetet i Bergen - Jan Kopecny	2026/8287
256/2026	Delegert sak - Avslag - endret tidspunkt - Knutshø LVO - snødekt mark - preparering av skiløyper - Kvikne løypelag	2025/13413
257/2026	Delegert sak - dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Oppdal - Snøfjellstjønnevegen 855 - Tverrfjellet - motorferdsel - 2026 - bil - Åsmund Gjerstad	2026/10977

258/2026	Delegert sak - dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Hjerkin LVO m/BV - 2027 - organisert ferdsel - Jonathan Giovannini	2026/11112
259/2026	Delegert sak - dispensasjon - Hjerkin LVO m/BV - 2026 - oppføring av gjerde - motorferdsel - BaneNOR	2026/11423
	Referat sak	
RS 12/2026	Vedtak - klage - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Knutshø LVO - Hjerkin LVO m/ BV - dispensasjon - 2025 - 2026 - fuglehundprøver - Fuglehundklubbenes Forbund	2025/974
260/2026	Delegert sak - dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - 2026 - organisert ferdsel - fotografering av moskus - Biofoto Innlandet	2026/9579
261/2026	Delegert sak - Hjerkin LVO m/ BV - Vålåsjøhøvegen - Grisungvatnet - motorferdsel - 2026 - 2029 - bil - traktor - Endre Amundgård	2026/6776
262/2026	Delegert sak - dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Oppdal - Snøfjellstjønnvegen 642 - motorferdsel - 2026 - 2029 - bil - Ragnfrid Bjerke	2026/5965
263/2026	Delegert sak - dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Oppdal - Snøfjellstjønnvegen 548 - motorferdsel - 2026 - 2029 - bil - Jørgen Buvarp Storli	2026/6565
264/2026	Delegert sak - dispensasjon - Knutshø LVO - Oppdal - Orkelsjøvegen 618 - motorferdsel - 2026 - ATV - Steinar Inge Furnes	2026/4898

ST 39/2026 Godkjenning av møteinnkalling og dagsorden, valg av et medlem til å godkjenne protokollen



Arkivsaksnummer: 2026/9674-2

Saksbehandler: Gunhild Kirsti Sem

Dato: 04.10.2026

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Dovrefjell nasjonalparkstyre	40/2026	12.10.2026

Sak - dispensasjon - Knutshø LVO - Folldal - 2026 - fornyning av dam Fundin - Glommens og Laagens Brukseierforening - Hafslund Kraft AS

Innstilling fra forvalter

Dovrefjell nasjonalparkstyre viser til søknad fra Hafslund Kraft AS, på vegne av GLB, datert 17.08.2026, og gir tillatelse til følgende tiltak i tilknytning til ny Fundin dam i Knutshø landskapsvernområde:

1. Nytt lukehus over tappetunnel og ny nettilknytning
2. Ny permanent veg og omkjøring for tredjeperson til lukehus nordøst for dammen
3. Rivning av eksisterende aggregathus
4. Midlertidig anleggsveg sør for eksisterende aggregathus og ut i magasinet
5. Ny tappetunnel (under bakken, ikke synlig over bakken)
6. Fjerning av utdaterte strøm- og signalkabler
7. Oppgradering og flytting av informasjonsskilt

Tillatelsen gis med følgende vilkår:

- Landskapet skal tilpasses og tilbakeføres til tilnærmet opprinnelig tilstand der hvor infrastruktur fjernes eller rives innenfor berørte arealer i Knutshø landskapsvernområde
- Kun stedegne overskuddsmasser fra planområdet skal benyttes i forbindelse med etableringa av ny anleggsveg og grunnarbeid knyttet til nytt lukehus, samt istandsetting av veg og fjerning av aggregathus
- Stedegne toppmasser skal fjernes skånsomt, mellomagres på en måte som hindrer forringelse av massenes økologiske funksjon, og tilbakeføres til opprinnelig sted etter avsluttet anleggsarbeid. Håndtering, lagring og tilbakeføring skal skje i samsvar med metodikk i forslag til detaljplan for miljø og landskap (2026.04.24), eller annen dokumentert metodikk som ivaretar massene for istandsetting av området

- Ved etableringa av ny anleggsveg på 60 meter skal det kun graves i veglegemet som defineres i denne sammenheng som kjørebanebredde på 4,5 m + grøft på én side + 0,5 m fra topp skjæring. Plant atkomstparti øst for lukehuset skal utformes i henhold til fig. 4
- Soner for «vegetasjon bevares» skal ikke forstyrres
- Inert avfall fra rivningsarbeid skal fraktes ut av fjellet og håndteres i tråd med gjeldende regelverk
- Nytt lukehus skal plasseres på toppen av vertikal lukesjakt (se fig 1, 2 og 3 og arealbruksplan) og blir på (l*b) 14,4*9,1 m. Bygget skal plasseres i en skråning der nedre side delvis dekkes av løsmasser og får en maksimal høyde på 7 meter over terreng. Mot eksisterende veg i øst vil gesims ligge 6,6 meter over terreng. Mot vest, ved ny adkomstvei, vil gesims ligge 7 meter over nytt terreng
- Tak på nytt lukehus skal kles med skifer, eventuelt Decra Stratos i antikk grå, eller annet materiale med tilsvarende visuelle egenskaper (tekstur, matthet og farge)
- Dører og vindusomramminger på nytt lukehus skal utføres i mørke, naturtilpassede jordtoner
- Byggets utforming, material- og fargebruk skal samlet sett bidra til at tiltaket i minst mulig grad skiller seg ut i landskapet
- Rødlista naturtyper og arter skal hensyntas. Tiltakshaver og tilhørende entreprenør(er) er selv ansvarlige for å ha oppdatert kunnskap på dette temaet i området
- Entreprenør(er) forutsettes at gjøres kjent med vilkårene i tillatelsen og følge disse

Vedtaket er gjort med hjemmel i naturmangfoldlovens § 48, 1.ledd, 2.alternativ.

Begrunnelsen for tillatelsen fremgår av saksvurderingene under.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

Vedlegg:

- 1 Søknad - Knutshø LVO - Follidal - 2026 - fornying av dam Fundin - Glommens og Laagens Brukseierforening - Hafslund Kraft AS
- 2 Søknad om dispensasjon fra forskrift - Knutshø landskapsvernområde

Saksopplysninger

Hafslund AS søker på vegne Glommens og Laagens Brukseierforening om dispensasjon fra verneforskrift for Knutshø landskapsvernområde i forbindelse med fornying av dam Fundin.

Arealbruksplan, i vedlegg 1 (søknad med plan), viser hvor tiltak er tenkt plassert innenfor planområdet. Samtlige tiltak ligger innenfor GLBs eiendom med gbnr. 230/3.

Tiltakene er nevnt i «Fornyning av dam Fundin - detaljplan for miljø- og landskap» som nylig har vært på høring. Dovrefjell nasjonalparkstyre ga innspill på denne i nasjonalparkstyremøte 27.08.2026.

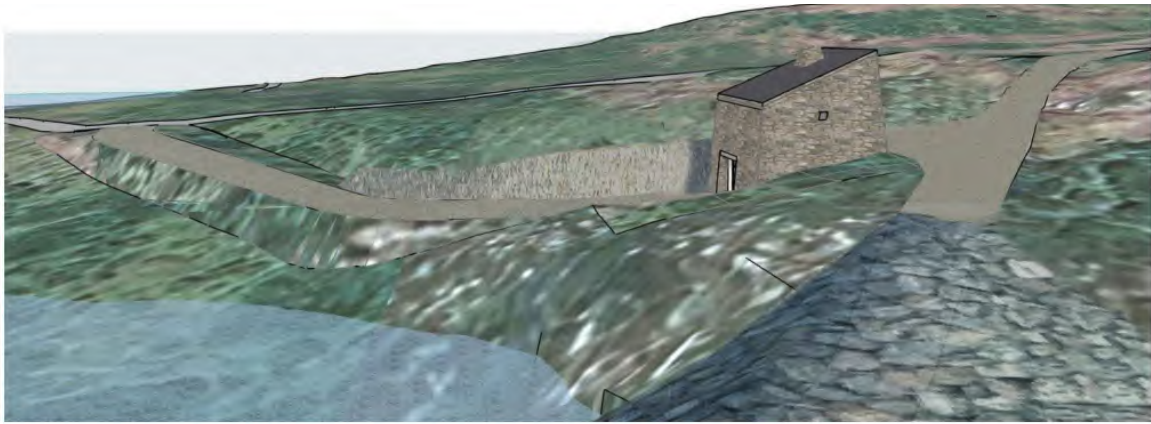
Søknaden gjelder følgende tiltak innenfor Knutshø landskapsvernområde:

1. Nytt lukehus over tappetunnel og ny nettilknytning

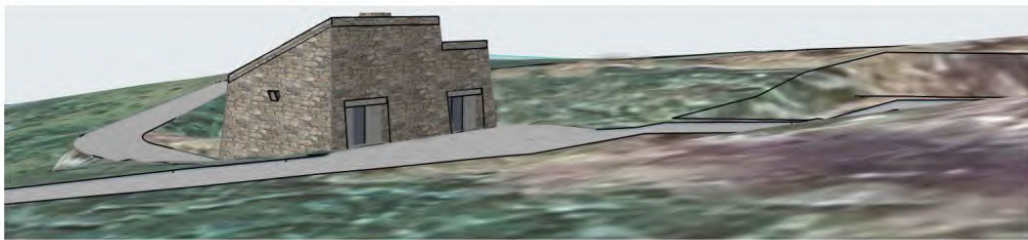
I dagen – på toppen av vertikal lukesjakt – vil man etablere nytt lukehus, se figur 1-3. Lukehuset blir L x B = 14,4 x 9,1 m. Lukehuset plasseres i en skråning, der nedre side delvis dekkes av løsmasser og får en maksimal høyde på ca. 7 m over terreng. Mot eksisterende vei i øst vil gesims ligge 6,6 meter over terreng. Mot vest, ved ny adkomstvei, vil gesims ligge om lag 7 meter over nytt terreng. Lukehuset får pulttak for lavest mulig gesims, og vil kles med naturstein. Det vil vurderes nærmere om blokkstein fra steinbrudd skal bearbeides til bruk i fasaden, eller om det skal tas i bruk skifer. Fasaden vil få et uttrykk som ligner på tørrmur. Taket tekkes med skifer, eventuelt Decra Stratos i antikk grå, eller tilsvarende produkt med likt utseende og egenskaper. Farger på dører og eventuelle vinduskarmer vil bli i en mørk jordtone.



Figur 1. Eksisterende lukehus og bru rives (rødt kryss) og erstattes av nytt lukehus, inkludert permanent gruset adkomstveg (skissert til venstre i bildet)



Figur 2. Planlagt utforming og plassering av nytt lukehus ved venstre fyllingsdamdel, inklusive ny permanent tilkomstveg (til venstre i bildet)



Figur 3. Nytt lukehus med traforom til høyre, i den lavere delen av bygget

2. Ny permanent vei og omkjøring for tredjeperson

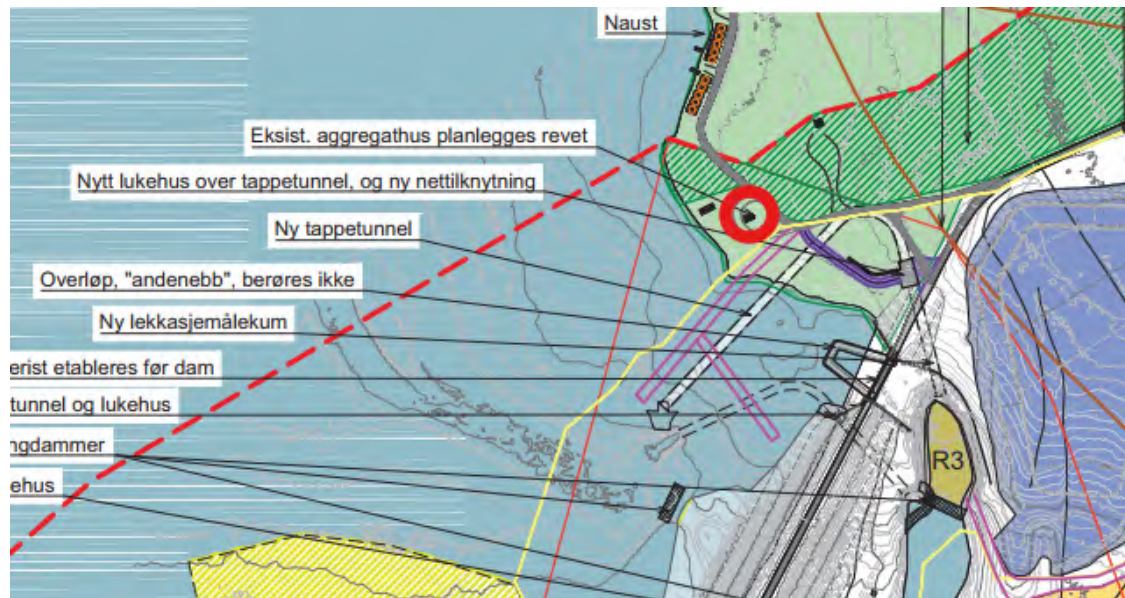
Det skal etableres en ny permanent adkomstvei til lukehuset nordøst for dammen, se fig. 1, 2 og 4). På grunn av høydeforskjeller rundt lukehuset er adkomst med lastebil kun mulig fra nord. Veien kobles til eksisterende grusvei og blir ca. 60 meter lang med en kjørebanebredde på 4,5 meter. Det vil bli behov for et plant adkomstparti rett øst for lukehuset for oppstilling av lastebil i forbindelse med transformatorstasjon i lukehuset. Veistubben mellom Sæterveien og adkomst til naust fjernes og arealet istandsettes etter anleggsperioden.



Figur 4. Ny permanent adkomstvei og adkomstparti til lukehus er markert med lilla

3. Rivning av eksisterende aggregathus

Det eksisterende aggregathuset, som ligger nordøst for dammen, planlegges revet fordi det blir overflødig når nytt aggregat installeres i det nye lukehuset. Alt rivemateriell transporteres til godkjent mottak for avfallshåndtering. Området der bygget har stått tilbakeføres til tilnærmet opprinnelig terreng ved bruk av overskuddsmasser fra prosjektet, slik at landskapet fremstår mest mulig naturlig etter istandsetting.



Figur 5. Utsnitt fra arealbruksplan som viser plassering av eksisterende aggregathus som skal rives (rød sirkel)

4. Midlertidig anleggsvei

Det skal etableres en midlertidig anleggsvei sør for eksisterende aggregathus og ut i magasinet, se figur 6. Veien vil ligge i landskapsvernområdet over en strekning på ca. 30 m. Etter avsluttet anleggsperiode, vil veien fjernes og terrenget tilbakeføres. Der veiene ligger nær LRV foreslås det å bruke store steiner langs ytterkantene, slik at deler av traseene kan bli liggende etter anleggsslutt og bidra til å skape skjulesteder for ungfisk. Dette er i magasinet og utenfor landskapsvernområdet.



Figur 6. Midlertidig anleggsvei er markert med lilla omriss og ny tappetunnel i lyst grått

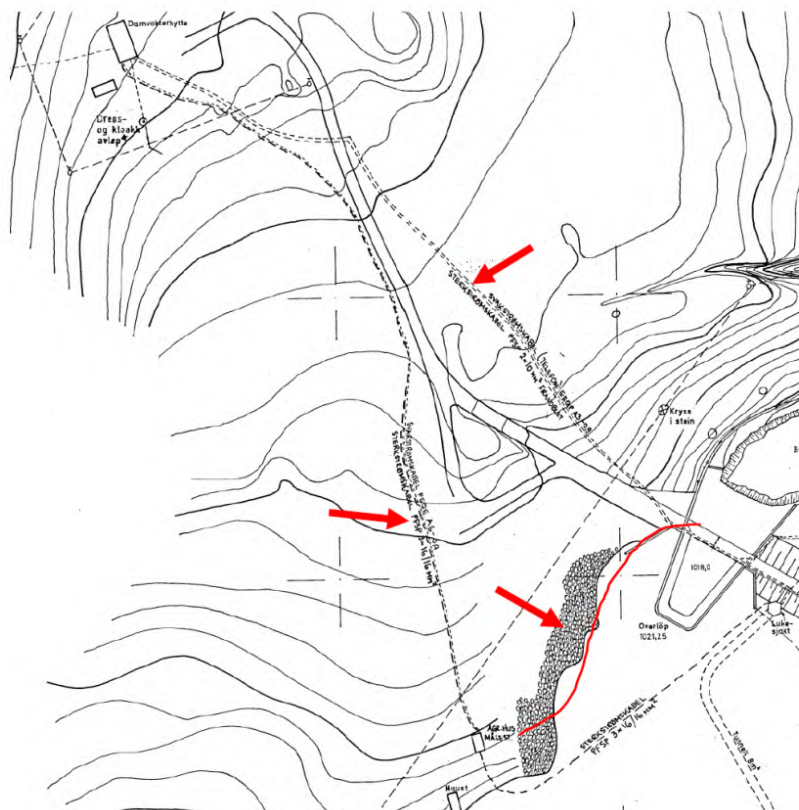
5. Ny tappetunnel (under bakken, ikke synlig over bakken)

Tunneltraseen for ny tappetunnel planlegges under venstre fyllingsdamdel, se figur 6. Dette skjer ved at den etableres med inntak i eksisterende magasin, føres under venstre damvederlag og ut i dagen i ny forskjæring. Utløpet etableres i eksisterende flomkanal. Det drives en vertikal lukesjakt fra dagen og ned til lukeproppen i betong, og det etableres adkomst til lukepropp. I proppen etableres nye tappeluker. Tappetunnelen utformes med standard profil (minimum 24 m²), og får en total lengde på ca. 270 meter.

Tappetunnelen vil gå under landskapsvernområdet, men vil ikke være synlig eller påvirke landskapet over tunnelen.

6. Fjerning av utdatert strøm- og signalkabel

Ved rivning av aggregatet kan det også bli aktuelt å fjerne eldre nedgravde strøm- og signalkabler. Det er knyttet usikkerhet til plasseringen av kabler, men de antas å ligge som vist på kartet figur 7. Terrenghorisonter tyder på at dette stemmer. Dersom kablene fjernes, skal arbeidet utføres skånsomt med liten gravemaskin, uten etablering av midlertidig vei. Jordmasser graves til side og tilbakeføres etterpå. Det blir nødvendig å fylle tilbake toppjord med finstoffer, for å sikre en god vannhusholdning i jorda. Ellers vil det oppstå tørre partier i vegetasjonen i grøftetraseen. Generelt vil man forsøke å fjerne alle strøm- og signalkabler som man støter på under arbeidene, og som ikke har en funksjon i etterkant.



Figur 7. Eldre strøm- og signalkabler som kan bli aktuelle å fjerne merket i rødt. Kartutsnitt fra Glommens og Laagens Brukseierforening. Situasjonsplan fra 1972.

7. Oppgradering og flytting av informasjonsskilt

Eksisterende informasjonsskilt på dammens østside skal fornyes og få ny plassering nærmere grusveien. Målet med det nye skiltet er mer tilgjengelig plassering, og mer lesbar og oppdatert informasjon. Det foreslås en utforming som ligner øvrige skilt i fjellområdet.

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Varige inngrep skal behandles av nasjonalparkstyret, jf. delegeringsreglement for Dovrefjell nasjonalparkstyre, vedtatt i møte i Dovrefjell nasjonalparkstyre 7.12.2015, revisjon 5.1.2017 sak DNPS 50/2016, revisjon 12.4.2021 sak DNPS 14/2021, revisjon 5.10.2022 sak 33/2022.

Verneformål – forskrift

Formålet med opprettelsen av Knutshø landskapsvernområde er å ta vare på et sammenhengende høgfjellsområde med leveområdene til villreinen i Knutshø, og et særpreget natur- og kulturlandskap med tilhørende planteliv, dyreliv, landskapsformer og kulturmiljø.

Forvaltningsplan

Forvaltningsplanen for verneområdene på Dovrefjell er fra 2006. Retningslinjene i forvaltningsplan skal utdype de juridiske bestemmelsene i forskriften og gi forutsigbarhet.

Retningslinjer for forvaltning og bruk av tyngre anlegg (s. 98):

b) Ved opprusting / nyanlegg skal stilles strenge krav til ivaretagelse av verneformålet. Behandling etter § 4. Om nye inngrep skal kunne tillates, må det foreligge svært tungtveiende samfunnsinteresser av nasjonal verdi. Om inngrep tillates, må man velge de tekniske løsninger som gir minst skade på verneformålet, også om dette gir merutgifter i forhold til andre løsninger.

Naturmangfoldloven

Da verneforskrift ikke åpner for denne omsøkte tiltak, må søknaden behandles etter § 48, 1. ledd. 2. alternativ som sier følgende:

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra et vernevedtak dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig.

Tiltakene må også vurderes etter de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldlovens §§ 8-12 i (kunnskapsgrunnlag, føre-var prinsippet, samlet belastning på økosystemet, kostnader ved miljøforringelse bæres av tiltakshaver samt miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder), jf. § 7.

Presedens

Vurdering av presedens knytter seg til sannsynligheten for at lignende tiltak vil fremmes i fremtiden. Dette avhenger primært av antall saker hvor likebehandling tilsier at dispensasjon vil måtte gis og hvilke konsekvenser dette vil kunne få for verneverdiene. Spesielle forhold knyttet til saken kan tilsa at den kan særbehandles.

Vurdering

«Fornyng av dam Fundin - Detaljplan for miljø og landskap» (DML) ble behandlet i Dovrefjell nasjonalparkstyre i møte 27.08.2026. Overordnede tema knyttet til rehabiliteringsarbeidet ble tatt opp og vurdert i denne saken. Denne søknaden er imidlertid knyttet til fysiske tiltak som berører Knutshø landskapsvernområde direkte. I DML skrev nasjonalparkstyret følgende i sitt innspill om forhold knyttet til fysiske tiltak i landskapsvernområdet:

Nasjonalparkstyret legger til grunn at det knyttes generelle vilkår om landskapstilpasning og tilbakeføring til opprinnelig tilstand dersom infrastruktur fjernes eller rives, i områder med «vegetasjon bevares» skal toppmasser midlertidig deponeres og tilbakeføring av masser skje på en så skånsom måte som overhodet mulig, samt vilkår bruk av stedegne masser i forbindelse med etablering av ny veg til nytt lukehus. Det må dessuten tas nødvendige hensyn til rødlista naturtyper og arter, og regulanten må skaffe seg tilstrekkelig oppdatert kunnskap på dette området. Vi vil komme tilbake til disse forholdene i forbindelse med behandling av dispensasjonssøknad fra verneforskrift.

Vurdering etter § 48 i naturmangfoldloven

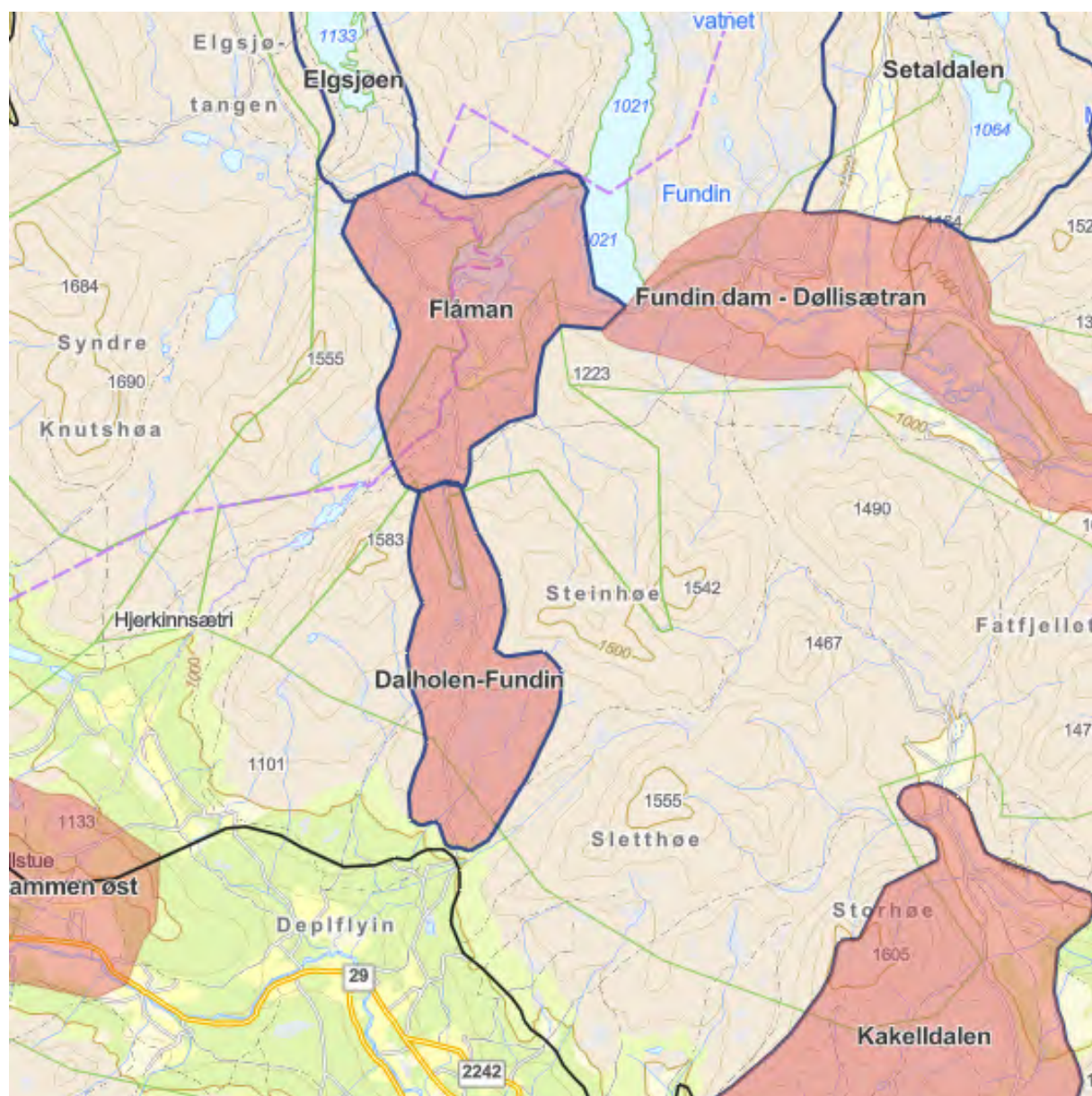
Etter naturmangfoldloven § 48 kan forvaltningsmyndigheten gjøre unntak fra forbudet i verneforskriften blant annet når unntaket ikke vil være i strid med verneformålet og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig. Det følger av forarbeidene til naturmangfoldloven at denne bestemmelsen ikke kan brukes for å utvide rammen som er gitt i vernevedtaket. Bestemmelsen skal være en sikkerhetsventil for tiltak som ikke kunne forutses eller ved spesielle tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet. Selv om vilkårene etter naturmangfoldloven § 48 er oppfylt har ikke søker krav på å få dispensasjon. Forvaltningsmyndigheten må gjøre en konkret vurdering av om dispensasjon skal gis eller ikke. Vurderingene skal gjennomføres innenfor rammene for alminnelig forvaltningsrettslige regler, retningslinjer (under disse prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12) og instruks fra overordnet myndighet.

Når det av nml § 48 fremgår at forvaltningsmyndigheten *kan* gjøre unntak fra vernevedtaket, ligger det i dette at tiltakshaver ikke har krav på å få dispensasjon selv om tiltaket ikke er i strid med verneformålet og heller ikke påvirker verneverdiene. Dersom disse vilkårene er oppfylt skal det foretas en skjønnsmessig vurdering av om tiltaket *bør* tillates, der fordelene for tiltakshaver veies opp mot eventuelle ulemper for naturmangfoldet. Utgangspunktet for denne vurderingen er at bestemmelsen er en sikkerhetsventil som i første rekke skal fange opp uforutsette eller spesielle tilfeller som ikke ble vurdert på vernetidspunktet. I dette ligger at lista for å gi dispensasjoner fra forbudene i verneforskriften bør ligge høyt.

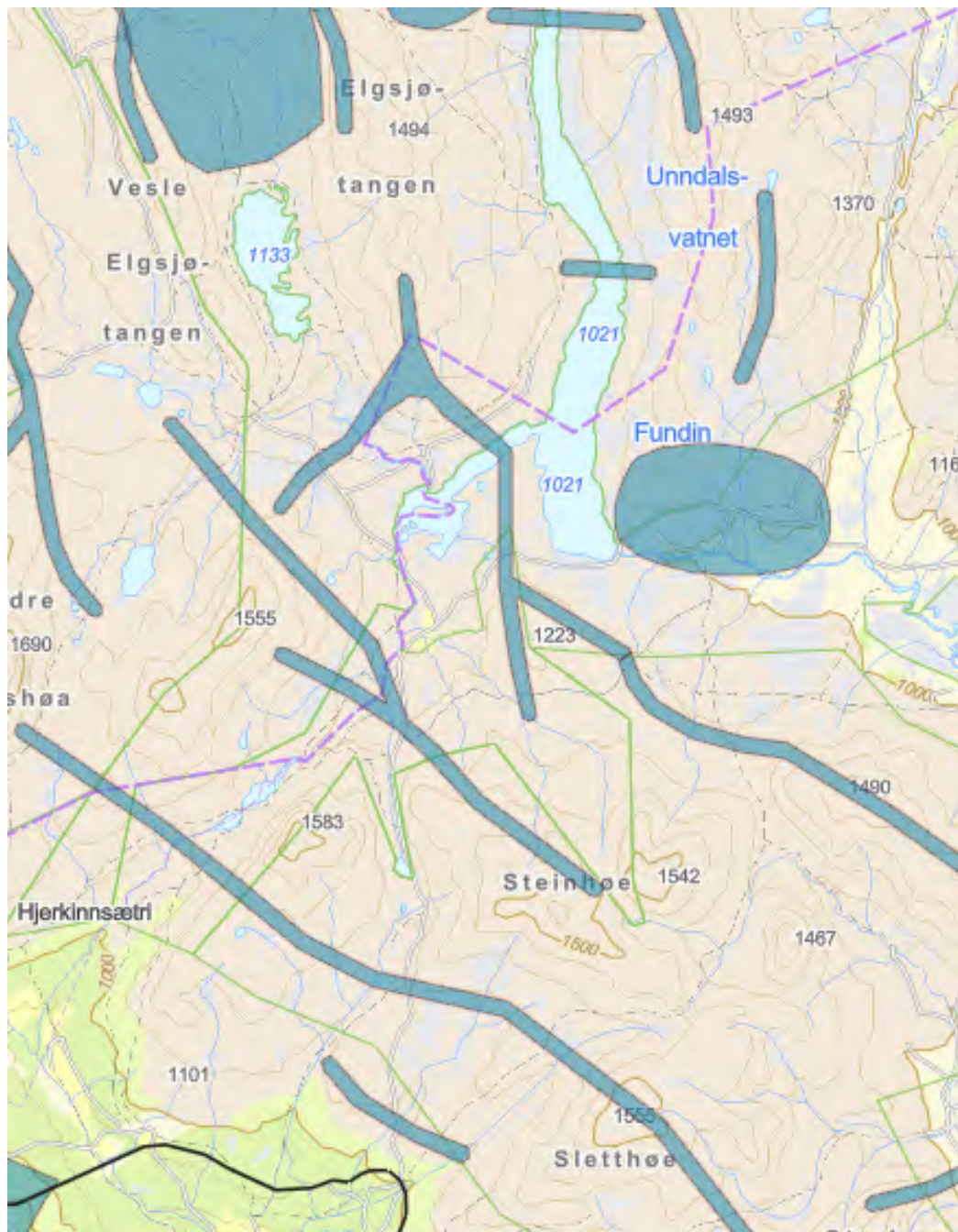
I foreliggende sak vil sikkerhetshensyn og vesentlige samfunnsinteresser veie tungt da arbeidet er knyttet til nødvendig rehabiliteringsarbeid på dam Fundin – et eldre anlegg fra 1967-1969. Konsesjonsvilkårene for anlegget ble revidert i 2023.

Nytt kunnskapsgrunnlag om villrein

Kvalitetsnorm for villrein ble vedtatt sommeren 2020, og klassifisering av de ti nasjonale villreinområdene etter kvalitetsnormen ble publisert i april 2022. Knutshø ble ikke klassifisert som godkjent etter målene i kvalitetsnormen. Formålet med kvalitetsnormen er å beskrive tilstanden til villreinen i hvert av våre 24 villreinområder. Kartgrunnlaget for Knutshø er tilgjengeliggjort på www.villrein.no. I forbindelse med arbeidet med kvalitetsnormen ble det kartlagt fokusområder med influensområder for Knutshø. Fokusområder er områder hvor der er, eller mistenker at det kan bli utfordringer for villreinen som skyldes arealinngrep og menneskelig aktivitet. Områder som reinen mister eller får redusert tilgang til som følge av redusert bruk av trekkpassasjer, er gitt navnet influensområder. Sætervegen og Fundin går gjennom flere fokusområder; Flåman, Dalholen-Fundin og Fundin dam - Døllisætran og trekkruiter (jf. fig. 8 og 9). Rehabiliteringsarbeidet på damanlegget ved Fundin er omfattende både i tid og rom, og vil påvirke store områder som i sin helhet er overlappende med villreinens arealbruk og kommer på kollisjonskurs med denne både hva gjelder støy, arealinngrep og ferdsel/transport til og fra området.



Figur 8. Sætervegen (anleggsvegen) og anleggsområdet berører fokusområdene «Flåman og Dalholen-Fundin og Fundin dam- Døllisætran»



Figur 9. Blå skravur angir trekkruiter for villrein i området. Fundin ligger midt i en trekkoridor.

Tiltaksplanen for Knutshø villreinområde ble lagt frem høsten 2025. Denne angir en rekke tiltak for å bedre situasjonen for villreinen. Prosjektet med rehabilitering av Dam Fundin kommer midt oppi dette. Det er derfor viktig å gjøre tilpasninger gjennom rutiner og vilkår i anleggsperioden som gjør at forstyrrelsene på villreinen blir så skånsomme som overhodet mulig. Vilkår som ivaretar villrein, som blant annet går på selve anleggsdriften på området og transport samt avbøtende tiltak, er spilt inn i forbindelse med høring av DML. Hensynet til villrein forutsettes ivaretatt gjennom disse vilkårene.

Håndtering av masser

Arealbruksplanen viser at hoveddelen av de berørte arealene innenfor Knutshø landskapsvernområde er avsatt til «vegetasjon bevares». Deler av berørt areal innenfor landskapsvernområdet som er lokalisert nær dammen ligger utenfor denne sonen. Nasjonalparkstyret forutsetter at vegetasjonen også i dette området i størst mulig grad ivaretas gjennom skånsom håndtering av toppmasser, herunder mellomlagring og tilbakeføring der dette er praktisk og økologisk gjennomførbart. Håndtering av toppmasser knyttet til områder som skal istandsettes er ikke omtalt i søknaden, men er beskrevet i detaljplanen for miljø og landskap under kapittel 3.2. *Generelt om massehåndtering*. Her står det:

Ved istandsetting av arronderte områder er det også aktuelt å ta vare på matter med eksisterende vegetasjon for tilbakeføring. For å sikre at mattene beholder struktur og fuktighet, bør de ha en minimumsstørrelse på ca. 1 m². Dette reduserer risikoen for oppsmuldring og uttørring. Det er en fordel om mattene tas ut mens det fortsatt er tørt i bakken fordi de lettere lar seg løsne i hele stykker, se eksempel i figur 3-2.

Vegetasjonsmattene bør mellomlagres samlet, men ikke i høyden, på fiberduk for å hindre uttørring. Egnede uttaksområder er tørre partier med krattvegetasjon, ikke myrpreget terreng. I dette prosjektet er det identifisert egnede områder i «R4» og «M10» (merket på arealbruksplan), hvor det finnes tørre krattpartier som kan benyttes, se bilde fra «M10» i figur 3-1.

Ved tilbakeføring skal vegetasjonsmattene legges i groper i toppjorda, som er den øverste, brunere jorda med innhold av humus, og eventuelt litt ned i undergrunnsjorda. For å sikre at mattene havner på samme nivå som det øvrige istandsatte terrenget etter setning, er det viktig at de legges i gravde groper. Det er avgjørende at toppjord plasseres tett inntil mattene slik at det er kontakt mellom vegetasjonsmattene og toppjorda. Tilbakeføring bør skje tidlig på våren for å gi mattene en lengst mulig vekstsesong (Jørgensen, 2019).

Det er usikkerhet knyttet til om vegetasjonsmattene vil overleve anleggsperioden og klare å reetablere seg, men metoden vurderes som et verdifullt forsøk på å revegetere med stedegen vegetasjon.

Nasjonalparkstyret forutsetter at denne metoden eller lignende dokumenterte metoder blir fulgt for å istandsette områder tilbake til tilnærmet opprinnelig tilstand.

Hensynet til naturtyper og arter

Områdene sør for Sætervegen er naturtypekartlagt, og kartleggingen viser forekomst av den rødlistede naturtypen kalkfattig og intermediær fjellhei, leside og tundra (NT). Tilsvarende kartlegging foreligger ikke for arealene nord for Sætervegen innenfor Knutshø landskapsvernområde. Nasjonalparkstyret forutsetter derfor at det innhentes nødvendig kunnskap om naturverdiene i tiltaksområdet, og at tiltaket gjennomføres på en måte som ivaretar rødlistede arter, naturtyper og områdets økologiske kvaliteter.

Presedensvirkning

En tillatelse i denne saken vurderes til ikke å etablere en uheldig presedens. Tiltakene er

nært knyttet til oppgradering av et eksisterende damanlegg, ligger i randsonen av verneområdet og omfatter i stor grad omlegging og fjerning av eksisterende tekniske inngrep. Det vurderes som lite sannsynlig at vedtaket vil utløse tilsvarende søknader, og en eventuell dispensasjon vurderes derfor ikke å bidra til en gradvis uthuling av vernevedtaket eller en praksis som vil være i strid med den restriktive bruken av naturmangfoldloven § 48.

Oppsummering

Kunnskapsgrunnlaget om villrein i området vurderes som godt. Under forutsetning av at tiltaket gjennomføres med tilstrekkelig hensyn til villrein, andre arter og naturtyper, vurderes konsekvensene som akseptable, jf. naturmangfoldloven § 8. Området er allerede påvirket av menneskelig aktivitet gjennom blant annet vegtrafikk, landbruksdrift, damanlegg og tilhørende ferdsel. Selv om den samlede belastningen i området ikke er ubetydelig, vurderes tiltaket, med fastsatte vilkår og en så skånsom gjennomføring av anleggsperioden som mulig, å medføre liten eller ingen økning i den samlede belastningen sammenlignet med dagens situasjon, jf. naturmangfoldloven §§ 10, 11 og 12. Det foreligger derfor ikke en usikkerhet om virkningene for naturmangfoldet slik at føre-var-prinsippet kommer til anvendelse, jf. naturmangfoldloven § 9.

Fra: Vebjørn Oppegaard Pollen[Vebjorn.Pollen@hafslund.no]
Sendt: 12.08.2026 09:18:25
Til: Postmottak SFIN[sfinpost@statsforvalteren.no]
Kopi: Sem, Gunhild Kirsti[gunhild.sem@statsforvalteren.no]; Thomas
Hetland[Thomas.Hetland@hafslund.no];
Tittel: Søknad om dispensasjon fra forskrift om Knutshø landskapsvernområde i forbindelse
med fornying av dam Fundin i Folldal kommune

Hei,
Vedlagt er søknad om dispensasjon fra forskrift om Knutshø landskapsvernområde i forbindelse med fornying av dam Fundin i Folldal kommune. Vi anmoder om at søknaden behandles samtidig eller etter begrenset høring av detaljplan for miljø og landskap - Rehabilitering/ombygging av dam Fundin, utsendt av Norges vassdrags- og energidirektorat med frist for merknader 15.09.2026.

Med vennlig hilsen

Vebjørn Oppegaard Pollen
Miljørådgiver Natur og konsesjon
Hafslund Kraft AS

Telefon: +47 977 29 793
E-post: vebjorn.pollen@hafslund.no



www.hafslund.no

Dovre fjell nasjonalparkstyre
v/Nasjonalparkforvalter Gunhild Kirsti Sem
Epost: sfinpost@statsforvalteren.no

Dato: 11.08.2026
Vår ref.: VEPO/1662325-1

Søknad om dispensasjon fra forskrift om Knutshø landskapsvernområde i forbindelse med fornying av dam Fundin i Folldal kommune

På vegne av Glommens og Laagens Brukseierforening og Hafslund Kraft AS fremmes herved søknad om dispensasjon fra Forskrift om verneplan for Dovrefjell, vedlegg 2, vern av Knutshø landskapsvernområde, Oppdal, Tynset, Folldal og Dovre kommuner, Sør-Trøndelag, Hedmark og Oppland, § 3 første ledd nr. 1.1 i forbindelse med fornying av dam Fundin i Folldal kommune.

Dispensasjonen gjelder følgende tiltak innenfor landskapsvernområdet:

- Nytt lukehus over tappetunnel og ny nettilknytning
- Ny permanent vei og omkjøring for tredjeperson
- Rivning av eksisterende aggregatthus
- Midlertidig anleggsvei
- Ny tappetunnel (under bakken, ikke synlig over bakken)
- Fjerning av utdatert strøm- og signalkabel
- Oppgradering og flytting av informasjonsskilt

For plassering av tiltakene, se vedlagt arealbruksplan. Samtlige tiltak er begrenset til GLBs eiendom med gårds- og bruksnummer 230/3 i Folldal kommune.

Tiltakene er omtalt i «Fornyning av dam Fundin – detaljplan for miljø og landskap» som er på høring fra NVE med frist for merknader 15.9.2026. Vi anmoder om at søknad om dispensasjon behandles samtidig med høring på detaljplanen, alternativt etter.

Under følger detaljert beskrivelse av planlagte tiltak som beskrevet i detaljplan for miljø og landskap.

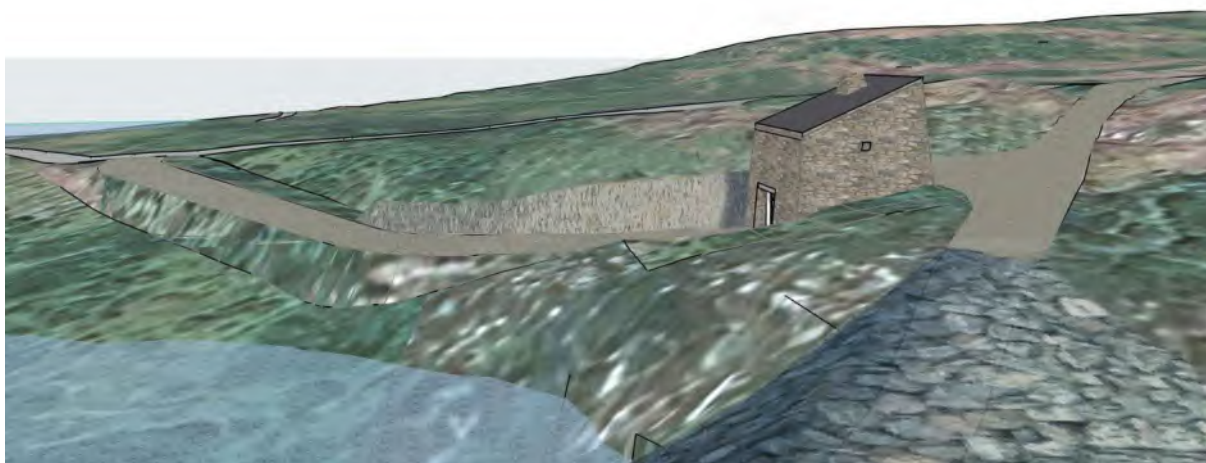


Nytt lukehus over tappetunnel og ny nettilknytning

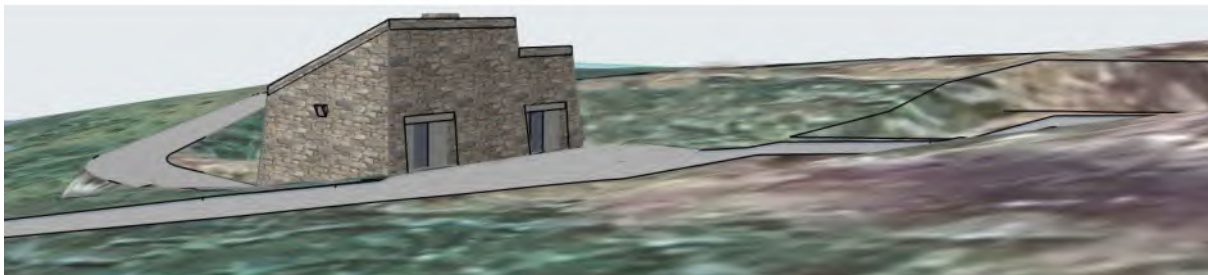
I dagen – på toppen av vertikal lukesjakt – vil man etablere nytt lukehus, se figur 1-3. Lukehuset blir L x B = 14,4 x 9,1 m. Lukehuset plasseres i en skråning, der nedre side delvis dekkes av løsmasser og får en maksimal høyde på ca. 7 m over terreng. Mot eksisterende vei i øst vil gesims ligge 6,6 meter over terreng. Mot vest, ved ny adkomstvei, vil gesims ligge om lag 7 meter over nytt terreng. Lukehuset får pulttak for lavest mulig gesims, og vil kles med naturstein. Det vil vurderes nærmere om blokkstein fra steinbrudd skal bearbeides til bruk i fasaden, eller om det skal tas i bruk skifer. Fasaden vil få et uttrykk som ligner på tørrmur. Taket tekkes med skifer, eventuelt Decra Stratos i antikk grå, eller tilsvarende produkt med likt utseende og egenskaper. Farger på dører og eventuelle vinduskarmer vil bli i en mørk jordtone.



Figur 1 Eksisterende lukehus og bru rives (rødt kryss) og erstattes av nytt lukehus, inkludert permanent gruset adkomstvei (skissert til venstre i bildet).



Figur 2 Planlagt utforming og plassering av nytt lukehus ved venstre fyllingsdamdel, inklusive ny permanent tilkomstvei (til venstre i bildet).



Figur 3 Nytt lukehus med traform til høyre, i den lavere delen av bygget.

Ny permanent vei og omkjøring for tredjeperson

Det skal etableres en ny permanent adkomstvei til lukehuset nordøst for dammen, se figur 4. På grunn av høydeforskjeller rundt lukehuset er adkomst med lastebil kun mulig fra nord. Veien kobles til eksisterende grusvei og blir ca. 60 meter lang med en kjørebanebredde på 4,5 meter. Det vil bli behov for et plant adkomstparti rett øst for lukehuset for oppstilling av lastebil i forbindelse med transformatorstasjon i lukehuset. Veistubben mellom Sæterveien og adkomst til naust fjernes og arealet istandsettes etter anleggsperioden.



Figur 4 Ny permanent adkomstvei og adkomstparti til lukehus er markert med lilla.

Eksisterende aggregathus planlegges revet.

Det eksisterende aggregathuset, som ligger nordøst for dammen, planlegges revet fordi det blir overflødig når nytt aggregat installeres i det nye lukehuset. Alt rivemateriell transporteres til godkjent mottak for avfallshåndtering. Området der bygget har stått tilbakeføres til tilnærmet opprinnelig terreng ved bruk av overskuddsmasser fra prosjektet, slik at landskapet fremstår mest mulig naturlig etter istandsetting.



Midlertidig anleggsvei

Det skal etableres en midlertidig anleggsvei sør for eksisterende aggregathus og ut i magasinet, se figur 5. Veien vil ligge i landskapsvernområdet over en strekning på ca. 30 m. Etter avsluttet anleggsperiode, vil veien fjernes og terrenget tilbakeføres. Der veiene ligger nær LRV foreslås det å bruke store steiner langs ytterkantene, slik at deler av traseene kan bli liggende etter anleggsslutt og bidra til å skape skjulesteder for ungfisk. Dette er i magasinet og utenfor landskapsvernområdet.



Figur 5 Midlertidig anleggsvei er markert med lilla omriss og ny tappetunnel i lys grått..

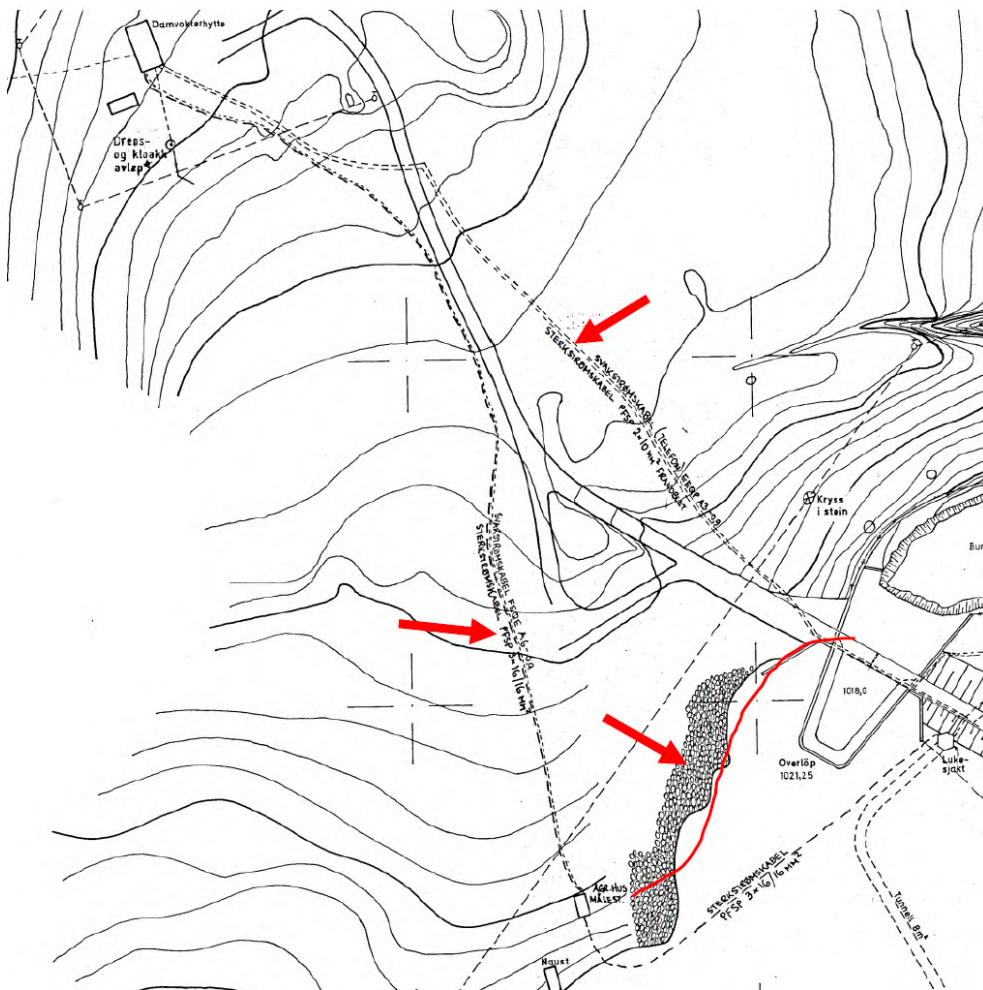
Ny tappetunnel

Tunneltraseen for ny tappetunnel planlegges under venstre fyllingsdamdel, se figur 5. Dette skjer ved at den etableres med inntak i eksisterende magasin, føres under venstre damvederlag og ut i dagen i ny forskjæring. Utløpet etableres i eksisterende flomkanal. Det drives en vertikal lukesjakt fra dagen og ned til lukeproppen i betong, og det etableres adkomst til lukepropp. I proppen etableres nye tappeluker. Tappetunnelen utformes med standard profil (minimum 24 m²), og får en total lengde på ca. 270 meter.

Tappetunnelen vil gå under landskapsvernområdet, men vil ikke være synlig eller påvirke landskapet over tunnelen.

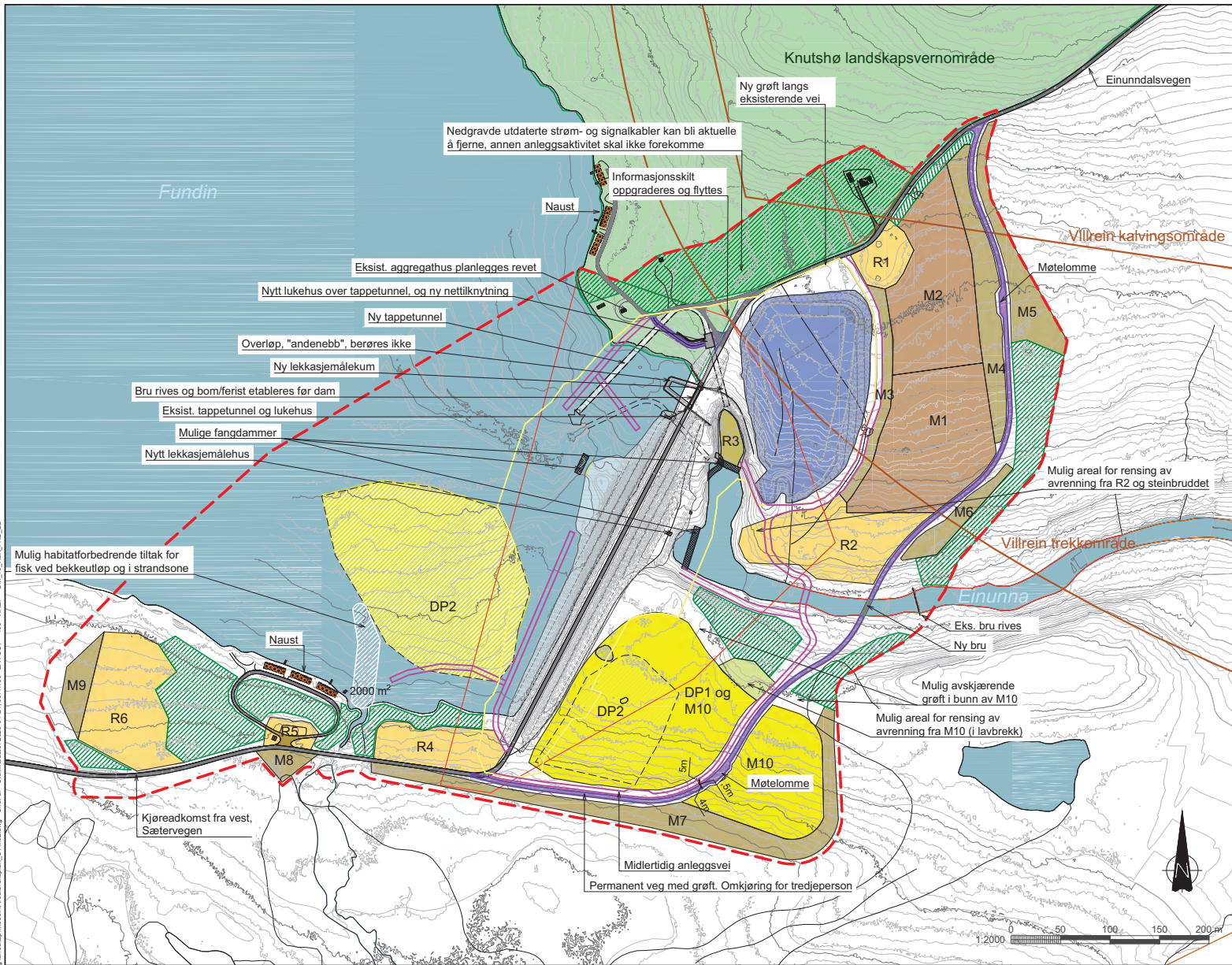
Nedgravd utdatert strøm- og signalkabel kan bli aktuelle å fjerne

Ved rivning av aggregathuset kan det også bli aktuelt å fjerne eldre nedgravde strøm- og signalkabler. Det er knyttet usikkerhet til plasseringen av kabler, men de antas å ligge som vist på kartet figur 6. Terrengspor tyder på at dette stemmer. Dersom kablene fjernes, skal arbeidet utføres skånsomt med liten gravemaskin, uten etablering av midlertidig vei. Jordmasser graves til side og tilbakeføres etterpå. Det blir nødvendig å fylle tilbake toppjord med finstoffer, for å sikre en god vannhusholdning i jorda. Ellers vil det oppstå tørre partier i vegetasjonen i grøftetraseen. Generelt vil man forsøke å fjerne alle strøm- og signalkabler som man støter på under arbeidene, og som ikke har en funksjon i etterkant.



Informasjonsskilt oppgraderes og flyttes

5



- TEGNFORKLARING**
- INNGREPSGRENSE
 - EIENDOMSGRENSE
 - ANLEGGSELTE, NYE KONSTRUKSJONER
 - RIGGOMRÅDE, MIDLERTIDIG
 - MELLOMLAGER HOVEDSAKLIG MORENE, MIDLERTIDIG
 - MELLOMLAGER HOVEDSAKLIG TOPPJORD, MIDLERTIDIG
 - MELLOMLAGER FOR STEIN OG DEPONI ALTERNATIV 1
 - DEPONI ALTERNATIV 2
 - FANGDAM
 - NY PERMANENT VEI OG OMKJØRING FOR TREDJEPERSON
 - MIDLERTIDIG ANLEGGSEI
 - STEINBRUDD
 - MULIG AREAL FOR RENSING AV AVRENNING FRA M10
 - VEGETASJON BEVARER
 - HABITATFORBEDRENDE TILTAK FOR FISK I MAGASIN
 - KNUTSHØ LANDSKAPSVERNOMRÅDE
 - VILLREIN KALVINGSOMRÅDE OG TREKKOMRÅDE

AREALBRUK PÅ PLANEN

RIGGOMRÅDER
R1: 2500 m².
R2: 10 000 m².
R3: 1200 m² (rensing av tunnelvann forventes på R3).
R4: 5000 m².
R5: 1300 m².
R6: 9800 m².

MELLOMLAGRINGSOMRÅDER
M1: 15 500 m², hovedsaklig morene.
M2: 13 500 m², reserve for hovedsaklig morene.
M3: 2400 m², hovedsakelig toppjord.
M4: 5700 m², hovedsakelig toppjord.
M5: 4800 m², hovedsakelig toppjord.
M6: 2100 m², hovedsakelig toppjord.
M7: 10 000 m², hovedsakelig toppjord.
M8: 1000 m², hovedsakelig toppjord.
M9: 2000 m², hovedsakelig toppjord.
Totalt areal mellomlagring toppjord: 28 000 m².
M10: 26 000 m² + 11 000 m², hovedsaklig stein.

PERMANENT DEPONI ALTERNATIVER
DP1: ca. 100 000 am³ / 26 000 m².
DP2: i magasin ca. 60 000 am³ / 29 000 m², på land ca. 40 000 am³ / 11 000 m².

Areal innenfor inngrepsgrensen som ikke har en angitt bruk på planen vil være tilgjengelig for mellomlagring osv.

Rev.	Dato	Beskrivelse	Utskrevet	Fagperson	Godkjent
E05	2025-04-21	For godkjenning hos myndigheter	UndPar	IdHKO	EgVAr
E04	2025-03-27	For godkjenning hos eksterne part	UndPar	IdHKO	EgVAr
E03	2025-11-21	For godkjenning hos myndigheter	IdaHam	TuSta	EgVAr
D02	2025-10-01	For godkjenning hos eksterne part	IdaHam	TuSta	EgVAr
B01	2025-08-22	For kommentar hos eksterne part	IdaHam	TuSta	EgVAr

- ANVISNINGER**
- Koordinatsystem: ETRS89 UTM32N
 - Ekvidistanse: 1 m
 - Høydesystem: NN1954

- HENVISNINGER**
- 101 Oversiktskart adkomstvei
 - 102 Arealbruksplan kabelgrøfter
 - 152 Steinbrudd. Plan uttak
 - 153 Steinbrudd. Tversnitt
 - 154 Steinbrudd. Istandsetting
 - 155 Deponialternativer

Hafslund Kraft AS	1:2000
Fornyng av dam Fundin Arealbruksplan	
Norconsult	52106553
100	E05



Arkivsaksnummer: 2026/5722-15

Saksbehandler: Gunhild Kirsti Sem

Dato: 04.10.2026

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Dovrefjell nasjonalparkstyre	41/2026	12.10.2026

Sak - klage - Åmotan-Grøvdalen LVO - Sunndal - Lindalen - byggetiltak - 2026 - utvide uthus - Lars Sande - Mette K. Sande

Innstilling fra forvalter

Med hjemmel i forvaltningsloven § 33 opprettholder Dovrefjell nasjonalparkstyre sitt vedtak datert 27.08.2026 om avslag på søknad om utvidelse av eksisterende uthus for bruk til overnatting (anneks) i Lindalen i Åmotan-Grøvdalen landskapsvernområde i Sunndal kommune.

Klagen tas ikke til følge, jf. forvalters vurderinger i saksfremlegget.

Nasjonalparkstyret mener innholdet i klagen er vurdert, og at det ikke er fremlagt nye momenter som gir grunnlag for å endre vedtaket om avslag.

Klagen oversendes til Miljødirektoratet for endelig avgjørelse.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

Vedlegg:

- 1 Vedtak Sak - Åmotan-Grøvdalen LVO - Sunndal - Lindalen - byggetiltak - 2026- utvide uthus - Lars Sande - Mette K. Sande
- 2 Saksframlegg med vedtak
- 3 Klage - Åmotan-Grøvdalen LVO - Sunndal - Lindalen - byggetiltak - 2026 - utvide uthus - Lars Sande - Mette K. Sande
- 4 E-post
- 5 Informasjon om klage på vedtak
- 6 Klage - Åmotan-Grøvdalen LVO - Sunndal - Lindalen - byggetiltak - 2026 - utvide uthus - Lars Sande - Mette K. Sande
- 7 E-post

Saksopplysninger

Den 25.06.2026 mottok Dovrefjell nasjonalparkstyre en søknad fra Lars Sande og Mette K. Sande om utvidelse av eksisterende uthus til anneks på eiendommen gnr. 9 bnr. 14 i Lindalen i Åmotan-Grøvdalen landskapsvernområde i Sunndal kommune.

Formålet med tilbygget på eksisterende uthus er å legge tilrette for bruk som anneks, slik at det kan benyttes til overnatting og bidra til økt funksjonalitet på eiendommen. Omsøkt utvidelse er på ca 15.5 m². Dagens bygg har et areal på 37m². Nytt tilbygg, vil i tillegg til at det blir endret bruk fra uthus til anneks, ha en økning på tilnærmet 42 prosent.

Dovrefjell nasjonalparkstyre vedtok enstemmig den 27.08.2026 å gi avslag på søknad om endret bruk av uthus til anneks og utvidelse av denne. Saksvurdering og vedtak ligger vedlagt i saken, og ordlyden i vedtaket er som følger:

Dovrefjell nasjonalparkstyre avslår søknad om å utvide eksisterende uthus for bruk til overnatting (anneks) i Lindalen i Åmotan-Grøvdalen landskapsvernområde i Sunndal kommune.

Begrunnelsen for avslaget er gitt i saksvurderingen under.

Vedtaket er fattet med hjemmel i forskrift for Åmotan-Grøvdalen landskapsvernområde § 3, 4 ledd, bokstav a).

Vedtaket ble sendt kommune, med søker i kopi, den 08.09.2026. Forvaltningsmyndigheten tok først imot en klage på innstilling til vedtak før saken hadde blitt tatt opp i styret til behandling. Forvalter informerte derfor Sande om saksgangen i klagesaker, og den 24.09.2026 kom selve klagen på vedtaket.

Hjemmelsgrunnlag

Verneformål – forskrift

Formålet med opprettelsen av Åmotan – Grøvdalen landskapsvernområde er å:

- Ta vare på et særpreget og vakkert natur- og kulturlandskap, der seterbebyggelse, setervoller og kulturminner etter fangst, jordbruk og beitebruk utgjør en vesentlig del av landskapets egenart.
- Ta vare på et viktig leveområde for villrein og dalbunner med rike plantesamfunn.

- Ta vare på geologiske forekomster og landskapsformer, der Åmotan utgjør et særpreget landskapselement i området.

Styrets vedtekter

6.2 Forberedende klagebehandling

Nasjonalpark-/verneområdestyret skal behandle sine vedtak som foreløpig klageinstans etter bestemmelsene i forvaltningsloven.

Nasjonalpark-/verneområdestyret skal foreta de undersøkelsene klagen gir grunn til. Dersom nasjonalpark-/verneområdestyret ikke finner grunn til å endre vedtaket som følge av klagen, skal saken sendes videre til klageinstansen. Miljødirektoratet er klageinstans for vedtak som fattes av styret, eller av forvalter og arbeidsutvalg på vegne av nasjonalpark-/verneområdestyret.

Når det klages på vedtak fattet av nasjonalpark-/verneområdestyret, må den foreløpige klagebehandlingen skje i nasjonalpark-/verneområdestyret før saken eventuelt sendes videre til Miljødirektoratet som klageinstans. Dette gjelder også vedtak fattet av arbeidsutvalget eller forvalter etter delegert myndighet. Her skal den foreløpige klagebehandlingen skje i nasjonalpark-/verneområdestyret.

Ved oversendelse av klagen til Miljødirektoratet skal nasjonalpark-/verneområdestyret fremstille saken på en oversiktlig måte og tilrettelegge grunnlaget for klageinstansens behandling. Kopi av alle dokumentene i saken skal vedlegges (kronologisk). Dersom forvalters innstilling avviker fra nasjonalpark-/verneområdestyrets vedtak, skal dette fremgå av saksfremstillingen og møteprotokollen.

Forvaltningsloven

§ 28 (vedtak som kan påklages, klageinstans)

Enkeltvedtak kan påklages av en part eller annen med rettslig klageinteresse i saken til det forvaltningsorganet (klageinstansen) som er nærmest overordnet det forvaltningsorganet som har fattet vedtaket (underinstansen). (...)

§ 29 (klagefrist)

Fristen for å klage er 3 uker fra det tidspunkt underretning om vedtaket er kommet frem til vedkommende part. Dersom underretningen skjer ved offentlig kunngjøring, begynner klagefristen å løpe fra den dagen vedtaket første gang ble kunngjort.

Vurdering

Klagerett og klagefrist

Klager er vurdert å ha rettslig klageinteresse som part i saken. Klagen er mottatt innen fristen, den 24.09.2026.

Vurdering av klagers moment

Klager mener at avslaget bygger på antagelser og en uriktig og urimelig vurdering av konsekvensene av tiltaket. Klagers momenter er uthevet i kursiv under:

1. Påstanden om økt bruk er ikke basert på faktiske forhold

En sentral begrunnelse for avslaget er at tiltaket vil medføre økt overnattingskapasitet, som igjen antas å føre til økt bruk og ferdsel i området. Vi mener det er beklagelig at forvaltningsorganet legger til grunn antagelser som underbygger en slik konklusjon. Det er vi

som eiere av hytta som vet best om nåtidig og framtidig bruk, og det er ingenting som tilsier at bruken kommer til å øke.

Fritidsboligen er ei familiehytte som benyttes av nærmeste familie. Vi har to sønner, hvorav den ene bor omtrent syv timers kjøretur fra Sunndal og har egen familie. Når hele familien samles, er vi til sammen syv personer.

Hytta har i dag seks sengeplasser fordelt på to små soverom. Det er derfor ikke tilstrekkelig kapasitet når hele familien er samlet. Bakgrunnen for søknaden er nettopp å kunne gi plass til de familiemedlemmene som allerede bruker hytta, ikke å øke antall brukere eller intensivere bruken.

To ekstra sengeplasser vil ikke føre til økt ferdsel i området. Tvert imot vil tiltaket redusere behovet for at familiemedlemmer må kjøre ned fra dalen for å overnatte nede i Sunndalen. Hytta har aldri vært benyttet til utleie, og det er selvsagt ingen planer om dette i fremtiden.

Søknaden handler derfor ikke om kommersiell bruk, økt aktivitet eller utvidet bruksmønster, men om å tilpasse en eksisterende familiehytte til familiens faktiske behov.

For øvrig brukes hytta hovedsakelig i perioden fra 1. juni til 31. oktober, samt noe i påsken. Det er ingen planer om endret bruk gjennom året sammenlignet med dagens situasjon.

Vi mener derfor at påstanden om økt bruk og økt ferdsel er spekulativ og ikke basert på dokumenterte forhold i denne konkrete saken

Utvidelse av sengekapasitet vil kunne føre til økt ferdsel. Vi forstår at klager ikke ser det på den måten, men i lignende saker har man lagt slik argumentasjon til grunn nettopp for å unngå økt bruk. Dersom en åpner for økt overnattingskapasitet i denne saken, vil dette kunne skape presedens for senere saker. Det er mange fritidseiendommer i verneområdene Dovrefjell nasjonalparkstyre forvalter og en slik praksis vil ha store konsekvenser for verneverdiene både på både kort og lang sikt.

2. Tiltaket er beskjedent og ligger innenfor et eksisterende setermiljø

Det omsøkte tilbygget er på 15,5 m² og er plassert innenfor et allerede etablert tunmiljø.

Viser til regler for byggesaker i Sunndal kommune ang. tilbygg (<https://www.sunndal.kommune.no/tjenester/planer-bygg-og-eiendom/skal-du-byggerive-eller-endre/ma-du-ende-byggesoknad/#faqsporsmal-815>) :

«Du trenger ikke sende byggesøknad for tilbygg dersom - tilbygget verken har et samlet bruksareal (BRA) eller bebyggd areal (BYA) på over 15 kvadratmeter»

M.a.o. – dette er ansett som et lite tilbygg. Det er heller ingen problemer å endre tiltaket til å få et areal på maks. 15 m² hvis det kan medvirke til at tiltaket kan godkjennes.

Utvidelsen er vendt inn mot tunet og medfører ikke at bebyggelsen trekkes ut mot villreinens trekkretning eller inn i nye områder. Det etableres ingen nye bygninger, ingen nye tomter, ingen nye veger og ingen nye tekniske inngrep. Dette tiltaket vil - etter at det er ferdig – nesten ikke være synlig uten ved å sammenligne gamle bilder fra før tiltaket ble utført.

Vi har stor respekt for hensynet til villreinen og ønsker ikke å bidra til inngrep som kan skade villreinens interesser. Samtidig må vurderingen bygge på de faktiske forholdene på stedet.

Klager viser til at tilbygget er av en størrelse som etter plan- og bygningsloven i Sunndal kommune kan oppføres uten søknad til kommunen. Nasjonalparkstyret behandler imidlertid saken etter verneforskriften og naturmangfoldloven. Vurderingene etter verneforskriften er uavhengige av regelverket knyttet til plan- og bygningsloven.

Ved behandling av byggesaker i verneområder er det ikke avgjørende om tiltaket isolert sett kan karakteriseres som lite etter plan- og bygningsloven. Det sentrale spørsmålet er hvilken betydning tiltaket har for verneverdiene, landskapet, verneformålet og den praksis som legges til grunn i verneområdet.

Det omsøkte tilbygget utgjør om lag 15,5 m² og innebærer en utvidelse av eksisterende bygning på om lag 42 prosent. Vår vurdering er at dette må anses som en betydelig utvidelse av bygningsmassen, selv om arealet fremstår begrenset for klager og utvidelsen er vendt inn mot tunet.

Innenfor verneområdene på Dovrefjell er det gjennomgående lagt til grunn en restriktiv praksis for utvidelse av eksisterende bygninger. Bakgrunnen er hensynet til å begrense økning i bebyggelse og fysiske inngrep, samt unngå en utvikling der enkeltvis utvidelser over tid gir en samlet endring i landskapet og økt belastning på verneområdet. Vår vurdering er at tiltakets størrelse og omfang ikke kan vurderes som ubetydelig i vernesammenheng.

Som eiere av eiendommen i mange år har vi aldri observert villrein i eller i umiddelbar nærhet av hytta. Vi har forståelse for at området inngår i større villreininteresser, men vi har vanskeligheter med å se hvordan en mindre utvidelse av et eksisterende uthus i et etablert setertun skal påvirke trekkkorridoren i et omfang som begrunner avslag.

Etter vårt syn er det ikke sannsynliggjort at akkurat dette tiltaket vil ha noen målbar innvirkning på villreinens arealbruk

Økt kunnskap om villreinens arealbruk og funksjonelle leveområder er synliggjort gjennom arbeidet med kvalitetsnormen for villrein. Et sentralt mål i villreinforvaltningen er å legge til rette for at villreinen kan ta i bruk større deler av sine naturlige leveområder. Områdene nord for Lindalen, Svarthaugen, inngår i Snøhetta villreinområde og utgjør en del av villreinens potensielle funksjonsområde.

Erfaring og tilgjengelig kunnskap viser at menneskelig aktivitet og tekniske inngrep kan føre til unnvikelsesatferd hos villrein. Økt bruk og tilrettelegging i området vil derfor kunne bidra til at villreinen i enda mindre grad benytter arealene nord for Lindalen. Dette vil være uheldig i en situasjon der målet er å forbedre arealbruken og redusere barrierer for villreinens naturlige trekk og bevegelsesmønstre.

Ny villreinpolitikk, slik den kommer til uttrykk gjennom stortingsmeldingen om villrein og tiltaksplanene for villrein, tilsier at det må legges til grunn en mer restriktiv praksis i saker der den samlede belastningen kan bidra til ytterligere reduksjon i villreinens bruk av viktige leveområder. Snøhetta villreinområde har utfordringer knyttet til blant annet trekkpassasjer og lave kalvevekter. Samtidig påvirkes deler av villreinens leveområder innenfor nasjonalparken og tilgrensende landskapsvernområder negativt av ferdsel og andre forstyrrelser.

I området nord for Lindalen, Svarthaugen, er det registrert unnvikelsesatferd hos villrein, noe som indikerer at området ikke brukes i det omfanget en kunne forvente ut fra områdets kvaliteter. Årsakene til dette er sammensatte, men eksisterende seter- og hyttebebyggelse og ferdsel i dalføret kan å være en av faktorene som bidrar til den samlede belastningen. Tiltak som legger til rette for økt aktivitet eller bruk av området, vil etter forvalters vurdering kunne forsterke denne effekten.

Det at området ikke brukes i det omfanget man kunne forvente, innebærer ikke at området er uten betydning for villreinen. Svarthaugen, Skarven og Storhøa er viktige sommerbeiteområder for bukkeflokker i dag. Lindalen fungerer også som attraktiv vårbeite for bukker, mens fjellområdene sør for Lindalen brukes i betydelig grad. Samtidig viser kunnskapsgrunnlaget at deler av området nord for Lindalen og Dindalen benyttes mindre enn områdenes kvalitet og potensial skulle tilsi. Det er derfor viktig å unngå tiltak som kan bidra til ytterligere unnvikelse eller redusert bruk av disse arealene i framtiden.

Verneområdene skal forvaltes i et langsiktig perspektiv. Det er derfor nødvendig å vurdere også mindre tiltak i lys av den samlede belastningen og de langsiktige konsekvensene for verneverdiene og verneformålet, selv om tiltaket isolert sett kan fremstå som begrenset.

3. Presedensvurderingen er overdrevet

Både forvalter og høringsinstansene legger betydelig vekt på fare for presedens. Vi mener denne risikoen er sterkt overdrevet i vår sak.

Lindalen består av et svært begrenset antall fritids- og setereieendommer. På grunn av vernebestemmelsene kommer det heller ikke flere hytter i dalen. Dermed er sannsynligheten for et stort antall tilsvarende søknader svært liten.

Videre gjelder søknaden et svært spesielt og konkret forhold:

- Eksisterende uthus
- Eksisterende setertun
- Begrenset utvidelse
- Familiebruk
- Ingen kommersiell virksomhet
- Ingen nye bygninger
- Dovrefjell nasjonalparkstyre har på sine hjemmesider informasjon om søknad

for mindre utvidelser av bygninger. Dette har vi fulgt opp med søknad etter anvisning på hjemmesiden

Vi kan derfor vanskelig se at en eventuell godkjenning vil utløse en utvikling som truer verneverdiene i området.

Presedenshensynet er relevant både i Lindalen og i andre områder innenfor verneområdene som forvaltes av Dovrefjell nasjonalparkstyre, og som inngår i Snøhetta villreinområde. Ved vurderingen av presedensfare må det derfor legges vekt på de samlede konsekvensene av tilsvarende tiltak innenfor hele forvaltningsområdet, og ikke kun på virkningen av det konkrete tiltaket i Lindalen. Selv om det omsøkte tiltaket isolert sett kan fremstå av begrenset omfang, må det vurderes opp mot den samlede belastningen på verneverdiene dersom det åpnes for tilsvarende dispensasjoner. Hensynet til likebehandling tilsier at også mindre tiltak må vurderes opp mot presedensfaren.

Presedensfaren knytter seg både til sannsynligheten for at en dispensasjon vil utløse lignende søknader, og til konsekvensene slike tilsvarende tiltak samlet sett kan få for verneverdiene og verneformålet.

4. Informasjon på hjemmesiden til Dovrefjell nasjonalparkstyre

På hjemmesiden til Dovrefjell nasjonalparkstyre - Søknader → Bygninger -> utvidelser eller ombygginger – står følgende:

«Etter søknad kan det gis tillatelse til ombygging og mindre utvidelse av bygninger i nasjonalparken og landskapsvernområdene.

Utfordringer knyttet til ombygging og tilbygg er at disse tiltakene kan endre landskapets karakter og dermed verneverdier. Utvidelser av bygningsmassen kan også føre til økt bruk og ferdsel inn i villreinens leveområde.».

Vi som søker har fulgt opp dette i god tro med søknad etter anvisning på hjemmesiden.

Vi har også argumentert ellers i dette dokumentet med at det ikke blir noen økt aktivitet i Lindalen som vil påvirke villreinen.

Klager viser til informasjon på Dovrefjell nasjonalparkstyres nettsider om at det etter søknad *kan* gis tillatelse til ombygging og mindre utvidelser av bygninger i nasjonalparken og landskapsvernområdene. Forvalter er enig i at søknaden er fremmet i tråd med den veiledningen som gis på nettsidene.

At verneforskriften åpner for at det etter søknad *kan* gis tillatelse til ombygging eller mindre utvidelser, innebærer imidlertid ikke at slike tiltak automatisk kan godkjennes. Bestemmelsen gir forvaltningsmyndigheten adgang til å vurdere slike søknader opp mot verneformålet, verneverdiene og kunnskapen om området. Hver sak må vurderes individuelt, og det må foretas en avveining mellom tiltakshavers interesser og de hensyn vernet skal ivareta.

Nettsiden peker også på at utvidelser av bygninger kan medføre utfordringer knyttet til landskapsvirkning, økt bruk og økt aktivitet i villreinens leveområder. Dette er nettopp forhold som inngår i vurderingen av den aktuelle søknaden. Det har derfor blitt lagt vekt på både tiltakets omfang, den samlede belastningen i området og den kunnskapen som foreligger om villreinens arealbruk og unnvikelsesatferd i fjellområdet nord for Lindalen, Svarthaugen.

Selv om verneforskriften gir hjemmel til å tillate enkelte utvidelser, er forvalters vurdering at den omsøkte utvidelsen og endret bruk av uthus til anneks i dette tilfellet ikke er overenstemmelse med hensynet til verneverdiene og formålet med vernet. Vilåårene for å gi dispensasjon anses derfor ikke å være oppfylt i den konkrete saken.

At det i andre tilfeller kan være aktuelt å gi tillatelse til mindre ombygginger eller utvidelser, innebærer ikke at det foreligger et krav på tillatelse i denne saken. Vurderingen må alltid baseres på de konkrete forholdene i området og de konsekvensene tiltaket kan ha for verneverdiene.

5. Avsluttende bemerkning

Vi opplever avslaget som urimelig og basert på antagelser fremfor dokumenterte konsekvenser.

Det forundrer oss at en påbygging på 15,5 m² og etablering av en mindre anneksdel med to ekstra sengeplasser i et eksisterende uthus skal behandles som et så omfattende inngrep at saken må gjennom flere nivåer av offentlig forvaltning. I tillegg konkluderer forvaltningsorganet med at bruken vil øke og dermed ferdsele på grunn av omsøkte tiltak, noe de synser seg fram til.

Lindalen er en seterdal som gjennom generasjoner har vært brukt av både mennesker og dyr. Det omsøkte tiltaket endrer ikke dette grunnleggende forholdet. Vi ønsker kun å tilpasse en eksisterende familiehytte til familiens behov på en måte som er skånsom, naturlig og tilpasset eksisterende bebyggelse.

Til slutt vil vi be forvaltningsorganet ta innover seg at hele familien elsker hytta og Lindalen. Vår intensjon er å ta vare på plassen, både bygninger og eiendom, samt sørge for at det ser fint ut på setervollen. Alternativet er at det blir mindre brukt, stedet forfaller og eiendommen gror ned. Plassen blir brukt til rekreasjon, turer, fisking og samvær, noe vi trenger mer enn noe annet i dette stressende samfunnet vi lever i. Vi blir også oppfordret til å bruke naturen som er godt både for både kropp og sjel. Dette håper vi at vi kan fortsatte med uten å føle at vi gjør noe galt.

Vi føler en stor avmaktsfølelse når vi blir møtt med et voldsomt byråkrati med mange forvaltningsnivåer, der vedtak, innstillinger eller uttalelser baseres på antagelser om at

tiltaket er til skade for villreinen i området. Det blir veldig synd når det å ha ei fjellhytte skal vinkles på en så negativ måte.

På denne bakgrunn ber vi om at vedtaket omgjøres og at det gis tillatelse til omsøkt tiltak

Det er forståelse for familiens tilknytning til hytta og ønsket om å ta vare på eiendommen og området. Vurderingen av søknaden må imidlertid baseres på verneforskriften, naturmangfoldloven og tilgjengelig kunnskap om verneverdiene i området, ikke på tiltakshavers motivasjon eller personlige tilknytning til stedet.

Vurdering bygger på kunnskap om villreinens arealbruk, effekter av menneskelig aktivitet og føringer i gjeldende villreinpolitikk. Det er også ordinær praksis at saker av denne typen sendes på høring slik at det andre instanser gis mulighet til å uttale seg/behandle saken. I denne saken har både Statsforvalteren i Møre og Romsdal, Villreinnemnda fra Snøhetta og Knutshø og Snøhetta villreinutvalg vurdert saken og er av samme oppfatning som Dovrefjell nasjonalparkstyre.

Selv om tiltaket isolert sett kan framstå som begrenset, må det vurderes opp mot den samlede belastningen i verneområdene og de langsiktige konsekvensene for verneverdiene. Personlige forhold og rekreasjonsmessige interesser kan derfor ikke tillegges vekt i vurderingen av om vilkårene for dispensasjon er oppfylt.



**Dovrefjell
nasjonalparkstyret**

Postadresse
Postboks 987
2604 LILLEHAMMER

Besøksadresse
Norsk villreinsenter nord
Hjerkinnhusvegen 33
2661 HJERKINN

Kontakt
Sentralbord: +47 61 26 60 00
Direkte: +47 +4761266208
sfinpost@statsforvalteren.no
<http://www.nasjonalparkstyret.no/dovrefjell>

Sunndal kommune
Postboks 94
6601 SUNNDALSØRA

Saksbehandler Gunhild Kirsti Sem

Vår ref. 2026/5722-12 432.2

Deres ref.

Dato 08.09.2026

Vedtak Sak - Åmotan-Grøvudalen LVO - Sunndal - Lindalen - byggetiltak - 2026- utvide uthus - Lars Sande - Mette K. Sande

Dovrefjell nasjonalparkstyret behandlet saken i styremøte 27. august med saksnummer saksnr. 28/2026.

Vedtaket ble som følger:

Dovrefjell nasjonalparkstyret avslår søknad om å utvide eksisterende uthus for bruk til overnatting (anneks) i Lindalen i Åmotan-Grøvudalen landskapsvernområde i Sunndal kommune.

Begrunnelsen for avslaget er gitt i saksvurderingen under.

Vedtaket er fattet med hjemmel i forskrift for Åmotan-Grøvudalen landskapsvernområde § 3, 4 ledd, bokstav a).

Vi mottok den 23.08.2026 klage på innstilling til vedtak i sak ST 28/2026. Søker har rettslig klageinteresse og kan derfor klage på et vedtak. Det er imidlertid selve vedtaket fattet av styret som kan påklages, ikke innstilling til vedtak. Se tekst under.

Klageadgang

Du kan klage på vedtaket til Miljødirektoratet og be om at det endres. Klagefristen er 3 uker regnet fra den dagen da brevet kom fram til deg. Det er tilstrekkelig at du har postlagt klagen innen denne fristen.

Klagen skal sendes skriftlig til nasjonalparkstyret. Angi vedtaket du klager over, den eller de endringer du ønsker, og de grunner du har for at vedtaket bør endres. Dersom du klager så sent at det kan være uklart for oss om du har klaget i rett tid, bør du oppgi når du mottok dette brevet. Vi gjør oppmerksom på at også andre enn søker kan ha rettslig klageadgang.

Med hilsen

Gunhild Kirsti Sem
nasjonalparkforvalter

Nasjonalpark	Dovrefjell-Sunndalsfjella
Naturreservat	Flåman
Landskapsvernområde	Hjerkinn med biotopvern, Drivdalen/Kongsvoll/Hjerkinn, Knutshø, Åmotsdalen, Dalsida, Eikesdalsvatnet, Åmotan-Grøvudalen, Jora, Fokstugu
Biotopvernområde	Torbudalen, Sandgovbotn-Mardalsbotn



Etter våre rutiner er dette brevet godkjent og sendt uten underskrift

Vedlegg:

1 Saksframlegg med vedtak

Kopi til:

Lars Sande	Furugrenda 28	6611	Furugrenda
Statsforvalteren i Møre og Romsdal	Postboks 2520	6404	MOLDE
Villreinnemnda for Snøhetta og Knutshø	c/o Statsforvalteren i Trøndelag, Postboks 2600	7734	STEINKJER
Snøhetta villreinutvalg	v/ Bjørn Sæther, boks 57	6601	SUNNDALSØRA
Statens naturoppsyn, Sunndal		6659	RINDAL
Statens naturoppsyn Hjerkin	Norsk villreinsenter nord	2661	HJERKINN



Arkivsaksnummer: 2026/5722-9

Saksbehandler: Gunhild Kirsti Sem

Dato: 20.08.2026

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Dovrefjell nasjonalparkstyre	28/2026	27.08.2026

Sak - Åmotan-Grøvudalen LVO - Sunndal - Lindalen - byggetiltak - 2026- utvide uthus - Lars Sande - Mette K. Sande

Innstilling fra forvalter

Dovrefjell nasjonalparkstyre avslår søknad om å utvide eksisterende uthus for bruk til overnatting (anneks) i Lindalen i Åmotan-Grøvudalen landskapsvernområde i Sunndal kommune.

Begrunnelsen for avslaget er gitt i saksvurderingen under.

Vedtaket er fattet med hjemmel i forskrift for Åmotan-Grøvudalen landskapsvernområde § 3, 4 ledd, bokstav a).

--- slutt på innstilling ---

Saksprotokoll i Dovrefjell nasjonalparkstyre - 27.08.2026

Behandling

Enstemmig

Vedtak

Dovrefjell nasjonalparkstyre avslår søknad om å utvide eksisterende uthus for bruk til overnatting (anneks) i Lindalen i Åmotan-Grøvudalen landskapsvernområde i Sunndal kommune.

Begrunnelsen for avslaget er gitt i saksvurderingen under.

Vedtaket er fattet med hjemmel i forskrift for Åmotan-Grøvudalen landskapsvernområde § 3, 4 ledd, bokstav a).

Nasjonalpark	Dovrefjell-Sunndalsfjella
Naturresevatner	Flåman, Bjørndalen, Søndre Snøfjelltjønn, Mardalen
Landskapsvernområder	Hjerkinn med biotopvern, Drivdalen/Kongsvoll/Hjerkinn, Knutshø, Åmotsdalen, Dalsida, Eikesdalsvatnet, Åmotan-Grøvudalen, Jora, Fokstugu
Biotopvernområder	Torbudalen, Sandgovbotn-Mardalsbotn

--- slutt på innstilling ---

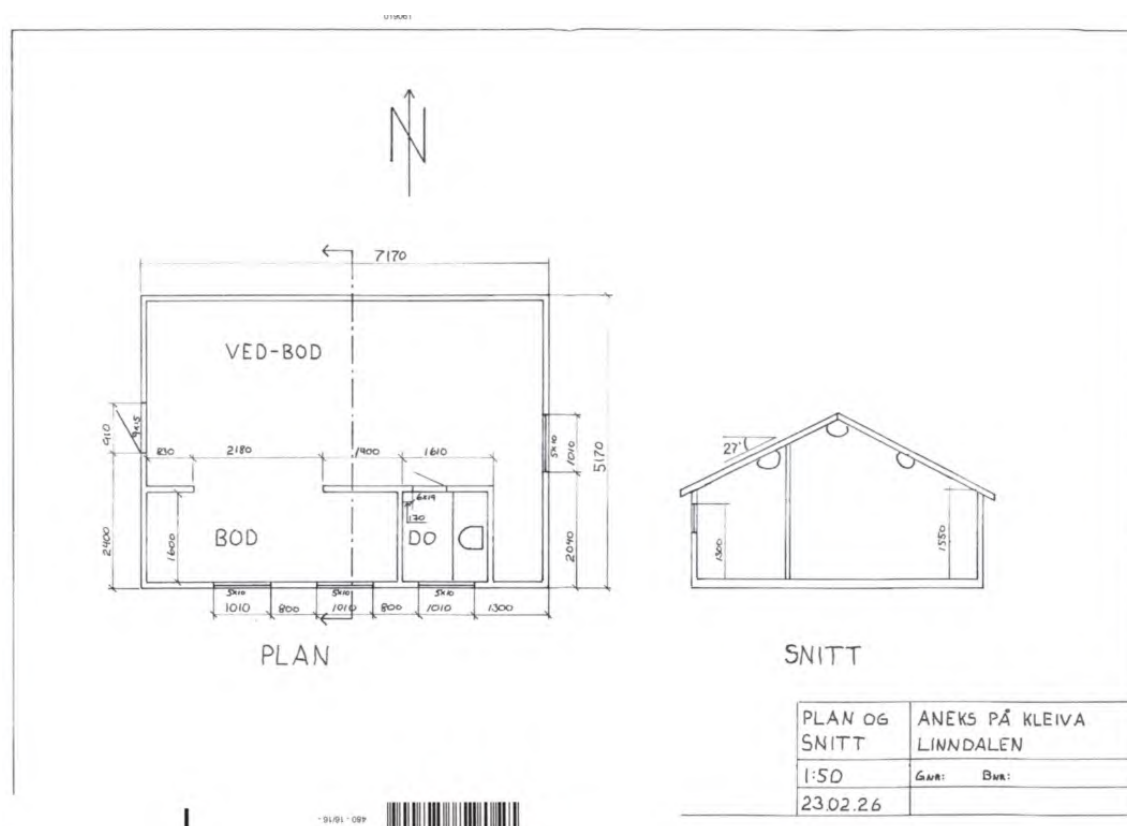
Dokumenter i saken

Vedlegg:

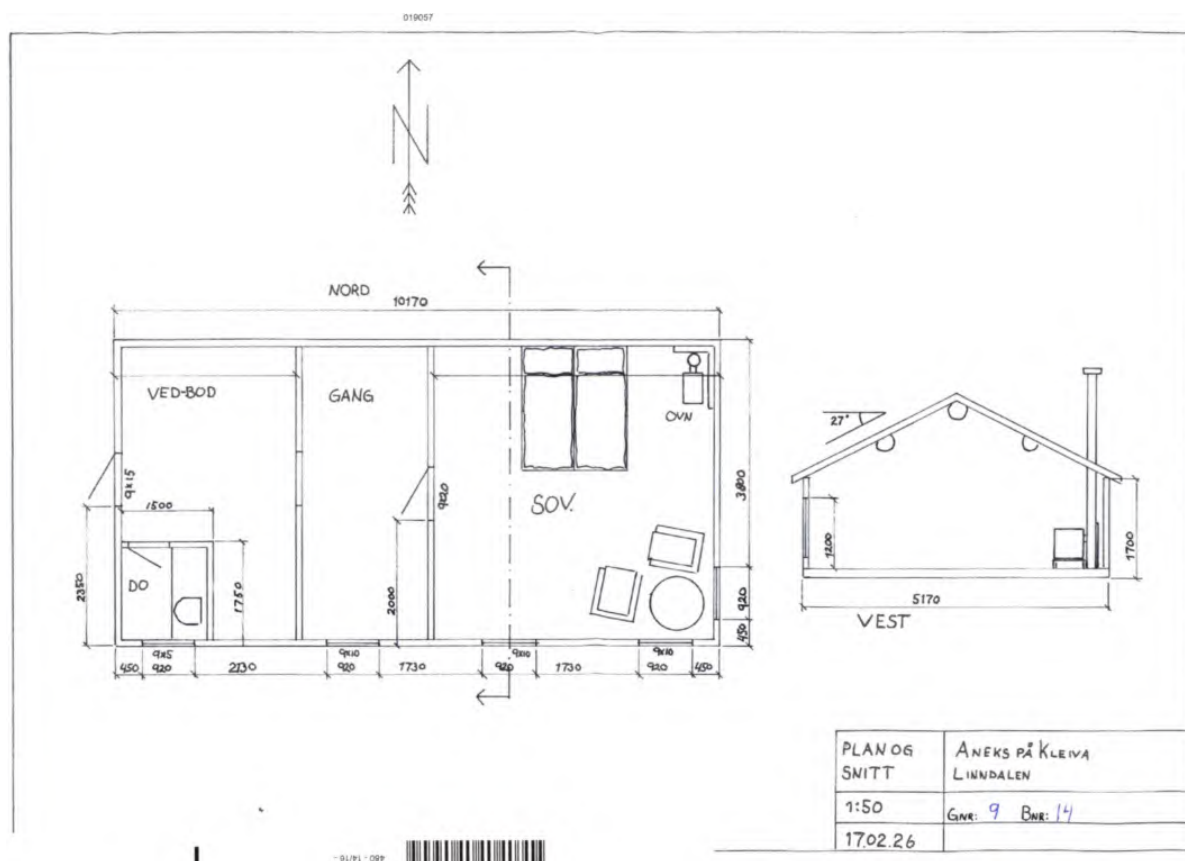
- 1 Oversendelse fra kommunen - Åmotan-Grøvdalen LVO - Sunndal - Lindalen - byggetiltak - 2026 - utvide uthus - Lars Sande - Mette K. Sande
- 2 Uttale frå Statsforvaltaren i Møre og Romsdal - dispensasjon - Åmotan-Grøvdalen LVO - Sunndal - Lindalen - byggetiltak - 2026 - utvide uthus - Lars Sande - Mette K. Sande
- 3 Protokoll_Bruksendring og utvidelse av uthus til anneks-fritidsbolig i Sunndal kommune_Villreinnemnda for Snøhetta og Knutshø_Uttalelse
- 4 Protokoll- Snøhetta villreinutvalg - Sak 19-2026.pdf



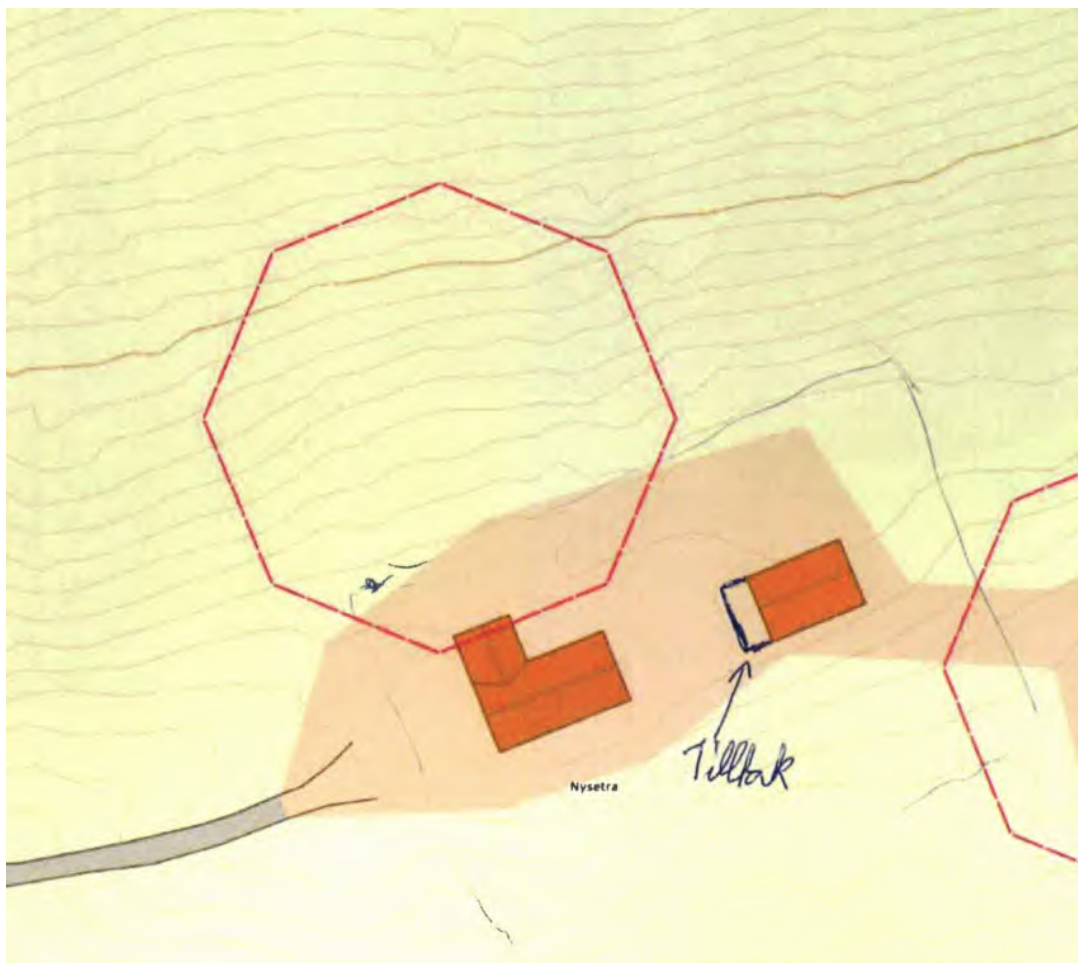
Figur 2. Uthus slik det fremstår i dag



Figur 3. Plantegning av uthus i dag



Figur 4. Plantegning uthus med utvidelse



Figur 5. Plassering av uthus med utvidelse på tunet



Figur 6. Bilder av uthus fra bildearkivet til nasjonalparkstyret - uthuset til venstre

Uttalelse fra statsforvalteren i Møre og Romsdal:

Naturmangfold

Tiltaket ligg innanfor Åmotan-Grøvudalen landskapsvernområde og vil ha behov for eiga avklaring etter verneforskrifta. Det følgjer då av naturmangfaldlova § 48 tredje ledd at Sunndal kommune ikkje kan gi dispensasjon etter plan- og bygningslova før verneområdestyret har fatta vedtak i saka. Vi har ikkje oversikt over om tiltakshavar har sendt søknad dit, og kor saka ev. står.

Fritidseigedomen 9/14 ligg i ein trekkorridor for villrein over Lindalen, innanfor leveområdet for villrein i Snøhetta villreinområde.

Auka overnattingskapasitet og standardheving i fritidsbustader legg til rette for utvida bruk og auka ferdsel i terrenget. Dette vil i sin tur verke forstyrrende for villrein, og bidra til auka barriereverknad i trekkorridoren.

I Klima- og miljødepartementet sin tiltaksplan for Snøhetta villreinområde er ei meir heilskapleg og restriktiv arealforvaltning eit avgjerande tiltak. Dette er også nedfelt nasjonalt i Meld. St. 18 11 Ein forbetra tilstand for villrein. Tilsvarande er også tatt inn i punkt 3.8 i statlege planretningslinjer for arealbruk og mobilitet, der heiter at det skal vere ein høg terskel for inngrep i villreinen sine leveområde.

Av omsyn til villrein rår Statsforvaltaren difor i frå at Sunndal kommune gir dispensasjon for utviding og innreiing/bruksendring av uthus til anneks. Villreinnemnda førebur også ei uttale, og vi ber kommunen legge stor vekt på denne.

Konklusjon

Av omsyn til villrein rår Statsforvaltaren i frå at Sunndal kommune gir dispensasjon for utviding og innreiing/bruksendring av uthus til anneks. Vi ber kommunen legge stor vekt på villreinnemnda si uttale i saka. Kommunen kan ikkje fatte vedtak i saka før verneområdestyret har fatta vedtak etter verneforskrift for Åmotan-Grøvudalen landskapsvernområde.

Vidare gjer vi merksam på at reell fare frå snøskredfare og jord- og naturfare må avklarast for bygningar som opnar for overnatting. Manglande avklaring av fare og sikring av tilstrekkeleg tryggleik kan gi grunnlag for klage frå Statsforvaltaren.

Vi vil vurdere å klage på eit positivt vedtak, og ber om å få det tilsendt.

Uttalelse fra Villreinnenemnda for Snøhetta og Knutshø (09.07.2026):

Det vurderes som viktig å legge vekt på det økende presset som villreinen i Snøhetta står ovenfor, gjennom blant annet nedbygging og fragmentering av leveområder og økt ferdsel. En økning på 15,5 m2 vurderes som vesentlig. Det aktuelle tiltaket kan oppleves som lite i seg selv, men det er nødvendig å se på den samlede effekten av mange små inngrep. Med bakgrunn i dette vurderes det som nødvendig å ha en restriktiv holdning til utvidelser av bygninger i området, og spesielt utbygging som tilrettelegger for økt bruk og overnattingskapasitet. Dette bidrar til en høyere bruksintensitet. Dette medfører mer menneskelig ferdsel over en større del av året og øker den samlede belastningen på villrein gjennom flere forstyrrelser og redusert funksjonelt leveområde.

Tiltaket strider mot regionale og nasjonale hensyn, og det å tillate dette tiltaket vil gi en svært uheldig presedensvirkning. Villreinnemnda ber både Sunndal kommune og Dovrefjell nasjonalparkstyre om å avslå søknaden om dispensasjon til bruksendring og utvidelse av uthus til anneks/fritidsbolig.

Uttalelse fra Snøhetta villreinutvalg

Snøhetta villreinutvalg støtter høringsuttalelsen til villreinnemda i Snøhetta og Knutshø. Villreinutvalget frykter presedensen det kan medføre om det blir en positiv behandling.

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Varige inngrep skal behandles av nasjonalparkstyret, jf delegeringsreglement for for Dovrefjell nasjonalparkstyre, vedtatt i møte i Dovrefjell nasjonalparkstyre 7.12.2015, revisjon 5.1.2017 sak DNPS 50/2016, revisjon 12.4.2021 sak DNPS 14/2021, revisjon 5.10.2022 sak 33/2022.

Verneformål – forskrift

Formålet med Åmotan-Grøvdalen landskapsvernområde er å ta vare på natur- og kulturlandskap der setervoller og -bebyggelse og kulturminner etter fangst, jord- og beitebruker en vesentlig del av landskapets egenart; å sikre viktige leveområder for villreinen og dalbunner med rike plantesamfunn samt å ta vare på geologiske forekomster med Åmotan som et særpreget element.

Etter § 3, 1.3 a) i forskriften for dette landskapsvernområdet kan forvaltningsmyndigheten gi tillatelse til «*mindre tilbygg til eksisterende bygninger*».

Forvaltningsplan

Forvaltningsplanen for verneområdene på Dovrefjell er fra 2006 og Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark har verneforskrift fra 2018. Retningslinjene i forvaltningsplan og de juridiske bestemmelsene i forskrift «snakker» derfor ikke alltid sammen.

s.87 Rammer og regelverk

I nasjonalparken er landskapet vernet mot oppføring av nye bygninger. Det er likevel tillatt med vedlikehold av eksisterende bygninger som ikke medfører endret bruk. Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til gjenoppføring av bygninger som er gått tapt ved brann eller naturskade, samt ombygging og utvidelse av bygninger som ikke medfører endret funksjon.

s.89 Nye bygninger

Det er et generelt forbud mot nye bygg i alle verneområdene. Verneforskriften for nasjonalparken åpner ikke for nye bygninger uansett formål. Unntaket er byggetiltak som er påkrevd for å tilfredsstille annet lovverk. I slike tilfeller kan forvaltningsmyndigheten stille vilkår til utforming

(...)

Ombygging/utvidelse

Tilbygg, ombygginger, utvidelse eller andre tiltak som medfører endringer i størrelse, utseende eller funksjon er ikke å forstå som vedlikehold. Tiltak som kan medføre økt overnattingskapasitet, endret ferdselsmønster i området eller funksjonsendring, krever tillatelse fra forvaltningsmyndigheten. Eventuelle søknader om ombygginger/utvidelser må vurderes i forhold til verneformålet.

s.90 Retningslinjer for bygninger i nasjonalparken

- a) Det er ikke åpnet for nybygg i nasjonalparken. Det kan imidlertid være relevant med etablering av nye tilsynsbuer, som en del av en strategi for å forebygge tiltak mot rovdyrskader.
- b) Ved ombygginger skal ikke arealet overstige arealet til den opprinnelige bygningen.
- c) Mindre tilbygg som utedo osv som ikke endrer funksjon og bruk av bygningene kan tillates. I landskaps- og biotopvernområdene kan forvaltningsmyndigheten gi tillatelse til:

Presedens

Det har vært gitt enkelte tillatelser til at små buer i soner uten tilrettelegging eller inngrep i nasjonalparken og landskapsvernområdene har fått tillatelse til mindre utvidelser med vindfang, bislag med plass til ved og do, eventuelt separat utedo og lignende, men ikke til utvidelser som øker kapasiteten på hytta eller legger til rette for økt bruk.

Vurdering

Vurderinger etter bestemmelse i verneforskrift

Nasjonalparkforvalter har vurdert om søknaden kan behandles etter bestemmelsen i verneforskriftens § 3, 4.ledd, bokstav a) tillatelse til «*mindre tilbygg til eksisterende bygninger*», dvs en av verneforskriftens spesifiserte dispensasjonsbestemmelser. Bygningen brukes i dag som uthus. Ifølge opplysninger gitt i søknad ønskes uthuset utvidet med tre meter for å kunne bygge et rom for overnatting, altså endre bruken fra uthus til kombinasjon uthus/anneks. Den omsøkte utvidelsen vil ha et areal på ca 15,5 m² (3,0 * 5,17). Dagens bygg har et areal på 37 m². Nytt tilbygg, vil i tillegg til at det blir endret bruk fra uthus til anneks pga behov for økt overnattingskapasitet, ha en økning på tilnærmet 42 prosent.

Selv om et omsøkt tiltak er innenfor rammen av en spesifisert dispensasjonsbestemmelse må det likevel foretas en selvstendig vurdering av om dispensasjon skal gis. Når forskriftene bruker formuleringer som "kan gi tillatelse til" eller "kan gi dispensasjon til" betyr ikke det at forvaltningsmyndigheten skal gi dispensasjon, men at forvaltningsmyndigheten kan vurdere om en søknad gir grunnlag for å gi dispensasjon.»

Forvalter har derfor konkludert at søknaden kan vurderes etter § 3, 4. ledd, bokstav a).

Nytt kunnskapsgrunnlag

Kvalitetsnorm for villrein ble vedtatt sommeren 2020, og klassifisering av de ti nasjonale villreinområdene etter kvalitetsnormen ble publisert i april 2022. Snøhetta ble ikke klassifisert som godkjent etter målene i kvalitetsnormen og kom ut rødt. Formålet med kvalitetsnormen er å beskrive tilstanden til villreinen i hvert av våre 24 villreinområder. Kartgrunnlaget for Snøhetta er tilgjengeliggjort på www.villrein.no.

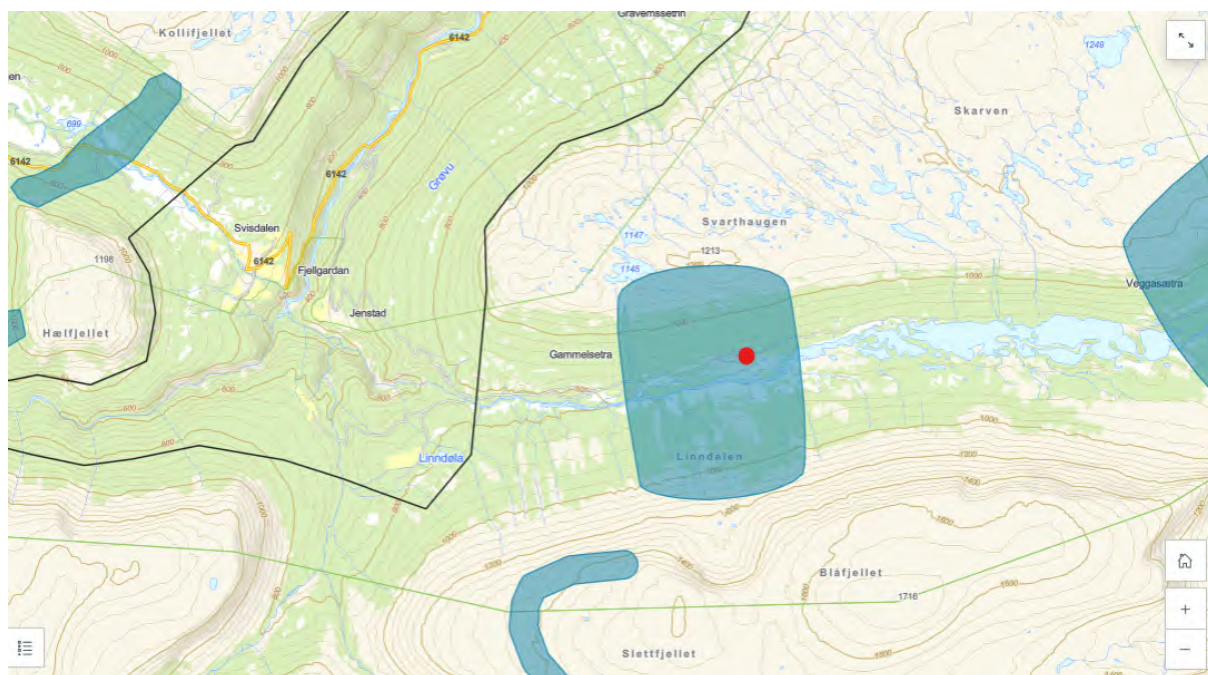
Tiltaksplanen for Snøhetta villreinområde ble vedtatt høsten 2025. Planen bygger på kunnskap fra kvalitetsnorm for villrein og på faglige anbefalinger fra regionale arbeidsgrupper. I tiltakspakke 2.1 «*En mer helhetlig og restriktiv arealplanlegging og arealforvaltning*» er det skissert flere tiltak som kan stramme inn og justere dagens praksis knyttet til arealforvaltning. Tiltaket retter seg både mot arealforvaltning etter plan- og bygnings loven, men også etter arealinngrep etter sektorregelverket.

Stortingsmeldingen om villrein, «En forbedret tilstand for villrein», ble vedtatt i Stortinget i juni 2024. Meldingen legger viktige føringer for å forbedre tilstanden for arten. De konkrete tiltakene kommer gjennom egne tiltaksplaner.

Det kommer tydelig frem av meldingen at utviklingen for villreinen har gått i feil retning over lengre tid. En av de viktigste utfordringene er at villreinen unngår visse områder, og

trekkpassasjer har dårlig kvalitet. Den blir pekt på at den samlede belastningen bør ligge til grunn før man eventuelt åpner for mer aktivitet.

Nysetra i Lindalen ligger i Åmotan-Grøvudalen, med en rekke setrer på rekke og rad nede i dalbunnen. Fjellområdet nord for Lindalen, Svarthaugen, Skarven og Gråhøa, utgjør sammen med av fjella i Dovrefjell-Sunndalsfjella i sør, Snøhetta villreinområde. Disse områdene er viktige vinter, sommer- og høstbeiter for villreinen i området. Nysetra ligger i en viktig trekkorridor mellom fjella i nord og resten av Snøttaområde i sør, jf. fig. 7. Det er ønskelig at villreinen bruker områdene nord for Lindalen i større grad, og dersom man legger til rette for mer bruk av området, vil det bidra til å hindre en slik utvikling.



Figur 7. Kart som viser plassering av Nysetra med hytte og uthus midt i trekkorridor for villrein

Samla belastning, økt overnattingskapasitet og endret bruk

Naturmangfoldlovens § 10 sier at virkningen på et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for. Samlet belastning er all infrastruktur og menneskelig aktivitet som vil virke på et økosystem. I dette tilfelle er det snakk om den samlede belastningen ferdsele i Lindalen om områdene rundt vil medføre. Området ligger midt i trekkvegene til villrein i Snøhetta vest.

I byggesaker vil det ofte være en problemstilling at tiltaket isolert sett ikke er særlig problematisk, men at samlet effekt av flere tilsvarende tiltak vil virke inn på verneverdiene negativt. Summen av alle tiltak i verneområdene har stor virkning på både leveområdene og trekkveger.

Stortingsmeldingen for villrein peker på at samlet belastning bør ligge til grunn for vurderinger av tiltak og grep som planlegges gjennomført i framtida. Forvaltningen mener at den samlede belastningen for villreinen i Snøhetta er stor, hvor ferdsel utgjør et viktig forhold.

Man bør derfor være svært forsiktig med å gi tillatelse til utvidelser av bygninger og tillate endret bruk av uthus i retning anneks i et område hvor villreininteressene veier tungt, slik man vurderer det til å gjøre her. Utvidelse av areal og endring av bruk for økt overnattingskapasitet kan bidra til å øke ferdsele og bruken av disse. Dovrefjell nasjonalparkstyre er på generelt grunnlag bekymret for at en slik utvikling vil bidra til økt bruk og mer ferdsel.

Oppsummering

- Bruken av bygget søkes endret fra uthus til anneks
- Arealet som er søkt utvidet er begrunnet i behov for mer overnattingskapasitet og økt funksjonalitet. Selve utvidelsen er på 42 prosent.
- Uthuset ligger midt i et villreintrekk mellom nord og sør i Snøhetta villreinområde
- Utfordringen med økt overnattingskapasitet er at det vil føre til økt bruk som igjen vil føre til økt barrierevirkning i villreinens trekkruiter mellom nord og sør
- I slike saker er det nødvendig å utøve en restriktiv holdning til utvidelser begrunnet i økt sengekapasitet og økt bruk.

Klage på innstilling til vedtak i sak ST 28/2026

Åmotan-Grøvdalen landskapsvernområde – gnr. 9 bnr. 14 Lindalen – utvidelse av uthus/anneks

Til Dovrefjell nasjonalparkstyre

Vi viser til innstilling fra forvalter i sak 28/2026 om avslag på søknad om utvidelse av eksisterende uthus og bruksendring til anneks på deler av uthus ved vår fritidsbolig på gnr. 9 bnr. 14 i Lindalen.

Vi ønsker med dette å påklage innstillingen til vedtaket, da vi mener avslaget bygger på antagelser og en uriktig og urimelig vurdering av konsekvensene av tiltaket.

1. Påstanden om økt bruk er ikke basert på faktiske forhold

En sentral begrunnelse for avslaget er at tiltaket vil medføre økt overnattingskapasitet, som igjen antas å føre til økt bruk og ferdsel i området. Vi mener det er beklagelig at forvaltningsorganet legger til grunn antagelser som underbygger en slik konklusjon. Det er vi som eiere av hytta som vet best om nåtidig og framtidig bruk, og det er ingenting som tilsier at bruken kommer til å øke.

Fritidsboligen er ei familiehytte som benyttes av familien vår. Vi har to sønner, hvorav den ene bor omtrent syv timers kjøretur fra Sunndal og har egen familie. Når hele familien samles, er vi til sammen syv personer.

Hytta har i dag seks sengeplasser fordelt på to små soverom. Det er derfor ikke tilstrekkelig kapasitet når hele familien er samlet. Bakgrunnen for søknaden er nettopp å kunne gi plass til de familiemedlemmene som allerede bruker hytta, ikke å øke antall brukere eller intensivere bruken.

To ekstra sengeplasser vil ikke føre til økt ferdsel i området. Tvert imot vil tiltaket redusere behovet for at familiemedlemmer må kjøre ned fra dalen for å overnatte nede i Sunndalen. Hytta har aldri vært benyttet til utleie, og det er selvsagt ingen planer om dette i fremtiden.

Søknaden handler derfor ikke om kommersiell bruk, økt aktivitet eller utvidet bruksmønster, men om å tilpasse en eksisterende familiehytte til familiens faktiske behov.

Forøvrig brukes hytta hovedsakelig i perioden fra 1. juni til 31. oktober, samt noe i påsken. Adkomst til hytta på vinteren gjør at det blir lite bruk av hytta da. Det er ingen planer om endret bruk gjennom året sammenlignet med dagens situasjon.

Vi mener derfor at påstanden om økt bruk og økt ferdsel er spekulativ og ikke basert på dokumenterte forhold i denne konkrete saken.

2. Tiltaket er beskjedent og ligger innenfor et eksisterende setermiljø

Det omsøkte tilbygget er på 15,5 m² og er plassert innenfor et allerede etablert tunmiljø.

Utvidelsen er vendt inn mot tunet og medfører ikke at bebyggelsen trekkes ut mot villreinens trekkretning eller inn i nye områder. Det etableres ingen nye bygninger, ingen nye tomter, ingen nye veger og ingen nye tekniske inngrep.

Vi har stor respekt for hensynet til villreinen og ønsker ikke å bidra til inngrep som kan skade villreinens interesser. Samtidig må vurderingen bygge på de faktiske forholdene på stedet.

Som eiere av eiendommen i mange år har vi aldri observert villrein i eller i umiddelbar nærhet av hytta, og vi har vanskelig for å forstå at det kan være et reinstrekk her. Vi har forståelse for at området inngår i større villreininteresser, men vi har vanskeligheter med å se hvordan en mindre utvidelse av et eksisterende uthus i et etablert setertun skal påvirke trekkorridoren i et omfang som begrunner avslag.

Etter vårt syn er det ikke sannsynliggjort at akkurat dette tiltaket vil ha noen målbar innvirkning på villreinens arealbruk.

3. Presedensvurderingen er overdrevet

Både forvalter og høringsinstansene legger betydelig vekt på fare for presedens. Vi mener denne risikoen er sterkt overdrevet i vår sak.

Lindalen består av et svært begrenset antall fritids- og setereiendommer. På grunn av vernebestemmelsene kommer det heller ikke flere hytter i dalen. Dermed er sannsynligheten for et stort antall tilsvarende søknader svært liten.

Videre gjelder søknaden et svært spesielt og konkret forhold:

- eksisterende uthus,
- eksisterende setertun,
- begrenset utvidelse,
- familiebruk,
- ingen kommersiell virksomhet,
- ingen nye bygninger.

Vi kan derfor vanskelig se at en eventuell godkjenning vil utløse en utvikling som truer verneverdiene i området.

5. Avsluttende bemerkning

Vi opplever avslaget som urimelig og basert på antagelser fremfor dokumenterte konsekvenser.

Det forundrer oss at en påbygging på 15,5 m² og etablering av en mindre anneksdel med to ekstra sengeplasser i et eksisterende uthus skal behandles som et så omfattende inngrep at saken må gjennom flere nivåer av offentlig forvaltning. I tillegg konkluderer forvaltningsorganet med at bruken vil øke og dermed ferdselen på grunn av omsøkte tiltak, noe de synser seg fram til.

Lindalen er en seterdal som gjennom generasjoner har vært brukt av både mennesker og dyr. Det omsøkte tiltaket endrer ikke dette grunnleggende forholdet. Vi ønsker kun å tilpasse en eksisterende familiehytte til familiens behov på en måte som er skånsom, naturlig og tilpasset eksisterende bebyggelse.

Til slutt vil vi be forvaltningsorganet ta innover seg at hele familien elsker hytta og Lindalen. Vår intensjon er å ta vare på plassen, både bygninger og eiendom, samt sørge for at det ser fint ut på setervollen. Plassen blir brukt til rekreasjon, turer, fiske og samvær, noe vi trenger mer enn noe annet i dette stressende samfunnet vi lever i. Vi blir også oppfordret til å bruke naturen som er godt både for både kropp og sjel. Dette håper vi at vi kan fortsatte med uten å føle at vi gjør noe galt.

Vi føler en stor avmaktsfølelse når vi blir møtt med et voldsomt byråkrati med mange forvaltningsnivåer, der innstillingen baseres på antagelser om at tiltaket er til skade for villreinen i området. Det blir veldig synd når det å ha ei fjellhytte skal vinkles på en så negativ måte.

På denne bakgrunn ber vi om at innstillingen til vedtaket omgjøres og at det gis tillatelse til omsøkt tiltak.

Med vennlig hilsen

Lars Sande

Mette Kårvatn Sande

Gnr. 9 bnr. 14, Lindalen

Sunndal kommune

Kopi:

Sunndal kommune sak 9/14 – Lindalen, søknad om utvidelse av uthus til hytte

Fra: lars.sande.1[lars.sande.1@gmail.com]
Sendt: 23.08.2026 22:17:29
Til: Postmottak SFIN;Sem, Gunhild Kirsti;Postmottak Sunndal
kommune[sfinpost@statsforvalteren.no;gunhild.sem@statsforvalteren.no;post@sunndal.kommune.no]
Tittel: Klage på innstilling til vedtak fra Dovrefjell nasjonalparkstyre i sak ST 28/2026, kommunal sak
9/14, dokument 26/00880

Sendt fra min Galaxy

Fra: Sem, Gunhild Kirsti[]
Sendt: 16.09.2026 15:07:00
Til: lars.sande.1[lars.sande.1@gmail.com]
Tittel: Klage på vedtak

Hei,

Sendte over vedtaket fra styremøte i Dovrefjell nasjonalparkstyre i saken om utvidelse av uthus til dere den 8.9.2026. Informerte i oversendelsesbrevet om at det ikke er mulig å klage på innstilling, men at en klage må rettes mot selve vedtaket i saken. Dere klaget på innstilling til saken i et brev vi mottok 23.08.2026. Er det slik at dere fortsatt ønsker å klage på vedtaket i saken? I så fall må vi få beskjed om det. Dere har tre uker klagefrist fra den dagen dere mottok vedtaket i saken.

Med vennlig hilsen
Gunhild Kirsti Sem
nasjonalparkforvalter



Dovrefjell
nasjonalparkstyre

Telefon: 61 26 62 08
Mobil: 988 53 639
E-post: gunhild.sem@statsforvalteren.no
Web: <https://nasjonalparkstyre.no/dovrefjell>

Klage på vedtak i sak 28/2026

Åmotan-Grøvdalen landskapsvernområde – gnr. 9 bnr. 14 Lindalen – utvidelse av uthus/anneks

Til Dovrefjell nasjonalparkstyre

Vi viser til vedtak fra Dovrefjell nasjonalparkstyre i sak 28/2026 om avslag på søknad om utvidelse av eksisterende uthus og bruksendring til anneks på deler av uthus ved vår fritidsbolig på gnr. 9 bnr. 14 i Lindalen.

Vi ønsker med dette å påklage vedtaket, da vi mener avslaget bygger på antagelser og en uriktig og urimelig vurdering av konsekvensene av tiltaket.

1. Påstanden om økt bruk er ikke basert på faktiske forhold

En sentral begrunnelse for avslaget er at tiltaket vil medføre økt overnattingskapasitet, som igjen antas å føre til økt bruk og ferdsel i området. Vi mener det er beklagelig at forvaltningsorganet legger til grunn antagelser som underbygger en slik konklusjon. Det er vi som eiere av hytta som vet best om nåtidig og framtidig bruk, og det er ingenting som tilsier at bruken kommer til å øke.

Fritidsboligen er ei familiehytte som benyttes av nærmeste familie. Vi har to sønner, hvorav den ene bor omtrent syv timers kjøretur fra Sunndal og har egen familie. Når hele familien samles, er vi til sammen syv personer.

Hytta har i dag seks sengeplasser fordelt på to små soverom. Det er derfor ikke tilstrekkelig kapasitet når hele familien er samlet. Bakgrunnen for søknaden er nettopp å kunne gi plass til de familiemedlemmene som allerede bruker hytta, ikke å øke antall brukere eller intensivere bruken.

To ekstra sengeplasser vil ikke føre til økt ferdsel i området. Tvert imot vil tiltaket redusere behovet for at familiemedlemmer må kjøre ned fra dalen for å overnatte nede i Sunndalen. Hytta har aldri vært benyttet til utleie, og det er selvsagt ingen planer om dette i fremtiden.

Søknaden handler derfor ikke om kommersiell bruk, økt aktivitet eller utvidet bruksmønster, men om å tilpasse en eksisterende familiehytte til familiens faktiske behov.

For øvrig brukes hytta hovedsakelig i perioden fra 1. juni til 31. oktober, samt noe i påsken. Det er ingen planer om endret bruk gjennom året sammenlignet med dagens situasjon.

Vi mener derfor at påstanden om økt bruk og økt ferdsel er spekulativ og ikke basert på dokumenterte forhold i denne konkrete saken.

2. Tiltaket er beskjedent og ligger innenfor et eksisterende setermiljø

Det omsøkte tilbygget er på 15,5 m² og er plassert innenfor et allerede etablert tunmiljø.

Viser til regler for byggesaker i Sunndal kommune ang. tilbygg

(<https://www.sunndal.kommune.no/tjenester/planer-bygg-og-eiendom/skal-du-bygge-rive-eller-endre/ma-du-sende-byggesoknad/#faqsporsmal-815>) :

«Du trenger ikke sende byggesøknad for tilbygg dersom - tilbygget verken har et samlet bruksareal (BRA) eller bebyggd areal (BYA) på over 15 kvadratmeter»

M.a.o. – dette er ansett som et lite tilbygg. Det er heller ingen problemer å endre tiltaket til å få et areal på maks. 15 m² hvis det kan medvirke til at tiltaket kan godkjennes.

Utvidelsen er vendt inn mot tunet og medfører ikke at bebyggelsen trekkes ut mot villreinens trekkretning eller inn i nye områder. Det etableres ingen nye bygninger, ingen nye tomter, ingen nye veger og ingen nye tekniske inngrep. Dette tiltaket vil - etter at det er ferdig – nesten ikke være synlig uten ved å sammenligne gamle bilder fra før tiltaket ble utført.

Vi har stor respekt for hensynet til villreinen og ønsker ikke å bidra til inngrep som kan skade villreinens interesser. Samtidig må vurderingen bygge på de faktiske forholdene på stedet.

Som eiere av eiendommen i mange år har vi aldri observert villrein i eller i umiddelbar nærhet av hytta. Vi har forståelse for at området inngår i større villreininteresser, men vi har vanskeligheter med å se hvordan en mindre utvidelse av et eksisterende uthus i et etablert setertun skal påvirke trekkorridoren i et omfang som begrunner avslag.

Etter vårt syn er det ikke sannsynliggjort at akkurat dette tiltaket vil ha noen målbar innvirkning på villreinens arealbruk.

3. Presedensvurderingen er overdrevet

Både forvalter og høringsinstansene legger betydelig vekt på fare for presedens. Vi mener denne risikoen er sterkt overdrevet i vår sak.

Lindalen består av et svært begrenset antall fritids- og setereiendommer. På grunn av vernebestemmelsene kommer det heller ikke flere hytter i dalen. Dermed er sannsynligheten for et stort antall tilsvarende søknader svært liten.

Videre gjelder søknaden et svært spesielt og konkret forhold:

- Eksisterende uthus
- Eksisterende setertun
- Begrenset utvidelse

- Familiebruk
- Ingen kommersiell virksomhet
- Ingen nye bygninger
- Dovrefjell nasjonalparkstyre har på sine hjemmesider informasjon om søknad for mindre utvidelser av bygninger. Dette har vi fulgt opp med søknad etter anvisning på hjemmesiden

Vi kan derfor vanskelig se at en eventuell godkjenning vil utløse en utvikling som truer verneverdiene i området.

4. Informasjon på hjemmesiden til Dovrefjell nasjonalparkstyre

På hjemmesiden til Dovrefjell nasjonalparkstyre - Søknader -> Bygninger -> utvidelser eller ombygginger – står følgende:

«Etter søknad kan det gis tillatelse til ombygging og mindre utvidelse av bygninger i nasjonalparken og landskapsvernområdene.

Utfordringer knyttet til ombygging og tilbygg er at disse tiltakene kan endre landskapets karakter og dermed verneverdier. Utvidelser av bygningsmassen kan også føre til økt bruk og ferdsel inn i villreinens leveområde.» .

Vi som søker har fulgt opp dette i god tro med søknad etter anvisning på hjemmesiden.

Vi har også argumentert ellers i dette dokumentet med at det ikke blir noen økt aktivitet i Lindalen som vil påvirke villreinen.

5. Avsluttende bemerkning

Vi opplever avslaget som urimelig og basert på antagelser fremfor dokumenterte konsekvenser.

Det forundrer oss at en påbygging på 15,5 m² og etablering av en mindre annekssdel med to ekstra sengeplasser i et eksisterende uthus skal behandles som et så omfattende inngrep at saken må gjennom flere nivåer av offentlig forvaltning. I tillegg konkluderer forvaltningsorganet med at bruken vil øke og dermed ferdselen på grunn av omsøkte tiltak, noe de synser seg fram til.

Lindalen er en seterdal som gjennom generasjoner har vært brukt av både mennesker og dyr. Det omsøkte tiltaket endrer ikke dette grunnleggende forholdet. Vi ønsker kun å tilpasse en eksisterende familiehytte til familiens behov på en måte som er skånsom, naturlig og tilpasset eksisterende bebyggelse.

Til slutt vil vi be forvaltningsorganet ta innover seg at hele familien elsker hytta og Lindalen. Vår intensjon er å ta vare på plassen, både bygninger og eiendom, samt sørge for at det ser fint ut på setervollen. Alternativet er at det blir mindre brukt, stedet forfaller og eiendommen gror ned. Plassen blir brukt til rekreasjon, turer, fiske og samvær, noe vi trenger mer enn noe annet i dette stressende samfunnet vi lever i. Vi blir også oppfordret til å bruke naturen som er godt både for både kropp og sjel. Dette håper vi at vi kan fortsatte med uten å føle at vi gjør noe galt.

Vi føler en stor avmaktsfølelse når vi blir møtt med et voldsomt byråkrati med mange forvaltningsnivåer, der vedtak, inntillinger eller uttalelser baseres på antagelser om at tiltaket er til skade for villreinen i området. Det blir veldig synd når det å ha ei fjellhytte skal vinkles på en så negativ måte.

På denne bakgrunn ber vi om at vedtaket omgjøres og at det gis tillatelse til omsøkt tiltak.

Med vennlig hilsen

Lars Sande

Mette Kårvatn Sande

Gnr. 9 bnr. 14, Lindalen

Sunndal kommune

Fra: Lars Sande[lars.sande.1@gmail.com]

Sendt: 24.09.2026 21:43:13

Til: Postmottak SFIN; Sem, Gunhild Kirsti[sfinpost@statsforvalteren.no; gunhild.sem@statsforvalteren.no]

Kopi: Ståle Refstie[stale.refstie@sunndal.kommune.no]; Mette Kårvatn Sande[mette.k.sande@gmail.com];

Tittel: Klage på vedtak fra Dovrefjell nasjonalparkstyre i sak ST 28/2026, kommunal sak 9/14, dokument 26/00880

Legger ved dokument med klage på vedtak fra Dovrefjell nasjonalparkstyre i sak ST 28/2026, kommunal sak 9/14, dokument 26/00880

Lars Sande, Mette K.Sande



Arkivsaksnummer: 2026/9929-6

Saksbehandler: Eirin Berge

Dato: 02.10.2026

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Dovrefjell nasjonalparkstyre	42/2026	12.10.2026

Sak - Fokstugu LVO - Dovre 93/1 - Nysetra - byggetiltak - 2026 - oppføring av seterhus og uthus - Per Ivar Brækken

Innstilling fra forvalter

1. Dovrefjell nasjonalparkstyre gir tillatelse til oppføring av uthus på Nysetra gbnr 93/1 som omsøkt der følgende vilkår gjelder:
 - a) Størrelsen på uthuset skal være maksimalt 20 kvm bebygd areal
 - b) Det utkragede taket ved endeveggene skal trekkes inn og gjøres mindre. Takmaterial skal være bordtak eller galvaniserte blikkplater som grånes og mattes over tid.
 - c) Farger på bygningen inkl bordtak skal være dempet, grå/brun. Det er ikke tillatt med hvitt eller lyse farger som gir store kontraster heller ikke på dør eller vindusomramming
 - d) Terrenginngrep skal være små og inngrep utover 50 cm fra eksisterende terreng er ikke tillatt
 - e) Høyden på fundamentering/grunnmur skal ikke overstige 30 cm fra terreng
 - f) Uthuset skal plasseres som vist i situasjonsplan i figur 1 i saken.
 - g) Tillatelsen er gyldig 3 år fra 12.oktober 2026. Er ikke uthuset ferdig oppført innen da, faller tillatelsen bort.
 - h) Ev bygningsavfall skal ikke bli liggende, men fraktes til godkjent avfallshåndtering.
 - i) Når uthuset er oppført, skal det sendes inn bilder fra alle 4 fasader til sfinpost@statsforvalteren.no. Merk med saksnr 2026/9929.
 - j) Dersom det i forbindelse med tiltak i marken oppdages automatisk fredete kulturminner som tidligere ikke er kjent, gjenstander eller andre levninger som viser eldre aktivitet i området, skal arbeidet stanses i den grad det berører kulturminnene eller deres sikringssone på 5 meter.

2. Dovrefjell nasjonalparkstyre gir avslag på omsøkt oppføring av seterhus på Nysetra gbnr 93/1 i Dovre kommune. Formålet med vernet er å ta vare på et særpreget og vakkert natur- og kulturlandskap der seterlandskapet med seterbebyggelse og setervoller utgjør en vesentlig del av landskapets egenart. Det omsøkte seterhuset ligger i villreinens leveområder og har et stort bebyggt areal vurdert opp mot formålet med bygningen. I tillegg gir bygningens form og materialbruk inntrykk av en fritidsbolig noe som kan påvirke verneformålet negativt.

Vedtaket punkt 1 og 2 over, er gjort med hjemmel i verneforskriften for Fokstugu landskapsvernområde, § 3 punkt 1.3 bokstav c).

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

- Søknad fra Per Ivar Brækken oversendt fra Dovre kommune
- Landbruksfaglig uttale
- Uttale fra Innlandet fylkeskommune
- Uttale fra villreinnemda for Snøhetta og Knutshø

Vedlegg:

- 1 Uttalelse - Fokstugu LVO - Dovre 93/1 - Nysetra - byggetiltak - 2026 - oppføring av seterhus og uthus - Per Ivar Brækken
- 2 Landbruksfaglig uttale om oppføring av seterhus gnr. 93 bnr. 1.pdf
- 3 Søknad - Fokstugu LVO - Dovre 93/1 - Nysetra - byggetiltak - 2026 - oppføring av seterhus og uthus - Per Ivar Brækken

Saksopplysninger

Dovre kommune oversendte den 17.8.2026 søknad om oppføring av seterhus og uthus på Nysetra fra Per Ivar Brækken. I kommunens oversendelse står det bl.a:

«Omsøkte bygninger er planlagt oppført på Nysetra i Dovre kommune innenfor Fokstugu landskapsvernområde. Før kommunen kan ta stilling til søknaden etter plan- og bygningsloven, er det nødvendig å avklare forholdet til verneforskriften og innhente uttalelser fra relevante fagmyndigheter (...)

Videre framgår det av tidligere behandling at området ligger innenfor et funksjonsområde for villrein som er omtalt som helårsbeite og trekkområde for villrein i Snøhettaområdet. Tiltakets eventuelle virkninger for villrein og andre verneinteresser anses derfor som sentrale vurderingstema i saken».

Søknad fra Per Ivar Brækken:

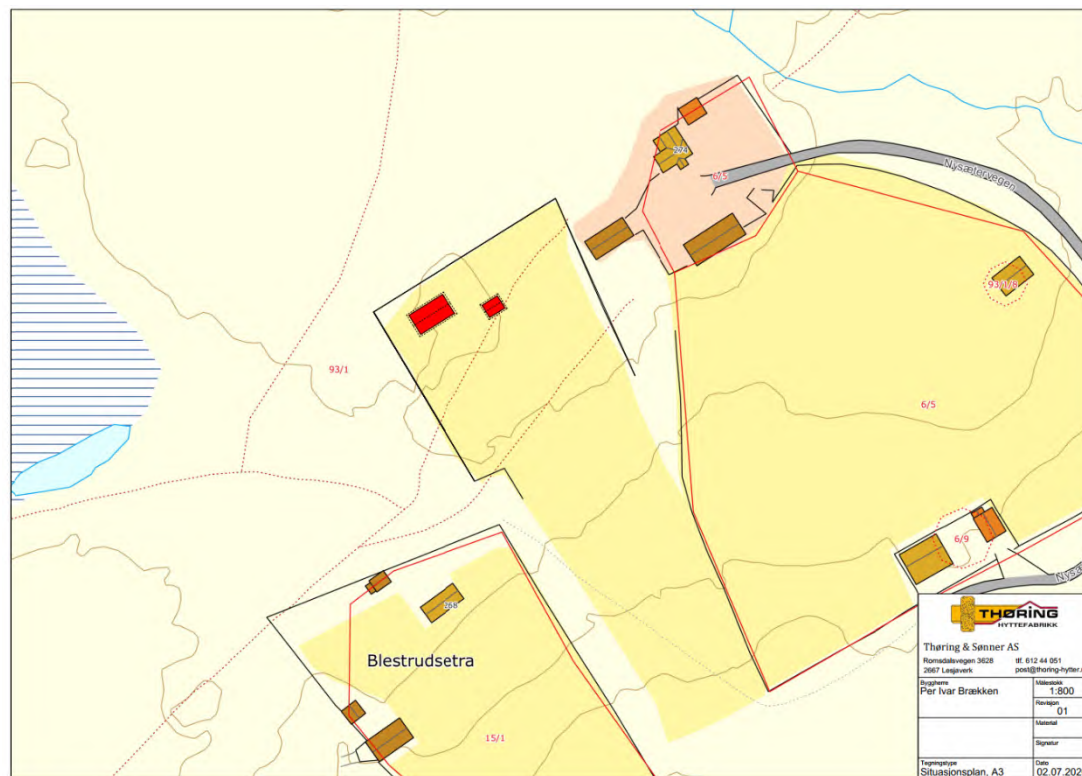
Jeg ønsker med dette å søke om tillatelse til å sette opp et seterhus og et uthus på vår kve på Nysetra på Dovrefjell.

Seterhuset og uthuset planlegges oppført slik at det harmonerer med både omgivelsene og eksisterende bebyggelse. Seterhuset vil bli et bygg som kan benyttes til regelmessig tilstedeværelse i tilknytning til beitesesongen. Uthuset vil bli benyttet til lagring av grinder, utstyr til drikkevann dyr og annet nødvendig utstyr.

Formålet med seterhuset er å kunne ha en regelmessig tilstedeværelse i området der vår buskap beiter. Beitedyrene vil gjennom sesongen bidra til å holde stier og kulturlandskap i hevd. Beitesesongen 2026 har vi 61 storfe og 316 småfe på utmarksbeite på Dovrefjell. Utmarksbeite er en viktig ressurs for oss som driver med ammekyr og sau. Seterhuset vil fungere som oppholds- og tilsynssted under tilsyn med buskapen. Dette gir mulighet for nærhet til beitedyrene på utmarksbeitet, noe som er viktig for å holde god dyrevelferd. Lagerplassen i uthuset vil kunne gi oss mulighet til å finne utstyr til reparasjoner, håndtering og behandling av dyr ute på beite.

Området er både tidligere og i dag brukt til tradisjonell seterdrift og vi ønsker å videreføre og bidra til denne tradisjonen ved å ha buskapen vår på Dovrefjell. Et seterhus og et uthus vil øke muligheten for at også kommende generasjoner har mulighet til å videreføre tilknytningen til fjellet. Bygget vil derfor kunne bidra til langsiktig forvaltning og ivaretagelse av eiendommen.

Det omsøkte seterhuset vil få et bebygd areal (BYA) på 68,2 kvm og uthuset vil få en BYA på 20 kvm, til sammen 88,2 kvm. Oppholdsrommet er på 27,3 kvm, og seterhuset skal ha tre soverom på til sammen 19,5 kvm. Se tegninger under som er vedlagt i søknad.



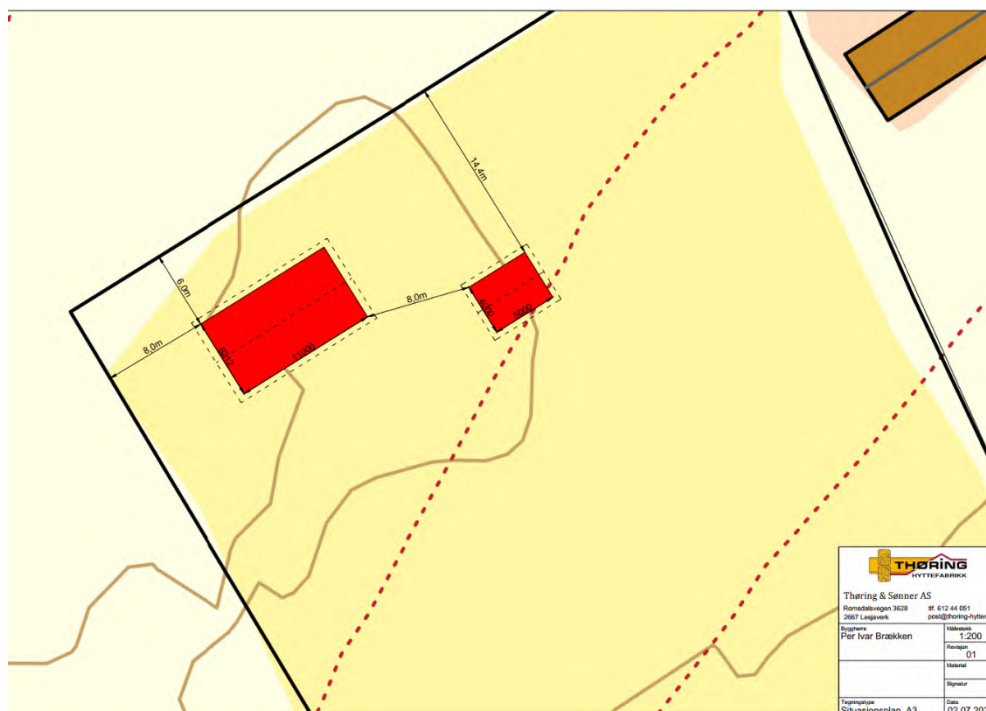


Fig 1: Situasjonsplan plassering uthus og seterhus markert i rødt. Vedlagt søknad.



Fig. 2: Plantegninger med romfunksjon. Vedlagt søknad.

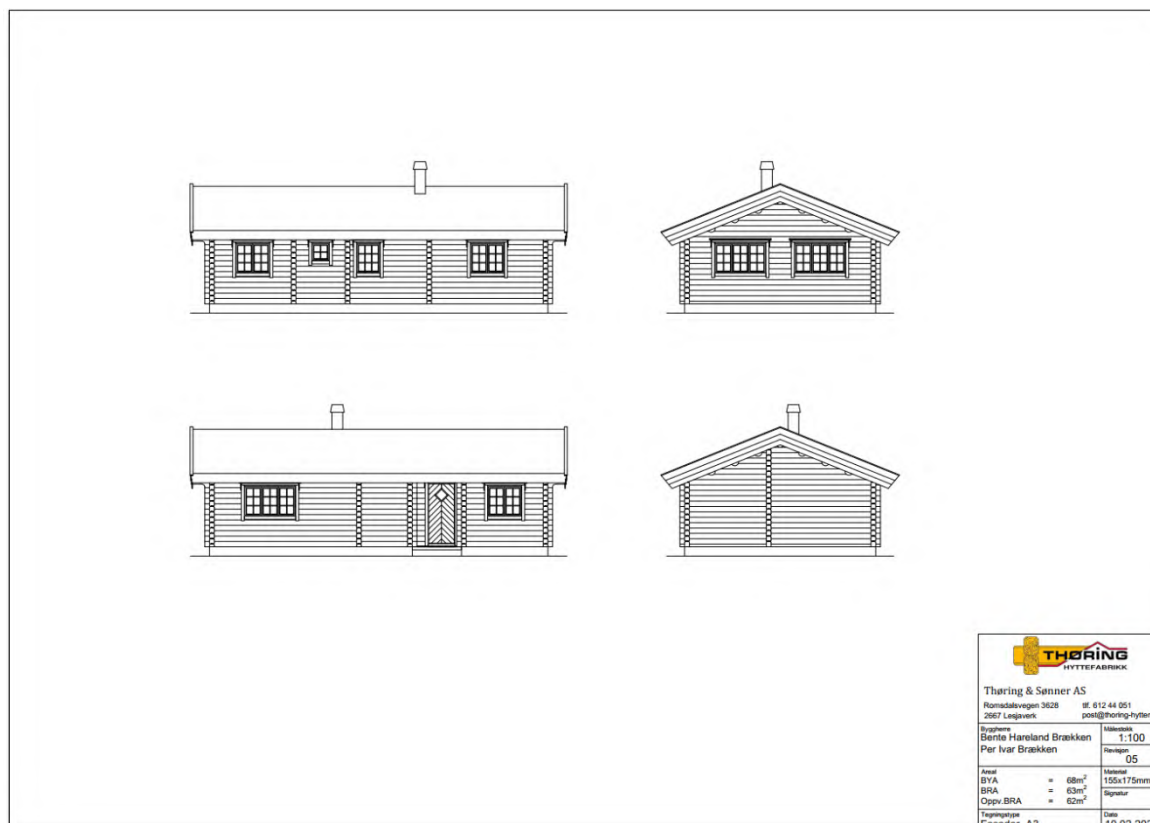


Fig. 3: Fasadetegninger. Vedlagt søknad



Fig. 4: Omsøkt materiale på tak på både uthus og seterhus, dvs. tretak /bordtak

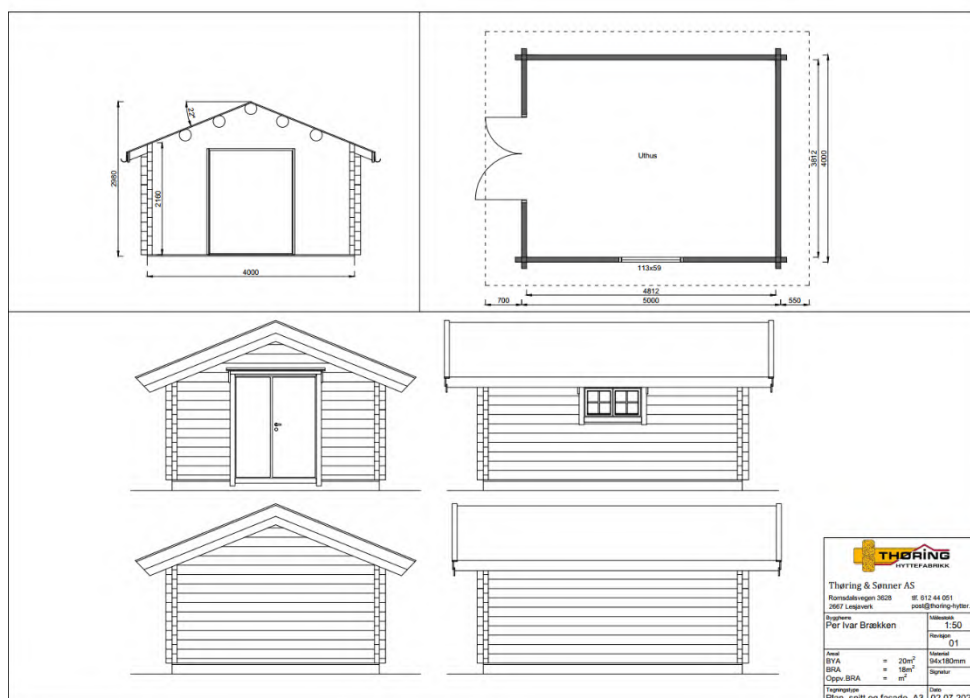


Fig 5.: Plan- og fasadetegninger uthus

Det er gitt en landbruksfaglig uttale som i en samlet vurdering sier (uttalen vedlagt i sin helhet).

«Ved oppføring av seterhus og uthus vil det lette på muligheten for tilsyn til dyra, da man kan være i området over flere dager i slengen. Dette vil bidra til bedre dyrevelferd og menneskevelferd for driverne. Dette vil øke muligheten for eierne for å være mer til stede under beitesesongen, i tillegg vil det øke muligheten for at kommende generasjoner vil fortsette å benytte seg av den og av utmarksbeitet i området i fremtiden»

Søknaden har vært sendt til uttale til villreinnemda for Snøhetta og Knutshø og til Innlandet fylkeskommune. Fylkeskommunen sin uttale ligger vedlagt saken, utdrag fra vedtaket til nemda er hentet direkte fra protokollen som ligger her: [Villreinnemnder | Villrein](#)

Villreinnemda for Snøhetta og Knutshø:

«I denne saken ligger tiltaket innenfor Fokstugu landskapsvernområde, og spørsmålet om oppføring av nytt seterhus og uthus må derfor først vurderes opp mot verneformålet og verneforskriften. Det er naturlig at Dovrefjell nasjonalparkstyre som forvaltningsmyndighet for verneområdet avklarer om tiltaket kan tillates etter verneforskriften før kommunen fatter vedtak etter plan- og bygningsloven. Nemnda sin uttalelse bør derfor også rettes til Dovrefjell nasjonalparkstyre.

Arealinngrep er overordnet den største utfordringen for villreinen i villreinområdene i Norge. Som hovedregel vil alle typer arealinngrep i villrein fjellet, på tvers av ulike sektorer og interesser, påvirke vill reinen negativt. Derfor er det ut fra villreinhensyn ønskelig å i størst mulig grad begrense arealinngrep i villrein fjellet, og hensynet til villreinen må vektes tungt

opp mot andre samfunnshensyn. Dette er også i tråd med de nye statlige planretningslinjene for arealbruk og mobilitet» (...).

Etter naturmangfoldloven § 12 skal det legges vekt på miljøforsvarlige driftsmetoder og lokalisering. Nemnda mener det ikke er tilstrekkelig dokumentert hvorfor de omsøkte funksjonene må løses gjennom to separate bygninger. Dersom behovene kan ivaretas innenfor én bygning, vil dette kunne redusere samlet bebygd areal, terrenginngrep, landskapsvirkninger og det framtidige brukspotensialet som følger av flere bygninger. Nemnda mener videre at bygningenes størrelse, funksjoner og samlede omfang må stå i forhold til et reelt og dokumentert behov knyttet til aktiv landbruksdrift. Det fremstår derfor nødvendig å vurdere om formålet kan løses på en mindre arealkrevende og mindre konfliktfyllt måte. (...)

Nemnda stiller spørsmål ved om den omsøkte bygningsmassen står i rimelig forhold til det oppgitte formålet. Ut fra søknadens begrunnelse er det vanskelig å forstå behovet for et seterhus av den omsøkte størrelsen og utformingen. Tegningene viser et bygg med oppholdsrom på om lag 27,3 m², tre soverom, gang, WC og bod. Etter nemndas vurdering fremstår tiltaket som overdimensjonert sett opp mot det oppgitte formålet som oppholds- og tilsynssted i forbindelse med tilsyn og sankning av beitedyr.

Nemnda legger også vekt på at det allerede finnes flere bygninger og hytter i området. Selv om det omsøkte tiltaket er begrunnet i landbruksdrift, vil ytterligere bebyggelse bidra til økt bygningsmasse i et sårbart villreinområde og forsterke den gradvise nedbyggingen av leveområdene.

Nemnda vil også peke på at utviklingen innen beiteforvaltning og tilsyn, herunder bruk av digitale sporings- og gjerdeløsninger som Nofence, har redusert behovet for tradisjonelle gjeterbuer mange steder. Dette tilsier at behovet for ny bebyggelse til tilsynsformål må dokumenteres særskilt og konkret i den enkelte sak.

Når det gjelder seterhuset, vil nemnda understreke at det i villreinområder generelt er en utfordring at bygninger som opprinnelig er begrunnet i landbruksdrift over tid kan få karakter av fritidsboliger. Fordi dispensasjonspraksis for tiltak knyttet til landbruksdrift ofte er mer lempelig enn for ordinære fritidsboliger, er det særlig viktig at det dokumenteres et varig og reelt driftsmessig behov for tiltaket. Nemnda kan ikke se at det foreliggende saksgrunnlaget i tilstrekkelig grad dokumenterer behovet for et seterhus av den omsøkte størrelsen og utformingen. Slik søknaden foreligger, fremstår tiltaket som større enn det som synes nødvendig for det oppgitte formålet knyttet til tilsyn og sankning av beitedyr.

Dersom kommunen og verneområdemyndigheten finner at tiltaket er nødvendig for aktiv landbruksdrift og beitebruk, må det stilles strenge vilkår som begrenser bygningenes omfang og framtidige bruk. Det må blant annet sikres at bygningene ikke utstyres med innlagt vann, avløp eller annen infrastruktur som øker brukspotensialet, at størrelse på seterhuset og antall soverom reduseres, at eventuell motorferdsel begrenses til det som er nødvendig for landbruksdriften, og at det ikke åpnes for senere bruksendring til fritidsformål.»

Innlandet fylkeskommune:

Fylkeskommunen har uttalt seg både til plan- og miljømessige hensyn, kulturarv og arkeologi. De viser til St.meld.nr. 18 (2023-2024) *Ein forbetra tilstand for villrein* og tiltaksplanen for Snøhetta villreinområde og statelige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet punkt 3.8 om helhetlig og restriktiv arealforvaltning i villrein fjellet. Fylkeskommunen legger til grunn at vurderinger av arealbruk og nye inngrep må skje ut fra de samlede belastningene og effektene på villrein, ikke bare effekten av det enkelte tiltak isolert. De peker på at området bygningene skal oppføres i er viktige helårsbeiter og trekkpassasje for villreinen. Fylkeskommunen skriver:

«Det omsøkte uthuset vurderer vi som mindre problematisk med hensyn til villrein og nært knyttet til landbruksdriften. For seterhus er det imidlertid en generell utfordring i villreinområder at flere av disse går etter hvert over til å fungere som fritidsboliger. Det er en lempeligere dispensasjonspraksis i byggesaker for landbruksdrift enn for private hytteeiere. Det er derfor viktig i slike saker at behovet er knyttet til en vedvarende reell landbruksdrift. Vi mener at i områder som er viktige for villrein, bør bygninger for tilsyn og sanking av beitedyr være stengt i de delene av året da det ikke er husdyr på beite i området. Tilsvarende bør slike bygninger fjernes dersom behovet for beitetilsyn i området faller bort»

Når det gjelder arkeologi og kulturarv så forutsetter fylkeskommunen at ny seterbebyggelse tilpasses eksisterende setermiljø, og at tiltaket følger lokal og stedegen byggeskikk. I henhold til deres arkivopplysninger er det ikke kjente automatisk fredete kulturminner innenfor eller i umiddelbar nærhet til tiltaket. Det anses som lite sannsynlig at det finnes bevarte automatisk fredete kulturminner som kan bli berørt av tiltaket. På grunnlag av dette vurderes det ikke som nødvendig å foreta arkeologisk registrering i saken. Dersom det i forbindelse med tiltak i marken oppdages automatisk fredete kulturminner som tidligere ikke er kjent, gjenstander eller andre levninger som viser eldre aktivitet i området, skal arbeidet stanses i den grad det berører kulturminnene eller deres sikringssone på 5 meter.

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Varige inngrep skal behandles av nasjonalparkstyret, jf delegeringsreglement for for Dovrefjell nasjonalparkstyre, vedtatt i møte i Dovrefjell nasjonalparkstyre 7.12.2015, revisjon 5.1.2017 sak DNPS 50/2016, revisjon 12.4.2021 sak DNPS 14/2021, revisjon 5.10.2022 sak 33/2022

Verneformål og verneforskrift

Formålet med opprettelsen av Fokstugu landskapsvernområde er å:

- Ta vare på et særpreget og vakkert natur- og kulturlandskap, der seterlandskap med seterbebyggelse og setervoller, vegetasjon og kulturminner utgjør en vesentlig del av landskapets egenart.
- Ta vare på geologiske forekomster og landskapsformer.

§ 3. Vernebestemmelser

1. Landskapet

- 1.1. Området er vernet mot alle tekniske inngrep eller tiltak som vesentlig kan endre eller virke inn på landskapets art eller karakter.

Med de unntak som følger av forskriftens pkt. 1.2 og 1.3 er det forbud mot inngrep som: oppføring av bygninger, anlegg og faste innretninger, vegbygging, vassdragsregulering, oppdemninger, oppdyrking av nye arealer, inngjerding av utmarksarealer, treslagsskifte, drenering og annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling, planering og lagring av masse, framføring av luftledninger, bergverksdrift og annen form for grave-, sprengnings- eller borearbeider, sprøyting med kjemiske midler mot lauvtreoppslag, plassering av campingvogner og bobiler, riving av seteranlegg, oppdyrking, beitekulturivering, forurensing og forsøpling. Opplistingen er ikke uttømmende.

- 1.3 Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til:

- c. Oppføring av nye bygninger til landbruksvirksomhet og som ikke er i strid med verneformålet

Forvaltningsplan

s.87:

I landskaps- og biotopvernområdene kan forvaltningsmyndigheten gi tillatelse til ulike tiltak i forbindelse med landbruksvirksomhet. Dette åpner for oppføring av nye bygninger til landbruksvirksomhet slik som driftsbygninger. Jf. plan- og bygningslovens definisjon. Seterbygningerr er å regne som driftsbygninger i landbruket.

s. 46:

Forvaltningsplanen har en soneinndeling for forvaltning. Om brukssoner står det blant annet :

«Denne omfatter størstedelen av de mindre, lavereliggende landskapsvernområdene med jord- og skogbruksaktivitet av et visst omfang - Jora, Fokstugu og Åmotan Grøvdalen. Videre deler av dalgangene i Åmotsdalen og Knutshø. «

Det er viktig å merke seg at verneforskriftenes bestemmelser gjelder uansett brukssone eller ei.

Generelle retningslinjer – brukssonene

- a) Utøvelse av landbruksnæring i landskapsvernområdene (hogst, beite, drift av dyrket mark) vil ikke bli vurdert forskjellig i og utenfor brukssonene. Retningslinjene i landbrukskapitlet gjelder – sammen med verneforskriftene.
- b) Nødvendig nybygg for landbruksnæring i landskapsvernområdene, vil normalt bli tillatt om ikke spesielle hensyn til verneformålet tilsier noe annet. Det forutsettes at;
- nybygg skjer i tilknytning til eksisterende seterbebyggelse / setervoller
 - nybygg tilpasses eksisterende byggeskikk på stedet i form, farge, materialvalg og størrelse.
 - nødvendige nybygg kan vurderes tillatt dersom dette kan støtte opp under bevaringen av en aktiv seterdrift, og være med å komplettere et setermiljø.
- c) Se også retningslinjer for bygninger og for kulturminner og kulturlandskap – disse gjelder også.
- d) Utbedring av kjørespor vil kunne tillates om dette forhindrer terrengskader utenfor eksisterende spor, men ikke slik at det kan medføre heving av standard på veien.
- e) Etablering av merkede stier og annen enkel tilrettelegging for naturvennlig tradisjonelt friluftsliv vil kunne tillates i brukssonene.

Naturmangfoldloven

I tillegg til behandling etter verneforskrift og eventuelle retningslinjer i forvaltningsplanen må søknaden også vurderes etter de miljørettslige prinsippene i naturmangfoldlovens §§ 8-12 i (kunnskapsgrunnlag, føre-var prinsippet, samlet belastning på økosystemet, kostnader ved miljøforringelse bæres av tiltakshaver samt miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder), jmf. § 7.

Presedens

Klima- og miljødepartementet har retningslinjer for vurdering av presedens i byggesaker (02.05.2015). Selv om disse retter seg mot byggesaker som vurderes etter unntak fra vernevedtak og naturmangfoldlovens § 48, er presedensvurdering også relevant i byggesaker hvor forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse/dispensasjon etter de spesifiserte bestemmelsene i verneforskriften:

«I byggesaker vil det ofte være en problemstilling at tiltaket isolert sett ikke er særlig problematisk, men at samlet effekt av flere tilsvarende tiltak vil redusere verneverdiene. Også ved enkeltsaker som gjelder små tiltak, må det ses hen til presedensvirkningene ved at andre kan få dispensasjon til tilsvarende tiltak. Dette følger ikke minst av kravene til likebehandling. Presedensvirkninger avhenger for det første av sannsynligheten for at andre vil søke om dispensasjon til tilsvarende tiltak og for det andre av konsekvensene for verneverdiene og verneformålet av at det blir gitt dispensasjon til tilsvarende tiltak.»

Vurdering

Rammer for vurderinga

Verneforskriften har en spesifisert dispensasjonshjemmel som sier at forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til oppføring av nye bygninger til landbruksvirksomhet som ikke er i strid med verneformålet. Gjennom verneplanprosessen har det blitt foretatt en interesseavveining mellom hensynet til vern og ønsker om bruk og tiltak i verneområdet. Denne interesseavveiningen innebærer at det i verneforskriften normalt fastsettes bestemmelser som åpner for at nærmere bestemte tiltak og aktiviteter skal være tillatt eller kan tillates etter søknad. Selv om et omsøkt tiltak er innenfor rammen av en spesifisert dispensasjonsbestemmelse må det likevel foretas en selvstendig vurdering av om dispensasjon skal gis.

Ifølge forvaltningsplanen for verneområdene på Dovrefjell ligger området der bygningene er omsøkt oppført i brukssone 5 – Fokstugu. Tabell 8 på side 47 i forvaltningsplanen gir ingen spesielle retningslinjer for brukssone 5. I de generelle retningslinjene for brukssonene er det gitt retningslinjer som sier at nødvendige bygg for landbruksnæring normalt vil bli tillatt gitt visse forutsetninger knyttet både til eksisterende seterbebyggelse og byggeskikk på stedet.

Kunnskapsgrunnlag

Fokstugu landskapsvernområde har som formålet å ta vare på et særpreget og vakkert natur- og kulturlandskap, der seterlandskap med seterbebyggelse og setervoller, vegetasjon og kulturminner utgjør en vesentlig del av landskapets egenart.

I kart (GISLink) er området hvor tiltakene er omsøkt vist som helårsbeite og trekk-område for villrein. I kvalitetsnormen inngår området i viktige vårbeiter for bukk. Områdets betydning for villrein er også omtalt i kongelig res. fra 2002 s. 19: «*På lengre sikt kan det være mulig å reetablere villreintrekk i området dersom E6 og jernbane blir lagt om. Det er derfor viktig å få en varig sikring mot arealdisponering som kan vanskeliggjøre reetablering en av villreintrekket.*» (...)

Direktoratet for naturforvaltning viser til at området er et egenartet natur- og kulturlandskap og et viktig vinterbeiteområde for villrein.

Naturbase viser ingen registreringer av rødlista planter, og det er heller ingen kulturminner registrert i Askeladden på området der de omsøkte bygningene er planlagt oppført. Uttalen fra fylkeskommunen legger til grunn at det anses som lite sannsynlig at det finnes bevarte automatisk fredede kulturminner som kan bli berørt av tiltaket.

Kunnskapsgrunnlaget om naturverdiene i området og konsekvensene for verneverdiene vurderes å være tilstrekkelig. Vi har NINA rapport Horisont Snøhetta, kvalitetsnorm for villrein, tiltaksplaner, og stortingsmelding om villrein, forvaltningsplan, sårbarhetsvurderinger av viktige fuglelokaliteter 2019 (Kistefos Skogtjenester, u.off.), offentlige kartbaser for kulturminner naturmangfold, jf. nml § 8. Føre-var-prinsippet legges derfor ikke til grunn i saken (jf. nml § 9).

Konkret vurdering av omsøkt tiltak, seterhus og uthus

Vernebestemmelsene sier at det skal være mulig med drift av eksisterende jordbruksarealer og setervoller, herunder gjerding som ikke er i strid med verneformålet. Nasjonalparkstyret gav i 2023 tillatelse til omlegging av landbruksveg og inngjerding og beitekulturivering av seterkve i forbindelse med tilsyn, slipp og sanking av beitedyr i utmarka. I forbindelse med uttale til saken om etablering av seterkve uttalte Statsforvalteren i Innlandet i 2023: «*På grunn av tiltaksområdets beliggenhet i både vinterbeite og trekkpassasje er det ikke ønskelig med ytterligere inngrep enn den planlagte overflatedyrkingen. Dette bidrar til «bit for bit»-nedbygging av sårbare villreinområder.*»

Det er i tilknytning til denne seterkvea at det nå søkes om oppføring av seterhus og uthus. Søker driver med sau og storfe, slipper ca. 60 storfe og 315 småfe på utmarksbeite i Dovrefjell-området. Driftssenteret ligger ca. 17 km unna seterkvea. Avstand fra E6 til seterkvea på Nysetra er omtrent 3 km.

Forvaltningsplanen sier at nødvendige nybygg i landbruksnæring normalt skal tillates dersom ikke spesielle hensyn til verneformålet tilsier noe annet. Videre forutsettes det i forvaltningsplanen at nybygg oppføres i i tilknytning til eksisterende seterbebyggelse/setervoller og tilpasses eksisterende byggeskikk i form, farge, materialvalg og størrelse.

Foktstugu landskapsvernområde ble vernet i 2002. Når det søkes om oppføring av en ny seter i et landskapsvernområde der seterlandskap med seterbebyggelse og setervoller utgjør en vesentlig del av landskapets egenart, mener nasjonalparkforvalter at både nødvendighetskriteriet og tilpasning til eksisterende seterlandskap er svært relevant. Seterbebyggelsen er en sentral del av landskapsbildet. Det handler nødvendigvis ikke om enkeltbygninger, men om helheten av et samlet bygningsmiljø.

Tiltakshaver søker om oppføring av seterhus og et uthus i tilknytning til en eksisterende seterkve. Det er ikke søkt om fjøs eller kokhus el, da setra skal nyttes som oppholdssted i forbindelse med slipp, sanking og tilsyn av beitedyr i utmarka, og hverken skal være produksjonsseter eller foredlingsseter. Seterhuset er 68 kvm og har 3 soverom og bad, men det er opplyst at det ikke skal legges inn vann eller avløp. Ut fra tegningene ser bygningene ut å være maskinlafta og materialer på tak er opplyst å være tretak/bordtak. Hvorvidt seterhuset er et nødvendig nybygg i forbindelse med landbruksdrifta i denne saken, er ikke lett å vurdere. Men både avstand fra driftssenter og type seterdrift (lausfebeiting) samt størrelse og antall rom i seterhuset gjør at det stilles spørsmål om det omsøkte seterhuset står i rimelig forhold til den tilknytt landbruksdrifta. Selve utformingen av seterhuset trekker mot fritidsbolig, og synes å være en justert utgave av hytta «Storli 2» som Thøring hyttefabrikker produserer.

Det er ikke uvanlig at størrelsene på seterstuene i et gitt bygningsmiljø varierer, men hovedinntrykket på et seterhus er ofte at det er et langt, smalt og lavt hus, med få og små vinduer. Nedenfor vises bilder av eksisterende seteranlegg i umiddelbar nærhet av der tiltakshaver har søkt om å oppføre sine bygninger (grønn sirkel i kartet). Rød sirkel viser bebyggelse noe lengre unna, men i samme setergrend. Bebyggelsen på setrene er verdifull i kulturlandskapet og det er viktig med god planlegging og tilpasning til stedegen byggeskikk av eventuelle nye bygg i landbruksnæring.

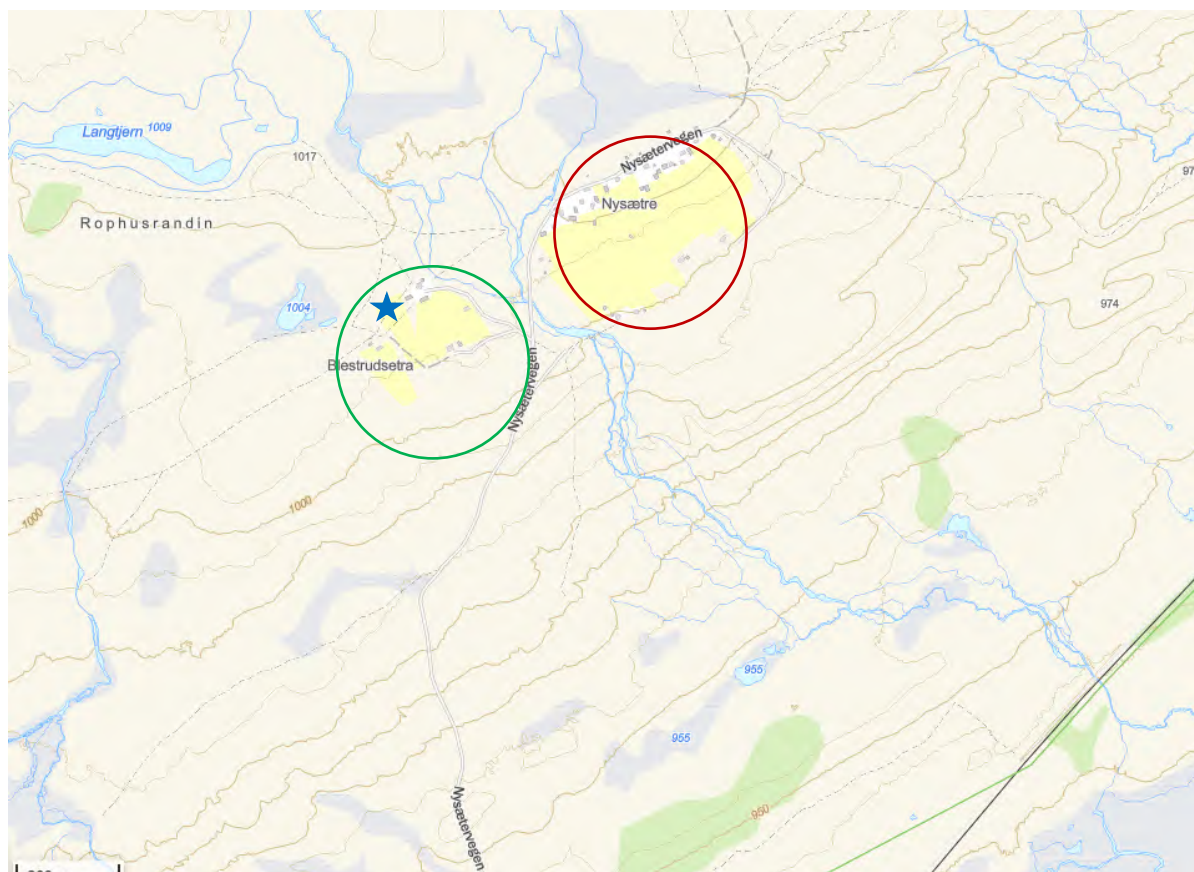


Fig. 6: Kartutsnitt der blå stjerne viser ca. plassering av omsøkt seterhus og uthus.



Fig. 7: Seteranlegg Blestrudsetra og Nysætre innenfor grønn sirkel i kartutsnitt (bilde fra 2004)



Fig.8: Hytter i samme område, grønn sirkel i kartutsnitt (bilder fra 2004)



Fig. 9: På andre siden av Nysætervegen (rød sirkel i kartutsnitt) ligger bla disse seteranlegga (bilder fra 2004).

Utmarksbeite, særlig knyttet til sauehold, er en svært viktig ressurs for landbruksnæringen i kommunene rundt Dovrefjell. Det er forståelse for behovet for nødvendige tiltak som kan bidra til dyrevelferd og forsvarlig tilsyn med beitedyr. Det ligger blant annet et forskriftsmessig krav om tilsyn til dyr på utmarksbeite minimum en gang i uken. Nasjonalparkforvalter mener likevel det må vurderes hvorvidt den omsøkte bebyggelsen i et villreinområde kan løses på en mindre arealkrevende måte. Både villreinnemd og fylkeskommunen vektlegger viktigheten av at seterhuset blir knyttet til en reell landbruksdrift og viser til at en helårsbruk for eksempel i forbindelse med fritid vil være uheldig for villreinens bruk av områdene. Nasjonalparkstyret kan ikke regulere hvordan bruken av en bygning er, og motorferdsel i Fokstugu landskapsvernområde reguleres gjennom det generelle motorferdselregelverket der kommunen har myndighet.

Omfanget av et tiltak har betydning for graden av påvirkning på verneverdiene. Dette har igjen betydning for presedensvurderingen, ved at store tiltak får mulig større konsekvenser sammen med andre tilsvarende tiltak enn det som er tilfelle for små tiltak. Man vil dermed akseptere mindre risiko for presedens ved store tiltak enn ved mindre tiltak.

Dovrefjell nasjonalparkstyre er forvaltningsmyndighet for flere landskapsvernområder hvor seterbebyggelse og setermiljø er formål med vernet i tillegg til ivaretagelse av leveområdene til villrein. Omsøkt seterhus vurderes å kunne gi en presedens både i Fokstugu LVO og i andre landskapsvernområder der nye seterstuer, eventuelt riving og oppføring av nytt, samlet sett vil kunne påvirke verneverdiene negativt (nml § 10)

Nasjonalparkforvalter anbefaler videre at oppføring av en ny seterstue i større grad tilpasses eksisterende byggeskikk på plassen når det gjelder form, materialvalg og størrelse. Det er

mulig å unngå at seterhus får preg av fritidsbebyggelse og likevel ha praktiske og moderne løsninger innvendig. Slik seterhuset er omsøkt vurderes bygningen å ikke komplementere det eksisterende setermiljøet som formålet med vernet skal ivareta. Fylkeskommunen uttaler også at de forutsetter at seterbebyggelse tilpasses eksisterende setermiljø og at tiltaket følger lokal og stedegen byggeskikk.

Når det gjelder det omsøkte uthuset er behovene knyttet til landbruksdrifta i forbindelse med seterkvea tydeligere. Forvalter mener at nødvendigheten av å ha mulighet for oppbevaring av gjerdestolper, netting og utstyr knytta til dyra er reelt og nødvendig, og at det omsøkte bebygde arealet er kurant. Et uthus vil i betydelig mindre grad påvirke villrein enn et hus beregnet for personopphold over tid, også ut fra en samlet belastning (nml § 10). Når det gjelder utforming og bruk av materialer på uthuset må dette i større grad tilpasses eksisterende setermiljø og landskap slik at formålet med vernet blir ivaretatt. Dette omfatter også grunnmur og terrenginngrep. Forvalter mener at dette kan gjøres gjennom å sette vilkår i saken. Det forutsettes at behov for transport i forbindelse med byggearbeidene skjer ved bruk av landbruksvegen i barmarks perioden når det likevel er aktivitet knyttet til seterkvea (jf. §§ 11 og 12).

Konklusjon

Etter en samlet vurdering tilrår nasjonalparkforvalter følgende:

1. Det gis tillatelse til oppføring av uthus på 20 kvm med plassering som vist i situasjonsplan i søknaden. For å bedre tilpasse uthuset eksisterende setermiljø og landskap, settes det vilkår knyttet til materialbruk og farger, grunnmur og terrenginngrep.
2. Det gis avslag på oppføring av omsøkte seterhus på 68,2 kvm. Et nytt seterhus må i større grad tilpasse seg eksisterende setermiljø og landskap for å ivareta formålet med vernet. Søker bør vurdere hvorvidt de landbruksmessige behovene for et seterhus kan løses med et mindre bygg og med et utseende som ligner mer på eksisterende seterbebyggelse på Nysetre. Dersom tiltakshaver ønsker å søke på nytt om oppføring av seterhus anbefales det å ta kontakt med kompetansemiljøer som har kunnskap om hvordan ny bebyggelse med de krav som ofte ligger, kan tilpasses eksisterende seterbebyggelse uten å bryte karakteren for mye mot fritidsbolig.



DOVRE KOMMUNE
Kongsvegen 4

2662 DOVRE

Deres ref:
2026/964

Vår ref:
2026/16976-2
Hanne Thingstadberget, plan
Fredrik Bratlie Hansen, kulturarv – arkeologi
Kaisa Heidsve, kulturarv – bygg og landskap
Bjørn-Arild Sveen, klima/miljø/naturmangfold

Dato:
14.09.2026

Svar ang. søknad om oppføring av seterhus på Nysetra på Dovrefjell og anmodning om uttalelse og behandling etter verneforskrift for Fokstugu Landskapsvernområde - Gbnr. 9/1 - Dovre kommune

Vi viser til oversendelse fra Dem ved brev datert 17.08., med svarfrist 14.09.2026. Saken omhandler søknad om oppføring av seterhus på Nysetra på Dovrefjell og anmodning om uttalelse og behandling etter verneforskrift for Fokstugu Landskapsvernområde, gbnr. 9/1 i Dovre kommune.

Kort om søknaden

Dovre kommune har mottatt søknad fra Per Ivar Brækken om oppføring av seterhus og uthus på Nysetra på gbnr. 93/1, innenfor Fokstugu landskapsvernområde. Joramo Bygdealmenning er grunneier. Tiltaket er knyttet til landbruksdrift i form av bruk av utmarksbeite. Seterhuset skal benyttes som oppholds- og tilsynssted i forbindelse med tilsyn og sanking av storfe og sau på beite. Bygningene skal ikke ha innlagt vann eller avløp.

Før kommunen kan ta stilling til søknaden etter plan- og bygningsloven, er det nødvendig å avklare forholdet til verneforskriften og innhente uttalelser fra relevante fagmyndigheter. Kommunen viser til at Dovrefjell nasjonalparkstyre i 2023 behandlet søknad om beitekultur, inngjerding av seterkvæ og omlegging av landbruksveg på samme lokalitet. I saksbehandlingen ble framtidig oppføring av seterhus og uthus omtalt som et eget tiltak som måtte behandles særskilt ved en senere søknad.

Videre framgår det av tidligere behandling at området ligger innenfor et funksjonsområde for villrein som er omtalt som helårsbeite og trekkområde for villrein i Snøhettaområdet. Tiltakets eventuelle virkninger for villrein og andre verneinteresser anses derfor som sentrale vurderingstema i saken.

Fylkeskommunens rolle

Vår uttalelse er begrunnet ut fra vårt veiledningsansvar (pbl. § 3-2) og vår samfunnsutviklerrolle med ansvar for å bidra til en helhetlig og ønsket utvikling gjennom

planlegging i Innlandet fylke. Samtidig skal vi ivareta vårt faglige myndighetsansvar på utvalgte områder. Dette omfatter både nasjonale og regionale mål og hensyn på fagområder som; kulturarv, samferdsel, trafikksikkerhet, kollektiv, gåing og sykling, samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging (SBATP), stedsutvikling, friluftsliv, barn og unges interesser, vilt, villrein, vannmiljø, ferskvannsfisk og universell utforming.

Fylkeskommunen har et særskilt ansvar som vegeier og forvalter av fylkesvegene i Innlandet, samtidig som vi også skal forvalte eiendommer i kraft av å være grunneier.

Fylkeskommunens merknad

Plan- og miljømessige hensyn

Eiendommen er i Regional plan for Dovrefjellområdet beliggende i sone BS1 - buffersone, nært inntil sone NVO1 - nasjonalt villreinområde. I retningslinjene står det at «Nye bygninger for næringsformål skal være knyttet til eksisterende bygninger og seteranlegg. Det skal legges vekt på tiltakets betydning for å ivareta utmarksbosetningen og setermiljøene». Videre at «landbruk kan utøves innenfor rammene av jordloven og annet gjeldende lovverk og kommunale planer».

Områdene ved Nysetra inngår i viktige helårsbeiter for villrein, og har særlig funksjon som trekkpassasje og vårbeite for bukk. I Snøhetta øst ble de funksjonelle trekkpassasjene i 2021 klassifisert til dårlig kvalitet etter kvalitetsnormen for villrein.

Både St. Meld. 18 (2023–2024) *Ein forbetra tilstand for villrein og Tiltaksplan for Snøhetta villreinområde* legger til grunn at vurderinger av arealbruk og nye inngrep må skje ut fra de samlede belastningene og effektene på villreinen, ikke bare effekten av det enkelte tiltak isolert. Meldingen understreker at den samla belastninga på villrein i dag er for stor og at arealbruksendringer og fragmentering er den viktigste negative påvirkningsfaktoren. Videre sier Statlige planretningslinjer for arealbruk og mobilitet punkt 3.8 *Villrein* at:

"Arealplanleggingen skal bidra til å nå målet om en helhetlig og restriktiv arealforvaltning i villreinfjellet. Dette innebærer at det skal være en høy terskel for inngrep i villreinens leveområder".

Det omsøkte uthuset vurderer vi som mindre problematisk med hensyn til villrein og nært knyttet til landbruksdriften. For seterhus er det imidlertid en generell utfordring i villreinområder at flere av disse går etter hvert over til å fungere som fritidsboliger. Det er en lempeligere dispensasjonspraksis i byggesaker for landbruksdrift enn for private hytteeiere. Det er derfor viktig i slike saker at behovet er knyttet til en vedvarende reell landbruksdrift.

Vi mener at i områder som er viktige for villrein, bør bygninger for tilsyn og sanking av beitedyr være stengt i de delene av året da det ikke er husdyr på beite i området. Tilsvarende bør slike bygninger fjernes dersom behovet for beitetilsyn i området faller bort.

Det at seterhuset ikke skal ikke være tilkoblet vann- og avløp er ikke tilstrekkelig for å unngå helårsbruk med fritidsformål. Den aktuelle eiendommen er også relativt nært beliggende adkomst fra E6. Vi ber derfor om at kommunen vurderer vilkår som medfører at bruken av seterhuset avgrenses til et reelt behov i landbruksdriften.

Kulturarv

Bygg og landskap

Nysetra ligger innenfor Fokstugu landskapsvernområde, hvor seterlandskap med seterbebyggelse, setervoller og kulturminner utgjør en vesentlig del av verneformålet. Kulturarv - bygg og landskap forutsetter derfor at ny seterbebyggelse tilpasses eksisterende setermiljø, og at tiltaket følger lokal og stedegen byggeskikk. Under disse forutsetningene har Kulturarv - bygg og landskap ingen merknader til tiltaket.

Arkeologi

I henhold til våre arkivopplysninger er det ikke kjente automatisk fredete kulturminner innenfor eller i umiddelbar nærhet til tiltaket. Nærmeste registrerte fangstanlegg id 97604 befinner seg omtrent 110 meter sør for det omsøkte tiltaket. Området er gjennomgått med data fra flybåren laser. Det ble ikke oppdaget objekter i datasettet som kunne være automatisk fredete kulturminner under gjennomgangen og området vurderes til å ha begrenset potensial for funn av slike. Det anses derfor som lite sannsynlig at det finnes bevarte automatisk fredete kulturminner som kan bli berørt av tiltaket. På grunnlag av ovennevnte vurderes det ikke som nødvendig å foreta arkeologisk registrering i saken. Fylkeskommunen må likevel ta forbehold om eventuelle ikke registrerte kulturminner, derav kulturminner under markoverflaten.

Dersom det i forbindelse med tiltak i marken oppdages automatisk fredete kulturminner som tidligere ikke er kjent, gjenstander eller andre levninger som viser eldre aktivitet i området, skal arbeidet stanses i den grad det berører kulturminnene eller deres sikringssone på 5 meter. Melding om funn skal straks sendes Innlandet fylkeskommunes kulturvern avdeling, jf. lov om kulturminner § 8, annet ledd

Med vennlig hilsen

Guro Oudenstad Strætkvern
Konstituert seksjonsleder, plan

Hanne Thingstadberget
Seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Kopi til:

- STATSFORVALTEREN I INNLANDET
- STATENS VEGVESEN



DOVRE KOMMUNE

Plan-, næring og utvikling

Notat

Til: Endre Amundgård
Kopi:
Dato: 25.08.2026

Landbruksfaglig uttale om oppføring av seterhus gnr. 93 bnr. 1

Per Ivar Brækken søker om tillatelse til oppføring av seterhus og uthus på kvea si på Nysetra i Dovre. Tiltaket er knyttet til landbruksdrift i forbindelse med tilsyn og lignende på utmarksbeite. Søker har per dags dato ingen seterhus eller bygninger på eiendommen sin, kun ei kve. Seterhuset skal benyttes som oppholds -og tilsynssted i forbindelse med tilsyn og sank av storfe og sau på utmarksbeite. Det skal ikke være innlagt vann og strøm.

Behovet for tiltaket fra et landbruksperspektiv

Eier planlegger å bruke seterhuset og uthuset selv, i forbindelse med utmarksbeitesesongen. Eier driver både med storfe -og sauehold, så behovet for et sted å være under tilsyn og sank er i høyeste grad relevant. Fra et landbruksperspektiv er det en stor fordel med et oppholdssted knyttet til utmarksbeite, da dette gir bedre oversikt og kan forbedre dyrehelsen ved at eier er i umiddelbar nærhet. Behovet for uthus er også stort, da det kan oppbevares grunder, kraftfôr, osv. lett tilgjengelig. Slik at sankejobben og andre oppgaver blir enklere og mer tilgjengelig. Tiltaket vil være positivt for drifta og dyrevelferden.

Situasjonen i området

Det ble i 2023 behandlet en søknad om beitekulturvering, inngjerding av seterkve og omlegging av landbruksveg på samme lokalitet. Siden seterhus og uthus skal bygges på samme område som det allerede er gjort inngrep på, vil ikke dette utgjøre store forskjellen. Den planlagte oppføringen ligger i et område der det allerede er seterbebyggelse.

Om drifta

De unge driverne tok over gården i 2021, og bygde deretter ny driftsbygning for ammeku med plass til ca. 30 morder. I tillegg har de rundt 110 vinterfôra sau. Om sommeren slepper de alle dyrene på utmarksbeite på Nysetra, der også flere andre bønder slepper dyra sine. Det er et fint fellesskap der man hjelper hverandre.

I beitesesongen 2026, har de 61 storfe og 316 småfe på utmarksbeite. Utmarksbeitet er en viktig ressurs for gårdbrukerne og dyra, i tillegg er det viktig for vedlikehold av kulturlandskapet. Området dyra slippes på er både tidligere og i dag brukt til tradisjonell seterdrift, noe dagens eiere ønsker å videreføre og bidra til å videreføre tradisjonen med beitedyr på utmark.

Samlet vurdering

Ved oppføring av seterhus og uthus vil det lette på muligheten for tilsyn til dyra, da man kan være i området over flere dager i slengen. Dette vil bidra til bedre dyrevelferd og menneskevelferd for driverne. Dette vil øke muligheten for eierne for å være mer til stede under beitesesongen, i tillegg vil det øke muligheten for at kommende generasjoner vil fortsette å benytte seg av den og av utmarksbeitet i området i fremtiden.

Marlene Nørstegård Mømb
rådgiver



DOVRE KOMMUNE

Statysforvalteren i Innlandet /Dovrefjell Nasjonalparkstyre.
Stasforvalteren i Trøndelag/ Villreinnemnda for Dovrefjell Sunndalsfjella
Innlandet Fylkeskommune

Vår ref
2026/964-3

Deres ref

Saksbehandler
Endre Amundgård

Dato
17.08.2026

93/1 - Søknad om oppføring av seterhus på Nysetra på Dovrefjell – Anmodning om uttalelser og behandling etter verneforskrift for Fokstugu Landskapsvernområde.

Dovre kommune har mottatt søknad fra Per Ivar Brækken om oppføring av seterhus og uthus på Nysetra innenfor gnr. 93 bnr. 1. Joramo Bygdealmening er grunneier og er derfor satt opp som kopimottaker av oversendelsesbrevet. Tiltaket er knyttet til landbruksdrift i form av bruk av utmarksbeite. Seterhuset skal benyttes som oppholds- og tilsynssted i forbindelse med tilsyn og sanking av storfe og sau på beite. Bygningene skal ikke ha innlagt vann eller avløp.

Omsøkte bygninger er planlagt oppført på Nysetra i Dovre kommune innenfor Fokstugu landskapsvernområde. Før kommunen kan ta stilling til søknaden etter plan- og bygningsloven, er det nødvendig å avklare forholdet til verneforskriften og innhente uttalelser fra relevante fagmyndigheter.

Kommunen viser til at Dovrefjell nasjonalparkstyre i 2023 behandlet søknad om beitekultivering, inngjerding av seterkve og omlegging av landbruksveg på samme lokalitet. I saksbehandlingen ble framtidig oppføring av seterhus og uthus omtalt som et eget tiltak som måtte behandles særskilt ved en senere søknad.

Videre framgår det av tidligere behandling at området ligger innenfor et funksjonsområde for villrein som er omtalt som helårsbeite og trekkområde for villrein i Snøhettaområdet. Tiltakets eventuelle virkninger for villrein og andre verneinteresser anses derfor som sentrale vurderingstema i saken.

Dovre kommune ber i den forbindelse om uttalelse til søknaden og det planlagte tiltaket.

Kommunen er kjent med at Villreinnemnda for Dovrefjellområdet har sekretariat hos Statsforvalteren i Trøndelag, og at Dovrefjell nasjonalparkstyre har sekretariat hos Statsforvalteren i Innlandet. Henvendelsen oversendes derfor til ordinært postmottak hos de respektive sekretariatsmyndighetene for journalføring og videre intern fordeling.



**Dovre
nasjonalparkkommune**

2286

Postadresse:
Kongsvegen 4
2662 DOVRE

Besøksadresse:
Kongsvegen 4,
2662 Dovre

Org.nr: 939 849 831
Hjemmeside: www.dovre.kommune.no
E-post: postmottak@dovre.kommune.no

Telefon: 612 42 100
Bankkonto:
2065 07 00008

Dersom saken berører flere fagområder eller enheter innen organisasjonen, ber kommunen om at henvendelsen videreformidles internt til relevante faginstanser.

Uttalelser bes sendt til Dovre kommune innen fire uker fra brevets dato.

Ved spørsmål til saken kan saksbehandler nedenfor kontaktes.

Med hilsen

Endre Amundgård
Saksbehandler
Plan-, næring og utvikling

Dokumentet er elektronisk og sendes uten signatur.

Vedlegg

- 1 2026.08.07 - Søknad om oppføring av seterhus
- 2 Nasjonalparkstyrets saksframlegg med vedtak angående seterke.

Kopi til:

Per Ivar Brækken	Brekkevegen 13	2660	Dombås
JORAMO BYGDEALMENNING	Almenningsvegen 11	2660	DOMBÅS



Arkivsaksnummer: 2026/11723-1

Saksbehandler: Gunhild Kirsti Sem

Dato: 05.10.2026

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Dovrefjell nasjonalparkstyre	43/2026	12.10.2026

Sak - Mardalen NR - plan for restaurering - Mardalen naturreservat i Molde kommune

Innstilling fra forvalter

Med hjemmel i vedtektene for Dovrefjell nasjonalparkstyre, pkt. 6.6, jf. naturmangfoldlovens § 37, siste ledd og § 47, godkjenner Dovrefjell nasjonalparkstyrets «Plan for restaurering av Mardalen NR» utarbeidet av Miljøfaglig utredning.

Godkjent plan vil danne grunnlaget for avtaler om restaureringsarbeid og årlige søknader om tiltaksmidler fra Miljødirektoratet.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

Vedlegg:

- 1 MU2026-55 Plan for restaurering Mardalen (003)

Saksopplysninger

På oppdrag fra Dovrefjell nasjonalparkstyre har Miljøfaglig Utredning utarbeidet en plan for restaurering av styvede almetrær, høstingsskog, hassel og slåttemark i Mardalen naturreservat.

Naturverdiene i Mardalen naturreservat er hovedsakelig knyttet til fosseengen nedenfor Mardalsfossen, rik edelløvskog og høstingsskog dominert av alm og hassel, med mange rødlistede arter, både epifytter og marklevende arter. I tillegg finnes innslag av gråor-heggeskog i dalbunnen i Mardalen. Mardalen har vært uten skjøtsel over lengre tid, og er flere steder preget av gjengroing. Restaurering av skjøtelsbetinget natur bør gjennomføres før jevnlig skjøtsel påbegynnes.

Formålet med planen er å legge fram et forslag til restaureringsplan for områder med styvede almetrær, høstingsskog, slåttemark og beite innenfor Mardalen naturreservat. Det

Nasjonalpark	Dovrefjell-Sunndalsfjella
Naturreservater	Flåman, Bjørndalen, Søndre Snøfjelltjønn, Mardalen
Landskapsvernområder	Hjerkinn med biotopvern, Drivdalen/Kongsvoll/Hjerkinn, Knutshø, Åmotsdalen, Dalsida, Eikesdalsvatnet, Åmotan-Grøvdalen, Jora, Fokstugu
Biotopvernområder	Torbudalen, Sandgovbotn-Mardalsbotn

gis råd og veiledning for gjennomføring av restaureringen og forslag til områder som bør prioriteres.

Planen bygger på feltarbeid fra 2025, tidligere undersøkelser, relevant litteratur og lokal kunnskap fra området.

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

I vedtektene til Dovrefjell nasjonalparkstyre fremgår det følgende:

6.6 Skjøtsel og besøksforvaltning

Nasjonalpark-/verneområdestyret skal ut fra en vurdering av om verneformålet i de enkelte verneforskrifter oppnås, vurdere behov for og nødvendig gjennomføring av skjøtsel og tilrettelegging.

Plan for skjøtsel og eventuell tilrettelegging i nasjonalparker og landskapsvernområder skal inngå i forvaltningsplanen, jf. naturmangfoldloven §§ 35 og 36 siste ledd.

Forvaltningstiltak iverksettes på et kunnskapsbasert grunnlag i samsvar med vedtatte forvaltnings- og skjøtelsesplaner. Nasjonalpark-/verneområdestyret kan legge til rette for at verneområdenes potensial for verdiskapning utnyttes innenfor rammen av verneforskriftene og naturmangfoldloven i samsvar med besøksstrategi og forvaltningsplan.

Nasjonalpark-/verneområdestyret bør innlede et samarbeid med lokalt reiseliv, øvrig reiseliv og aktuelle besøkssenter i dette arbeidet for å sikre at hensynet til verneområdet ivaretas. Nasjonalpark-/verneområdestyret er forvaltningsmyndighet og skal ikke opptre som kommersiell aktør.

Nasjonalpark/verneområdestyret skal utarbeide årlige prioriteringer av skjøtelses- og forvaltningstiltak i verneområdene i tråd med den flerårige tiltaksplanen.

Verneformål – forskrift

Formål

Formålet med forskriften er å bevare et område som

- a. representerer en bestemt type natur i form av gammel oseanisk løvblandingsskog med innslag av rikere hasselkratt
- b. inneholder truet, sjelden eller sårbar natur, som rik edelløvskog med alm og tilhørende arter av lav og sopp.

Det er et mål å bevare verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

Forvaltningsplan

I forvaltningsplanen for verneområdene på Dovrefjell fremgår det under kap. 3.1 «Strategier for forvaltning og bruk» at forvaltningen skal «*ta initiativ til skjøtelsesplaner og -tiltak der det trengs av hensyn til verneformålet*».

Dovre fjell nasjonalparkstyre fikk utarbeidet et utkast til forvaltningsplan for Mardalen naturreservat i 2017 av Miljøfaglig utredning. Den endelige planen ble aldri ferdigstilt og vedtatt av nasjonalparkstyret av ulike årsaker. Utarbeidelse av forvaltningsplan for Mardalen NR er for tiden en del av den pågående revisjonsprosessen av forvaltningsplan for hele Dovrefjellområdet.

Naturmangfoldloven

Som naturreservat kan vernes områder som

- a. inneholder truet, sjelden eller sårbar natur,
- b. representerer en bestemt type natur,
- c. på annen måte har særlig betydning for biologisk mangfold,
- d. utgjør en spesiell geologisk forekomst, eller
- e. har særskilt naturvitenskapelig verdi.

Som naturreservat kan også vernes et område som er egnet til ved fri utvikling eller aktive gjenopprettingstiltak å få verneverdier som nevnt i første ledd.

I et naturreservat må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet. Et naturreservat kan totalfredes mot all virksomhet, tiltak og ferdsel. I forskriften kan det gis bestemmelser om vern av kulturminner i reservatet.

Treffes vedtak om reservat som krever aktive gjenopprettingstiltak, eller vedtak om reservat der bruk er en forutsetning for å ivareta verneformålet, skal det samtidig med vernevedtaket legges frem et utkast til plan for skjøtsel for å sikre verneformålet. Planen kan omfatte avtale om bruk av arealer, enkeltelementer og driftsformer. Planen eller avtalen kan inneholde bestemmelser om økonomisk godtgjørelse til private som bidrar til områdets skjøtsel.

§ 47. (skjøtsel av verneområder)

I verneområder etter dette kapitlet kan forvaltningsmyndigheten foreta skjøtsel og grensemerking av verneområdet. Forvaltningsmyndigheten skal, hvis mulig, inngå avtale med grunneieren om at denne utfører nærmere bestemte skjøtselstiltak.

Forvaltningsmyndigheten kan også inngå avtale med interesserte organisasjoner eller andre om at disse utfører slike skjøtselstiltak.

Som skjøtsel kan foretas tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstanden som er formålet med vernet, herunder tiltak for å kanalisere ferdsel, fjerning av vegetasjon eller fremmede treslag og restaurering etter naturinngrep. Skjøtselstiltak som innebærer høsting av naturlige ressurser eller en vesentlig endring i naturtilstanden slik den var da vernearbeidet tok til, jf. [§ 42](#) eller [§ 45](#) første ledd, kan ikke skje etter denne paragraf.

Berører skjøtselstiltak privat eiendom eller rettigheter i verneområdet, skal eieren eller rettighetshaveren så vidt mulig varsles på forhånd.

Økonomiske fordeler ved gjennomføring av skjøtselstiltak tilfaller grunneieren eller rettighetshaveren.

Beslutninger om å iverksette skjøtselstiltak etter første og andre ledd er ikke enkeltvedtak

Utkast til plan for skjøtsel av verneområdet skal om mulig legges frem samtidig med at verneforskriften blir fastsatt.

Vurdering

Mardalen har, på lik linje med resten av Eikesdalen, vært bosatt og utnyttet av mennesker gjennom svært lang tid. Beitebruk og høsting av ressurser som alm og hassel har vært viktige grunnlag for bosetting og næringsutøvelse i dalen. Naturreservatet ble opprettet i 2014 gjennom en utvidelse av Jutneset naturreservat, som ble vernet i 2003. I 2026 ble naturreservatet ytterligere utvidet som følge av en prosess med frivillig vern. Siden 2015 har Dovrefjell nasjonalparkstyre hatt forvaltningsansvaret for Mardalen naturreservat. Tidligere lå dette ansvaret hos den gang Fylkesmannen i Møre og Romsdal. Til tross for områdets betydelige naturverdier har det til nå ikke foreligget en helhetlig forvaltningsplan eller en egen plan for restaurering og skjøtsel av naturreservatet.

Det har ikke blitt styvet innenfor naturreservatet de siste 50–70 årene. Manglende skjøtsel over lang tid har ført til at verneverdiene knyttet til høstingsskogen gradvis er svekket, og det er behov for restaurering før tradisjonell skjøtsel kan gjenopptas. Restaureringen bør ta sikte på å ivareta både kulturhistoriske verdier og det biologiske mangfoldet som er knyttet til naturreservatet, med særlig vekt på styvingstrær av alm. I de lavereliggende delene av reservatet finnes fortsatt gamle styvingstrær og områder med høstingsskog av hassel spredt over større arealer. Disse har i lang tid vært uten nødvendig skjøtsel, og flere av trærne er nå i en tilstand som gjør dem lite egnet for gjenopptakelse av tradisjonell styving.

Foreslått plan for restaurering vil være et godt verktøy for å styre og prioritere arbeidet med restaurering og framtidig skjøtsel av høstingsskogen i Mardalen naturreservat. Engasjerte grunneiere er en viktig forutsetning for å lykkes. Nasjonalparkstyret vil bidra til å legge til rette for at tiltakene i planen kan følges opp og gjennomføres over tid.

Plan for restaurering i Mardalen naturreservat

Styvet alm, hassel og slåttemark



Miljøfaglig
Utredning

Rapport MU2026-55

RAPPORT 2026-55

Utførende institusjon: Miljøfaglig Utredning AS	Prosjektansvarlig: Hanne Alise Bolstad-Heien
	Prosjektmedarbeider: Geir Gaarder
Oppdragsgiver: Dovrefjell nasjonalparkstyre	Kontaktperson hos oppdragsgiver: Gunhild Sem
Referanse: Bolstad-Heien, H. A. & Gaarder, G. 2026. Plan for restaurering i Mardalen naturreservat. Miljøfaglig Utredning rapport 2026-55, 26 s. ISBN 978-82-345-0895-0.	
Sammendrag: På oppdrag fra Dovrefjell nasjonalparkstyre har Miljøfaglig Utredning utarbeidet en plan for restaurering av styvede almetrær, høstingsskog, hassel og slåttemark i Mardalen naturreservat. Mardalen har vært uten skjøtsel i lenger tid, og er flere steder preget av gjengroing. Restaurering av skjøtelsbetinget natur bør gjennomføres før jevnlig skjøtsel påbegynnes. Rapporten inneholder forslag til fire områder som kan være egnet for restaurering: Langs stien til Martinhjellen (blanding av frittstående styvingstrær, høstingsskog m. alm, og hassel), Djupneset (høstingsskog m. alm), Haugen nord (høstingsskog m. alm) og Gunhildsfløta (slåttemark). Det gis konkrete råd og forslag til hvordan å gjennomføre restaureringen. Hovedtiltakene er rydding, gradvis gjenopptaking av styving, og beiting. I tillegg bør hjortebestanden i området kontrolleres og foryngelse av alm bør sikres. Restaurering bør skje over flere år for å redusere risikoen for å drepe treet og naturmangfoldet knyttet til det. Et levende tre er viktigere for naturverdiene enn at treet er styvet. Trærnes skikkethet må vurderes før gjennomføring av tiltak. Planen bygger på feltarbeid fra 2025, tidligere undersøkelser, relevant litteratur og lokal kunnskap fra området. Tabeller, diagram, kart og bilder brukes aktivt gjennom planen.	

Forsidebilde

Mardalen naturreservat har en god bestand almetrær som tidligere ble styvet, både i høstingsskog og som enkeltvoksende individer. Gamle, grove almetrær har mange rødlistede og truede arter knyttet til seg.

Foto: Hanne Alise Bolstad-Heien (HAB)

FORORD

Miljøfaglig Utredning AS (MFU) har undersøkt og skrevet plan for restaurering i Mardalen naturreservat, Molde kommune, Møre og Romsdal fylke. Rapporten er utarbeidet på oppdrag fra Dovrefjell nasjonalparkstyre, hvor vi takker kontaktperson Gunhild Sem.

Takk til Marit Wadsten og Torbjørn Utigard for gode innspill og viktig historisk informasjon.

Prosjektansvarlig hos Miljøfaglig Utredning har vært Hanne Alise Bolstad-Heien, som også har utarbeidet kartene i rapporten. Geir Gaarder har gjennomført kvalitetssjekk.

Tingvoll 08.06.2026

Hanne Alise Bolstad-Heien

INNHold

FORORD	3
INNHold	4
1 INNLEDNING	5
1.1 BAKGRUNN OG FORMÅL	5
1.2 BRUK OG FORVALTNING I VERNEOMRÅDET	5
1.3 VERN OG RESTAURERINGSOMRÅDER.....	6
1.4 ANDRE HENSYN SOM BØR IVARETAS	10
2 RESTAURERING.....	12
2.1 STYVINGSTRÆR	12
2.2 HØSTINGSSKOG MED STYVET ALM	14
2.3 HASSELSKOG OG NØTTEPRODUKSJON	17
2.4 FRISTILLING OG RYDDING	19
2.5 BEITING	19
2.6 SLÅTTEMARK	20
3 FOTO MED EKSEMPLER.....	22
4 KILDER.....	26

1 Innledning

1.1 Bakgrunn og formål

Formålet med rapporten er å legge fram et forslag til restaureringsplan for områder med styvede almetrær, høstingsskog, slåttemark og beite innenfor Mardalen naturreservat. Det gis råd og veiledning for gjennomføring av restaureringen og forslag til områder som bør prioriteres. Restaurering av fosseeng og verdier direkte knyttet til selve Mardalsfossen har ikke vært en del av formålet med rapporten.

Det skal utarbeides en forvaltningsplan for Mardalen naturreservat, hvor denne rapporten inngår i grunnlaget for restaurering av reservatet. Etter restaurering vil langvarig skjøtsel for opprettholdelse av verdiene kunne igangsettes. Inneværende rapport tar utgangspunkt i områdene valgt ut i forvaltningsplan-utkastet fra 2017 (Wangen & Bjurstedt 2017).

Rapporten baserer seg på eget feltarbeid gjennomført høsten 2025, og eksisterende kilder om Mardalen og Eikesdalen. Alle kildene som er brukt er oppført i kildelista i slutten av dokumentet, og samtlige inneholder verdifull informasjon om verneområdet og restaurering. Det antas at leseren har grei kjennskap til disse publikasjonene, for å unngå for mye gjentakelse. I tillegg antas det at leser har grunnleggende forståelse for naturmangfoldverdiene i Mardalen, semi-naturlig eng, høstingsskog, styvingstrær og skjøtsel. Publikasjonene i kildelista bør redegjøre godt for alt dette.

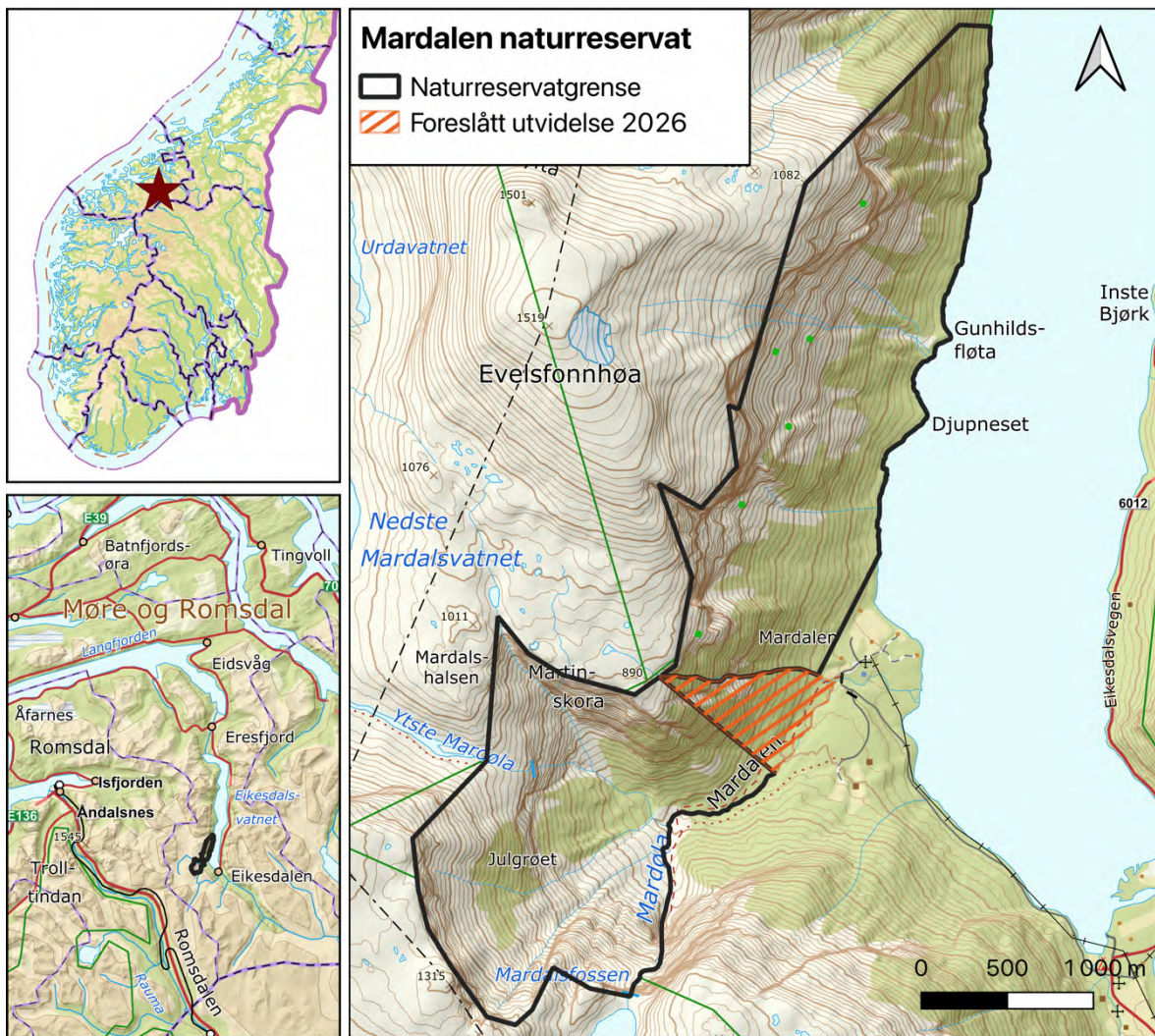
1.2 Bruk og forvaltning i verneområdet

Historisk sett har Mardalen vært bebodd og brukt av mennesker i svært lang tid, på lik linje med resten av Eikesdalen (Wadsten 2016). Beite, høsting av alm og hassel har vært svært viktig for bosetting i dalen. Hassel ble brukt i produksjonen av brøytestikker, tønneband og for å høste hasselnøtter. Tønnebandproduksjonen pågikk trolig frem til ca. 1950 og brøytestikker ble høstet til innpå 1980-tallet (Eikesdal Bygdalag 2021).

Beitedyr gikk tidligere fritt på utmarka i hele det tilgjengelige området i Mardalen. Sau og storfe var de foretrukne beitedyra, og geiter ble ikke brukt ettersom de kunne gjøre skade på alm og hassel. Beitet på Jutneset og nordover tok slutt på 1950-60-tallet, og området har siden blitt lite benyttet (Fjeldstad 2004). Når Eikesdalsvegen ble bygd i 1990 ble husdyrhold avsluttet i Mardalen for å unngå mulige konflikter med turister (Wadsten pers.med.). Storfe var spesielt lite ønskelig å ha beitende nær vei og sti. Bruken av virtuelle gjerder åpner igjen opp for muligheten til å ha husdyr beitende inne i naturreservatet, og kan bli viktig for å restaurere kulturlandskapet.

Mardalen ble vernet i 2014, og er en utvidelse av Jutneset naturreservat fra 2003 (Lovdata 2014). Dovrefjell nasjonalparkstyre har hatt forvaltningsansvaret for Mardalen naturreservat siden 2015, da de fikk det delegert fra Miljødirektoratet (Miljødirektoratet 2015). Tidligere lå dette ansvaret til Fylkesmannen i Møre og Romsdal. Det har ikke foreligget en skikkelig forvaltningsplan for naturreservatet, og styving er ikke gjennomført de siste 50-70 år. Avgrensningen av reservatet mangler en kile for å få en enhetlig, god arrondering, og denne kilen er i 2026 foreslått som utvidingsareal gjennom ordningen frivillig vern. Denne delen har vært i kontinuerlig skjøtsel, inkludert styving av en del almetrær.

I 2025 ble åtte verneområder i Møre og Romsdal fylke basiskartlagt, hvorav Mardalen var ett. Reservatets naturverdier og forvaltningsrelevante problemstillinger (fremmedarter, for stor hjortebestand, gjengroing m.m.) ble tatt opp her, se side 13-23 i Bolstad-Heien m.fl. (2026).



Figur 1 Kart over Mardalen naturreservat. Grensa til reservatet (svart strek) ble satt når området ble vernet i 2014. Det er foreslått utvidelse av reservatet (oransje) via frivillig skogvern i 2026.

1.3 Vern og restaureringsområder

Verneforskriften § 1 sier at formålet med vernet er «å bevare et variert skogsområde med sitt biologiske mangfold i form av naturtyper, økosystemer, arter og naturlige økologiske prosesser» (Lovdata 2014). Verneverdiene i naturreservatet er knyttet til rik edelløvskog og høstingsskog med styvet alm og tidligere stubbelauvet hassel, innslag av gråor-heggeskog, i tillegg til en fossesprøytsone ved Mardalsfossen, og artsmangfold knyttet til disse naturtypene. Videre sier verneformålet at «Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem».

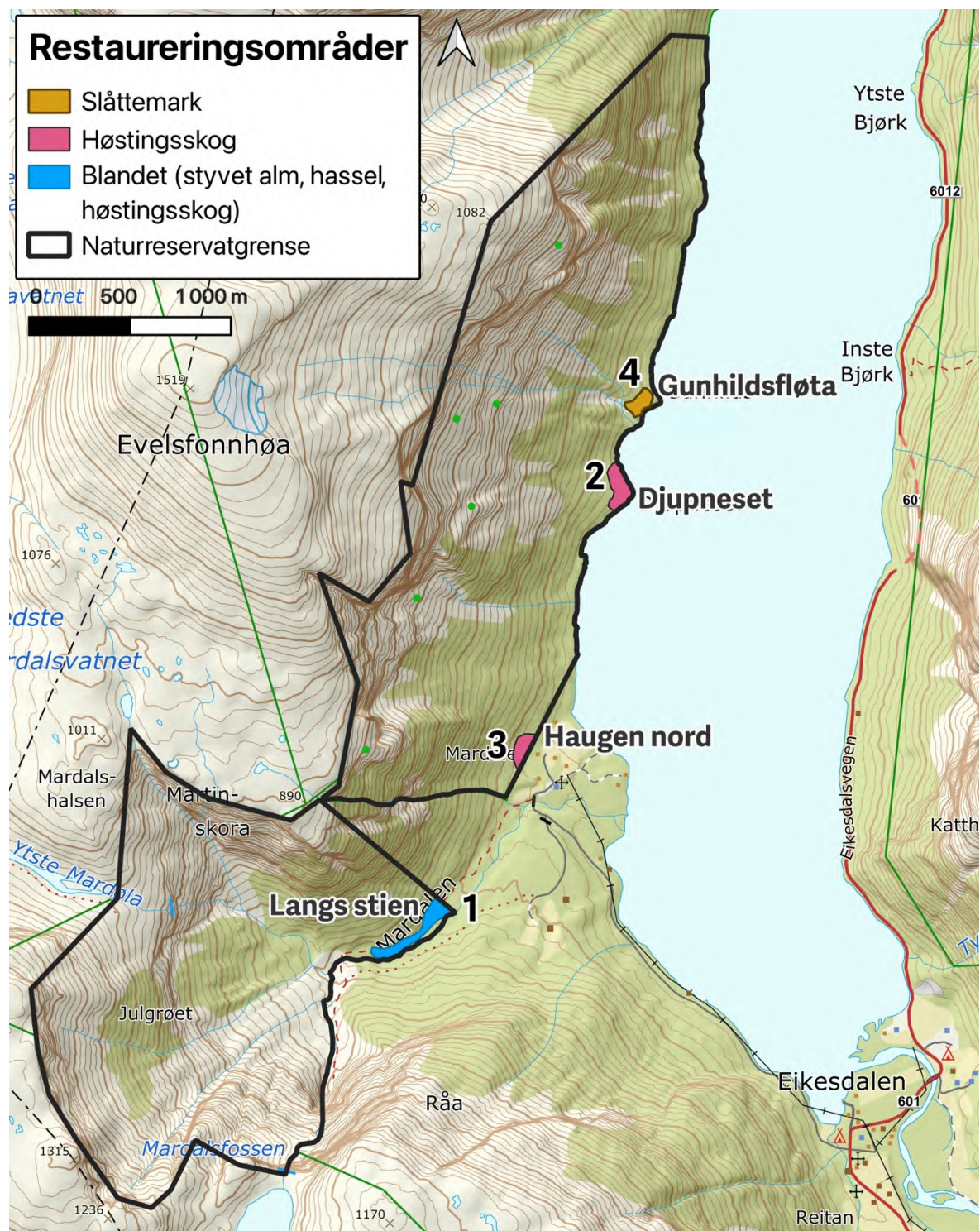
I lenger tid har det ikke vært tilstrekkelig skjøtsel i verneområdet til å opprettholde verdiene, og restaurering må til før tradisjonell skjøtsel kan gjenopptas. Restaureringen bør ha som mål å bevare både kulturhistoriske verdier og det biologiske mangfoldet knyttet til reservatets naturverdier, med spesielt fokus på styvingstrær av alm. Jevnt spredt innenfor lavereliggende deler av reservatet er det gamle styvingstrær og høstingsskog. Disse har vært uten skjøtsel i en lengre periode, og flere trær vil ikke lenger være egnet for styving. Artsmangfoldet knyttet til alm er ikke avhengig av at almen styves, men at den har de riktige strukturene (hulrom, grov bark, død ved, m.m). Slike strukturer dukker naturlig opp når almen blir gammel. Å gjenoppta styving medfører en viss risiko for å ta livet av treet, og for naturmangfoldet er et levende almetre mer verdifullt enn selve styvingen. Før restaurering igangsettes må derfor hvert enkelt tre vurderes for

egnethet. Hensynet til treets overlevelse må balanseres opp mot ønsket om å gjenoppta tradisjonell bruk før man gjennomfører restaureringstiltak.

Det er mye beiteskader fra hjort på trær i reservatet. Dette går spesielt ut over almene og foryngelse av treslaget. Store bestander av hjortedyr er et regionalt problem, og er her en direkte trussel mot verneformålet. Langs stien i sørlige del av reservatet finnes det lavvokste busker og unge trær, men det er svært få litt mer høyvokste og mellomstore trær å se. Sannsynligvis blir oppslagene spist gjennom sesongen, og foryngelse av nye almetrær ser ut til å være et alvorlig problem. Etablering av nye styvingstrær for fremtiden vil være en utfordring frem til hjortebestanden er under kontroll. Beskyttelse av almetrær mot hjort vil være et viktig skjøtselstiltak, bland annet via reduksjon av hjortebestand, inngjerding av områder, bruk av beskyttelsesnett rundt stamme (se Vatne & Gustad (2023) for mer).

Restaureringen og tiltakene som foreslås i denne rapporten tar utgangspunkt i verneforskriften, samtaler med lokale ressurser, fagfolk, relevant litteratur og erfaringer fra andre restaureringsprosjekter. Et mål med restaureringen i Mardalen naturreservat vil være å tilbakestille utvalgte områder til en form lik tradisjonell skjøtselsbetinget natur. Dette bør skje gradvis over noen år, slik at arts mangfoldet som er til stede får tid til å tilpasse seg, og naturverdiene tas vare på i størst mulig grad. Etter restaureringen er gjennomført må regelmessig skjøtsel gjenopptas.

I planen er det foreslått fire restaureringsområder, vist i tabell 1. To områder er høstingsskog (Haugen nord, Djupneset), ett er slåttemark (Gunhildsfløta) og ett er en blanding av høstingsskog, enkeltvoksende alm og hassel (Langs stien). Naturfaglig sett har alle områdene lik prioritet, og ansvarlig myndighet står fritt til å selv bestemme hvilke(t) de ønsker å fokusere på. Vi kommer likevel med forslag til prioritering i tabell 1, da med utgangspunkt i tilgjengeligheten av områdene og deres egnethet for restaurering. Figur 2 viser kart med de ulike restaureringsområdene, og mer detaljer om gjennomføring legges frem i notatets neste kapittel.

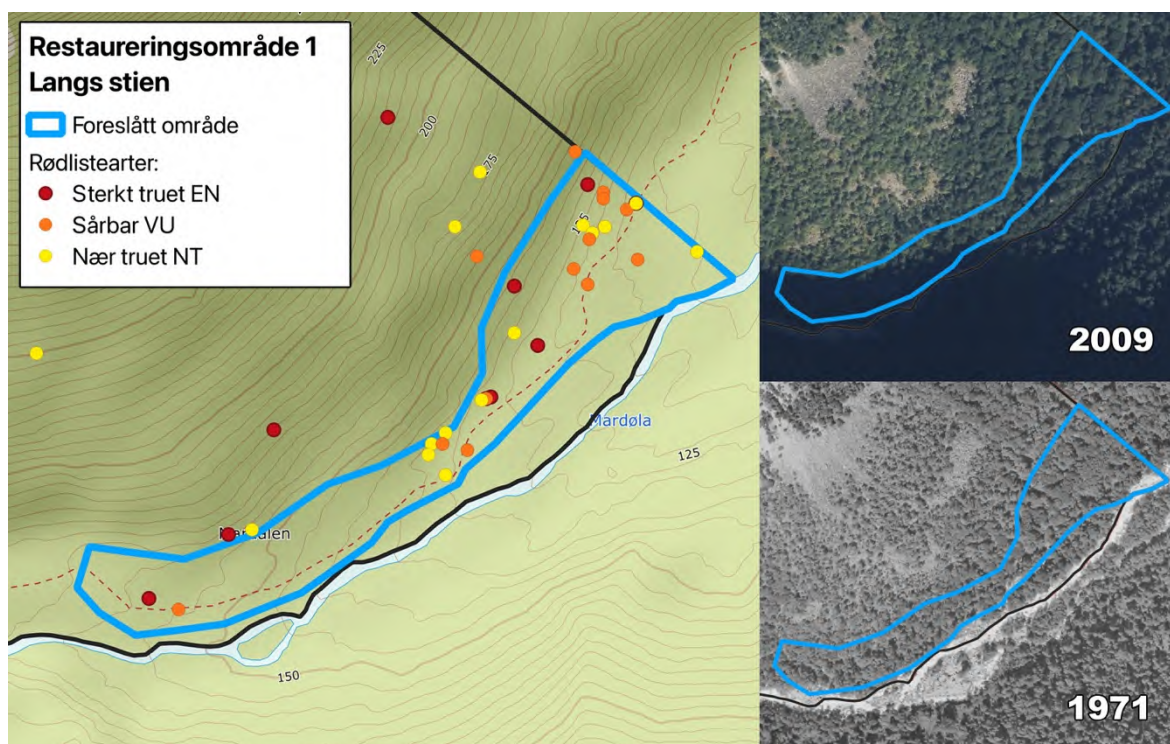


Figur 2 Oversiktskart med de fire restaureringsområdene som foreslås innenfor Mardalen naturreservat: Langs stien (styvet alm, høstingsskog og hassel), Djupneset (høstingsskog), Haugen nord (høstingsskog) og Gunhildsfløta (slåttemark). Nummerering av områdene viser foreslått prioriteringsrekkefølge.

Tabell 1 Foreslåtte restaureringsområder i Mardalen naturreservat med navn på området, hvilke arter eller naturtype(r) som det bør fokuseres på, forslag til prioriteringsgrad (fra høy til lav) for området, inkludert begrunnelse for prioriteringen, og kommentarer om ulike observasjoner som ble gjort ute i felt på det spesifikke området.

Restaurerings- område	Art/naturtype	Foreslått prioritering m. begrunnelse	Observasjoner i felt
1: Langs stien til Martinhjellen	Enkeltstående styvingstrær, høstingsskog, hassel.	<u>Høy</u> . Lett tilgjengelig langs sti, synlig for besøkende, god historisk kunnskap, ligger inntil foreslått utviding av reservatet (hvor alm fortsatt styves). Prioritering innad i området: lengst øst, tidligst på stien, hvor det er tettest med kvaliteter. Oversiden av stien har generelt flere verdier enn nedsiden.	Flere partier med høstingsskog som egner seg til restaurering, der man kan velge ut ett å fokusere på i første omgang, eller starte med flere. Området har høyest tetthet i Mardalen av enkeltvoksende alm som tidligere er styvet, helt opp mot Martinhjellen. Flere yngre trær som kan være fremtidens styvingstrær, så sant de beskyttes mot hjort. Partier med gammel og ung hassel i egne hasselbestander, samt innimellom almetrær. Velge ut ett eller to områder med hassel som fornyes for nøtte-produksjon, om ønskelig.
2: Djupneset	Høstingsskog.	<u>Middels</u> . Relativt vanskelig tilgjengelig, få gjenvekstrær, almedominert i større område. Prioritering innad i området: flatere parti. Nordlig del.	Tydelig at trærne har vært styvet tidligere, godt utviklede stammer. Både yngre og eldre trær. Litt mindre hjorteskader, og lavere alvorlighetsgrad på skadene. Ganske åpne parti med lite gjenvekstrær, kan reducere mengden rydding som er nødvendig. Merk at fremmedarten tromsøpalme er til stede. Denne bør utryddes, og må vertfall ikke spres.
3: Haugen nord	Høstingsskog. Mulig hassel.	<u>Middels-lav</u> . Nært tunet på Mardalsbøen, tydelig struktur på skogen. Litt vanskelig tilgjengelig, men ikke veldig. Prioritering innad i området: der skog- strukturen er mest egnet.	Høstingsskog i moderat til sein gjenvekst, men med struktur som kan være egnet for restaurering. Vær obs på trær med stygge skader fra hjort. Området ligger nær grensen av reservatet, hvor alm fortsatt styves, noe som kan gi grunnlag for fin konnektivitet. Deler har tett med hassel, men mange er svært gamle, og kan være mer i tråd med verneformålet å la dem vokse naturlig, altså ikke restaureres. Merk at oppå Haugen/lenger opp i lia i vest (utenfor restaureringsområdet) er det kartlagt arter som ikke vil ha godt av skjøtsel, og Nilsson (2025) fraråder tiltak her.

4: Gunhildsfløta	Slåttemark.	<u>Middels-lav.</u> Vanskelig tilgjengelig, lite synlig for besøkende. Steinete med noe rasfare.	Eneste kjente, sikre slåttemarka i reservatet, og dermed eneste relevante område for restaurering av slåttemark. Noen deler fortsatt åpne, men hovedsakelig pga. raspåvirkning. Marka er steinete og det vil være utfordrende å gjennomføre effektiv slått på. Vil ha godt av å åpnes opp i kanter og å beites, uavhengig av slått.
-------------------------	-------------	--	---



Figur 3 Oversiktskart for restaureringsområde 1. Området følger stien inn mot Mardalsfossen frem til Martinhjellen, og består av en blanding av styvet alm, høstingsskog og hassel. Prikkene viser funn av røddlistearter i kategoriene nær truet (gul), sårbar (oransje) og sterkt truet (rød). Alle funn i sterkt truet-kategorien på kartet er alm. Flyfoto fra 2009 (oppe t.h.) og 1971 (nede t.h.) viser begge skog med tett tresjikt, og det er lite som har forandret seg her i tiden mellom bildene er tatt.

1.4 Andre hensyn som bør ivaretas

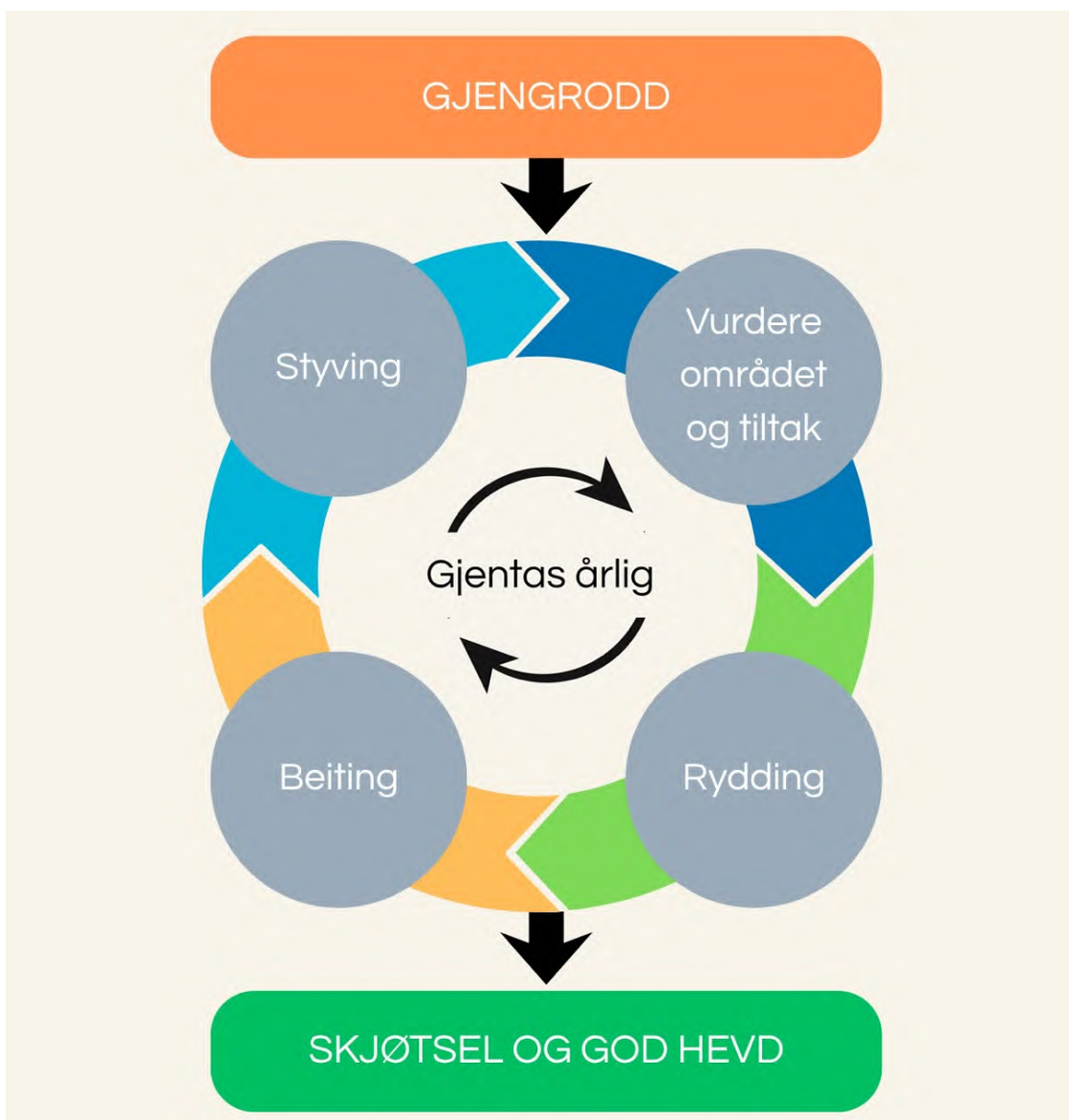
Når restaureringen nærmer seg ferdig, bør prosjektet vurderes og en skjøtelsesplan bør utarbeides for Mardalen. Denne bør videreføre tiltak fra restaureringsplanen, samt ta opp utfordringer knyttet direkte til skjøtsel. Forslag til hva som bør inngå i skjøtelsesplanen, naturfaglig sett:

- Fosseenga under Mardalsfossen er i gjengroing.
- Fremmedarter bør fjernes (spesielt tromsøpalme).
- Redusere og få kontroll på hjortebestanden.
- Beskytte trær mot hjort med tiltak; inngjerding, plastnett osv. Gjelder også ung alm og almespirer: å sørge for at en god del almespirer (gjærne 100+) får vokse seg store er avgjørende for framtiden til alm i området. Må gjøres i god tid før de gamle almene (med tilhørende arter) dør.
- Villbringebeær bør holdes i sjakk (enklest med beite).

- Lage nye styvingstrær av ung alm (rekrutter).
 - Hjortebestanden bør komme under kontroll før dette igangsettes for fullt.
 - Unge trær kan formes til styvingstrær når de er 3-5 meter høye. Trærne toppes relativt høyt (minst 3 m over bakken), ute av beitehøyde fra både hjort og husdyr.

Figur 4 oppsummerer prosessen som må til for å gå fra gjengrodd til intakt skjøtselsbetinget natur. Mange gode veiledere er tilgjengelige, både fysisk og på nett. Disse kan hjelpe en til å bestemme om en bør eller ikke bør styve gamle almetrær, for eksempel den engelske "[Veteran trees: A guide to good management](#)" av Helen Read (2000), og da særlig flytdiagrammet i kap. 4.2.2 (pollard tree er styvingstre). For tips til beskjæring av gammel og ung alm anbefales også veilederen «Hamla dina träd» utgitt av Länsstyrelsen Västra Götaland (2020).

Dersom almesyke kommer til Mardalen, må styving revurderes. Ny kunnskap om styving av syke trær kommer fra Sverige, hvor de undersøkte styving av syke asketrær i perioden 2009-2020 (Bengtsson et. al 2021). De viste at dødeligheten på ask som styves var tydelig høyere enn de som ikke styves, sannsynligvis fordi styvingen kommer som en ekstra påkjenning som et fysisk svekket tre ikke tåler. Anbefalingen var da å styve kun ask som ikke har synlige tegn til sykdom, og som er blitt styvet jevnlig. Dette gjelder nok for alm også; fysiske skader som svekker treet (sykdom, hjortegnag) sammen med styving gir tydelig økt risiko for at treet dør.



Figur 4 Diagram av prosessen for restaurering av styvingstrær. Fargen bak tiltakene viser til veiledende tidspunkt på året for gjennomførelse av de ulike tiltakene (blå = vinter, grønn = vår, gul = sommer).

2 Restaurering

2.1 Styvingstrær

Restaurering av gamle styvingstrær har risikoer knyttet til seg, og det er en fare for at treet vil reagere negativt (og kan dø hvis en er uheldig). Før restaurering igangsettes må derfor hvert enkelt tre vurderes for egnethet, for å sikre høyest mulig sjanse for overlevelse. Årlig vurdering om trærnes tilstand og respons på tiltak bør gjøres.

- Treets vitalitet og helse må vurderes i hvert tilfelle. Trær med større hjorteskader, sykdom eller som på andre måter har svekket helse bør unngås å styve, da påkjenningen av styving kan føre til død. Slike trær bør få stå i fred da de er viktige for naturmangfoldet. Unntaket er hvis treet vokser uforsvarlig skjevt like ovenfor sti, men dette er sjeldent.
- Dimensjonen på toppskudd må vurderes, da toppskudd med mindre diameter (under 15 cm) og glatt bark er mer egnet for styving enn grove toppskudd med grov bark. Trær med grove toppskudd er av noen ikke anbefalt å restaurere i det hele (Aronsson m.fl. 2001), men mye tyder på at det går fint så sant de kappes 30-100cm over den gamle knuten og har god lystilgang (Vatne 2010).
- Lysforholdene til trærne bør være riktig, da de må ha nok lys til vekst. Her vil tiltak for fristilling og rydding hjelpe, se kapittel 3.7.
- I tvilstilfeller hvor treet anses som ikke helt egnet (f.eks. ved noe hjorteskader), bør posisjoneringen og veksten til treet også vurderes. Dersom treet står i bratt terreng, har asymmetrisk vekst og/eller er topptungt kan risikoen for rotvelt i storm e.l. anses som viktigere enn risikoen fra uheldig styving. Styving kan da være et fornuftig tiltak for å bevare treet. Restaureringsstyving kan også gjennomføres over kortere tid dersom det vurderes at det er stor fare for velt. Kronereduksjon kan vurderes istedenfor full styving.

Restaureringstiltakene for almetrærne bør vurderes og utføres av en erfaren arborist, med andre ord en person med solid erfaring med styving av trær, gjerne fra Eikesdalen. Når trærne er vurdert som egnet for styving, anbefales restaurering etter punktene under. Metoden tar utgangspunkt i Økolog Vatne sin vurdering av 10-åring restaureringsprosjekt på alm (Vatne & Olsen 2021), og er inspirert av beskjeringsråd i boka «Veteran trees: A good guide to management» (Read 2000, side 43), supplert med «Hamla dina träd» (Länsstyrelsen Västra Götaland 2020) og oppgitte kilder.

- Kapp treet 30-100 cm over den gamle knuta. En høy stubbe vil ha flere hvilende knopper, og da større evne til å komme med nye skudd. Trær med eldre/grove toppskudd bør ha en større cm-buffer mellom gammel knute og nytt kapp (kan også tas helt opp til 200cm), mens yngre toppskudd med liten stammediameter og glatt bark kan tåle mindre cm-buffer. Kapp med skråskjæring for å sikre at regnvann renner av.
- Grove styvingstrær restaureres ved bruk av 1/3 metoden over flere år. Da kappes ca. 1/3 av toppskuddene hvert 2. år, og restaureringen vil ta 5-7 år. I pauseåret får nye skudd utvikle seg. Ved gradvis restaurering over flere år bør overlevelsen vurderes fra år til år, og tiltaket kan avbrytes dersom treet reagerer dårlig og ikke danner nye skudd. Individuelle forskjeller kan gjøre at restaureringen lar seg gjøre raskere, for eksempel hvis treet ikke ser ut til å trenge pauseår. Da kan restaureringen ferdigstilles på 3-4 år.
- Styvingstrær med mindre diameter på toppskuddene (<15cm) tåler å bli fullt kappet samtidig, og 1/3 metoden er ikke nødvendig. Det kan likevel settes igjen en livsgrein for sikkerhetsskyld, som fjernes året etter (Kulturlandsskapsenteret 2025).

- Trærne må fristilles for å kunne danne nye skudd, og god lystilgang må sikres for både treet og livsgreiner som settes igjen. Dette gjøres helst i forkant av styvingen. En god regel er å rydde ungskog og kratt i 15-20 m omkrets rundt stuvne. Se mer om rydding og fristilling i kapittel 3.7.
- Beskjæring gjennomføres når trærne er i hvile (senhøst eller vinter, helt frem mot april). Arbeidet er enklere å gjøre i bladløs tilstand, og gir mindre slitasje og skade på underlaget. Frosset eller snødekket mark er en fordel, da det reduserer slitasjeskader på marka ytterligere.
- Stående og død ved, samt noen kvisthauger, bør bli værende. Disse er bra for naturmangfoldet, spesielt sopp, og kan gi levested og skjul for insekter, dyr og fugl.
- Nyfelte greiner av alm som blir liggende etter styving har vært erfart til å øke mengden hjorteskader på moden alm i samme område; når hjorten har gnagd seg ferdig på de felte greiene har de blitt vandt til at det er mat tilgjengelig der, og går så over til å gnage på de mer etablerte almestammene.
- Husk alltid på menneskelig sikkerhet; utfør tiltak med forsiktighet og riktig utstyr.



Figur 5 Eldre alm som kan være egnet for styving: toppskuddene har relativt liten diameter, glatt bark og trærne står relativt lysåpent (noe fristilling vil være nødvendig). Almen til venstre i venstre bilde vokser noe skeivt. Dersom denne skal kappes over flere år, vil det derfor være viktig å tenke på hvilke toppskudd man kapper først for å redusere risiko for rotvelt. Foto: HAB.



Figur 6 Alm som er uegnet for restaurering. T.v: område 3 (Haugen nord) hvor almen til høyre er for gammelt og hult, og bør få stå i fred for naturmangfoldets del. Venstre alm har kraftige skader nederst, sannsynligvis for kraftige til å reagere godt på styving. T.h: område 2 (Djupneset) hvor almen er nesten helt ringbarket av hjort. Påkjønning fra styving vil mest sannsynlig være for heftig for treet, med døden til følge. Foto: HAB.

2.2 Høstingsskog med styvet alm

Område 1, 2 og 3 har alle høstingsskog med dominans av alm. Restaurering av høstingsskog er et større prosjekt enn restaurering av enkeltvoksende styvingstrær da det dekker et større areal. Det kan være nødvendig å prioritere noen områder for å gjennomføre restaureringen på en god måte, og da anbefales det å prioritere høstingsskog i område 1 (Langs stien) i første omgang.

Restaurering av høstingsskog skjer i utgangspunktet på samme måte som for styvingstrær, beskrevet i kapittel 2.2, men med flere trær samtidig. I tillegg er gjengrodd høstingsskog mer skyggefull enn høstingsskog i hevd, og restaurering vil innebære mer lysinnslipp. Det er da viktig å gjennomføre tiltakene over lengre tid for å unngå plutselig oppvåkning av frøbank, høyt oppslag av trær og busker, samt redusere negative effekter på lav- og moseflora. Metode som kan brukes er utsulting, hvor tynning av trekrona og rydding skjer over 3-6 år (Granås m.fl. 2018). Lysmengden vil da øke gradvis, trær, moser og lav har mindre risiko for uttørking, og man har mer kontroll over hva som kreves av beiting og manuell skjøtsel for å holde området åpent på lenger sikt. Det gir også tid til å avbryte deler av eller hele tiltak dersom trærne reagerer negativt.

Beiting i høstingsskog i restaureringsfasen vil kunne ha god effekt for å redusere mengden manuell rydding av oppslag som er nødvendig. Ung alm må beskyttes fra beitingen, spesielt hvis geit benyttes. Se mer om beiting i kapittel 2.5.



Figur 7 Høstingsskog område 1 Langs stien, med både eldre og yngre trær (lokalitet NIN5K2510245396). Her bør all gråor først fjernes, og restaureringsstyving over 5-7 år kan påbegynnes på trærne som har god helse. Foto: HAB.



Figur 8 Langs stien gir styvet alm interessant kulturlandskap oppover lia. Almene pleide å bli styvet helt opp til 400 moh., mens restaureringsområdene som er foreslått nå kun går opp til 150 moh. Foto: HAB.



Figur 9 På Djupneset er det tydelig dominans av alm og relativt få gjenveksttrær. Det er lenge siden trærne har vært styvvet, men mange av trærne har likevel ikke dannet veldig grove toppskudd. Foto: HAB.



Figur 10 Høstingsskogen i område 3 (Haugen nord) er mer gjengrodd og trenger mer rydding, men er noe lettere tilgjengelig enn Djupneset. Mange trær er grove, og det er godt med dødvedelementer på bakken som gir gode forhold for naturmangfoldet. Det er viktig at dette får bli liggende hvis en setter i gang restaurering her. Foto: HAB.

2.3 Hasselskog og nøtteproduksjon

Stubbehøstet hassel har også vært viktig historisk sett i Mardalen, både for produksjon av nøtter (næt) og tønneband. I Mardalen ble hassel, til motsetning til alm, ikke skjøttet i egne, sammenhengende høstingsskoger, men heller litt her og der hvor hasselsoklene (hasselkjerrene) vokste naturlig (Wadsten pers.med.). Dette gjør at man ikke kan peke på spesifikke områder i naturreservatet som bør restaureres tilbake til stubbehøstet hasselskog, men heller ser potensialet for restaurering langs stien.

Det er mange rødlistearter som er knyttet til gammel hassel, spesielt mykorriza-dannende sopp, og det er ikke klart hvilken påvirkning restaurering og skjøtsel vil ha på disse (Vatne m.fl. 2021). Dette gir målkonflikter mellom ønsket om å bevare skogsområdets arts mangfold og den stubbelauva hasselen som er avhengig av skjøtsel. Gamle og nye hasselsokler vokser gjerne like ved hverandre. Det virker som det er et ønske i bygda om å drive langvarig skjøtsel og bruk av nøttene fra Eikesdalen, inkludert i Mardalen (Eikesdal Bygdalag 2021). Vi anbefaler å kun restaurere områder med unge hasselbusker i lett tilgjengelige områder, hvor det er minimalt med hasseltilknyttede arter registrert. Dette vil (forhåpentligvis) være en balanse mellom kulturhistorien og naturverdiene. Se gjerne Vatne & Gaarder (2021) for mer om temaet.

Restaurering av skjøtselsbetinget hassel er kjappere enn skjøtselsbetinget alm, og bør skje over to-tre år, til man kommer over i syklisk skjøtsel. Siden det går over kort tid, er det mindre essensielt å få startet med det raskt, og bør prioriteres lavere enn restaurering av alm. Restaureringen kan brytes ned til to steg:

1. Velg hassel som er relativt ung og står lysåpent. Rydding av andre trær (ikke alm!) kan være nødvendig for å sikre god lystilgang. Beitedyr kan redusere behovet for manuell rydding.
2. Kutt av gamle stammer nederst ved basis på høsten eller vinteren, etter løvet er falt. To-tre eldre stammer kan få stå i ett eller to år til for å sikre gjenvekst, deretter fjernes disse også.

Restaurering er da gjennomført, og tradisjonell skjøtsel kan begynne. Skjøtsel innebærer både å fremelske treslaget (dvs. fjerne en del andre treslag), og tynning av hasselbuskene i form av hogst av stammer (Vatne m.fl. 2021). Tynning er beskrevet hos Stedje (1933, s 10-11). Fornying av sokkelen kan også gjøres ved full stubbehøsting, da med høsting hvert 7-15 år (Granås m.fl. 2018).



Figur 11 Eksempel på hassel som ikke bør fornyes og restaureres av hensyn til trua arter. Dette er typisk gamle sokler (0,2-2 m i diameter) med grove og døde stammer. Foto: HAB.



Figur 12 Yngre hassel som er egnet for restaurering. Disse vokser langs stien, er lett tilgjengelige og står relativt lysåpent, og vil få enda bedre lysforhold når andre treslag ryddes bort. Eventuelle grove sokler settes igjen innimellom de yngre. Foto: HAB.

2.4 Fristilling og rydding

I tilfeller hvor gamle alm ikke lenger anses som egnet for styving, er det likevel mulig å legge til rette for et langt liv for treet. God lystilgang og lite konkurranse fra andre trær er viktig for at flest mulig gamle almer skal overleve. Dette gjøres ved å fjerne unge løvtrær og oppslag som vokser rundt trærne. Også unge almetrær kan fristilles for å øke sjansen for overlevelse. Med hensyn til lavfloraen bør fristilling skje over lenger periode på flere år. Det er felles prinsipper og råd for rydding som gjelder både for fristilling av gamle almer, høstingsskog og gjenåpning av kulturmark:

- All hogst av eldre, gamle og døde trær (alle treslag) og alm er potensielt negativt for naturverdiene og bør unngås.
- Alle unge trær av gråor, bjørk og furu opp til 15 cm i diameter kan hogges eller ringbarkes. All ung alm må få stå urørt og helst beskyttes mot hjort.
- Ung gråor bør i all hovedsak ringbarkes, f.eks. med en lett motorsag eller bandkniv, for å unngå store mengder rot- og stubbeskudd. Da hogges trærne først etter de er døde (kan ta flere år). Ringbarking anbefales også ved rydding av osp.
- Behovet for oppfølging etter hogst må ikke undervurderes. Dette er tidkrevende arbeid, og en bør regne med intensiv manuell rydding av rot- og stubbeskudd (helst 2 ganger pr. sesong) og beiting, samt gjentakelse hver sesong i minst 5 år etter rydding. Start med mindre områder og sett av flere år til gjennomføring av tiltaket.
- Områder med mye gråorkratt (som det ikke er mulig å slå med tohjulsslåmaskin) vil være svært arbeidskrevende å holde fri for oppslag. Er det i tillegg mye stein er det også vanskelig å bruke ryddesag. Slike områder bør vanligvis nedprioriteres.
- Husk at fristilling av styvingstrær fører til mer lys til skogbunnen, og dermed tettere og høyere vegetasjon på marka (eksisterende feltsjikt får mer næring, frøbank våkner opp).
- Det anbefales å dra småtrær og kvist ut i nærmeste skogkant. Bortkjøring eller brenning av kvist er veldig tidkrevende, og som oftest unødvendig.
- I områder som kan slås med tohjulsslåmaskin bør stubber kappes helt ned til bakkenivå. I flate områder er tohjulsslåmaskin det mest effektive for å fjerne løvoppslag. Gras og kvist bør rakes sammen og fjernes der det er behov for å holde skogbunnen åpen (gjenskaping av natureng, plukking av nøtter etc.).
- Eksisterende dødt trevirke bør få ligge igjen i fred i skogen, enten det er nokså ferskt eller morkent, evt. på en skånsom måte flyttes, fordi slike er verdifulle for bl.a. trua sopparter.
- Gran er ikke naturlig forekommende i området, men har spredd seg fra tilplantede bestander og plantasjer. Selv den «norske grana» *Picea abies* er å anse som lokalt fremmed, og bør systematisk fjernes der den opptrer.

2.5 Beiting

Det har vært beite i hele Mardalen i svært lang tid, med sau og storfe. Det har ikke vært geiter her, ettersom de kunne gjøre skade på alm og hassel. Når Eikesdalsvegen ble bygd i 1990 ble husdyrhold avsluttet i Mardalen, bl.a. for å unngå mulige konflikter med turister. Storfe var spesielt lite ønskelig å ha beitende nær vei og sti. Bruken av virtuelle gjerder åpner igjen opp for muligheten til å ha husdyr beitende inne i naturreservatet, og vil være viktig for å restaurere kulturlandskapet.

Mesteparten av reservatet anses som relevant å bli beitet på lang sikt, men områder som restaureres vil ha ekstra fordel av det ved at beitedyr kan beite på oppslag fra trær. Disse bør altså prioriteres for beiting. Dyra vil i større grad beite på problemarter som sølvbunke og lauvoppslag når plantene er ferske og mer velsmakende. Det er derfor viktig med tidlig beiteslipp.

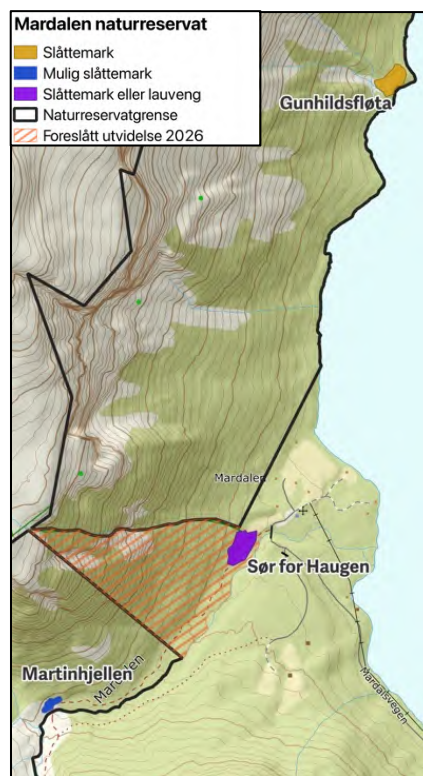
2.6 Slåttemark

Det var historisk sett sterk utnyttelse av alle områder inne i Mardalen, hvor man både beitet og slo gresset om hverandre dersom det var egnet gress til stede. Det er dog få arealer inne i naturreservatet som er kjent å være formet hovedsakelig av slått og dermed av naturtypen slåttemark (Wadsten pers.med.). Gunhildsfløta ble slått, Martinhjellen ble muligens slått for svært lenge siden, og sør for Haugen ble beitet og slått i kombinasjon, altså mulig lauveng og ikke slåttemark. Sistnevnte ligger innenfor utvidelses-forslaget.

Gunhildsfløta er eneste stedet inne i reservatet som kan være relevant for restaurering av slåttemark. Det er noe usikkerhet knyttet til brukshistorikken, da sau har beitet forbi Gunhildsfløta og helt opp til lengst nord i reservatet, men jevn slått ser ut til å være viktigere enn beitet for å forme landskapet. Det ble gjennomført årlig slått, gresset ble lempet på båt, fraktet tilbake til gården og tørket til høy. Høyet ble hovedsakelig brukt som fôr til hestene (Schnitler). Slåtten på Gunhilds-fløta tok slutt rundt 1950.

Gamle flyfoto viser at Gunhildsfløta var åpen og uten trær, og det kan sees en sakte gjengroing på flyfotoene i nyere tid. Gjengroinga ser ut til å gå saktere her enn i typiske slåttemarker, sannsynligvis fordi området også blir påvirket av ras/snøras. Per 2025 er deler av Gunhildsfløta åpen med god variasjon i urteplanter, og anses nå som rasmarseng. Den er ikke lett tilgjengelig, og har steinete mark. Betydelig steinrydding vil være nødvendig dersom fløta skal restaureres til slåttemark som kan slås med tohjuls-slåmaskin (eventuelt er det enklere å slå rundt stein med lå). Steinrydding vil være nødvendig som tiltak i tiden etter restaureringen også, da det forventes tilføring av ny stein fra raspåvirkning.

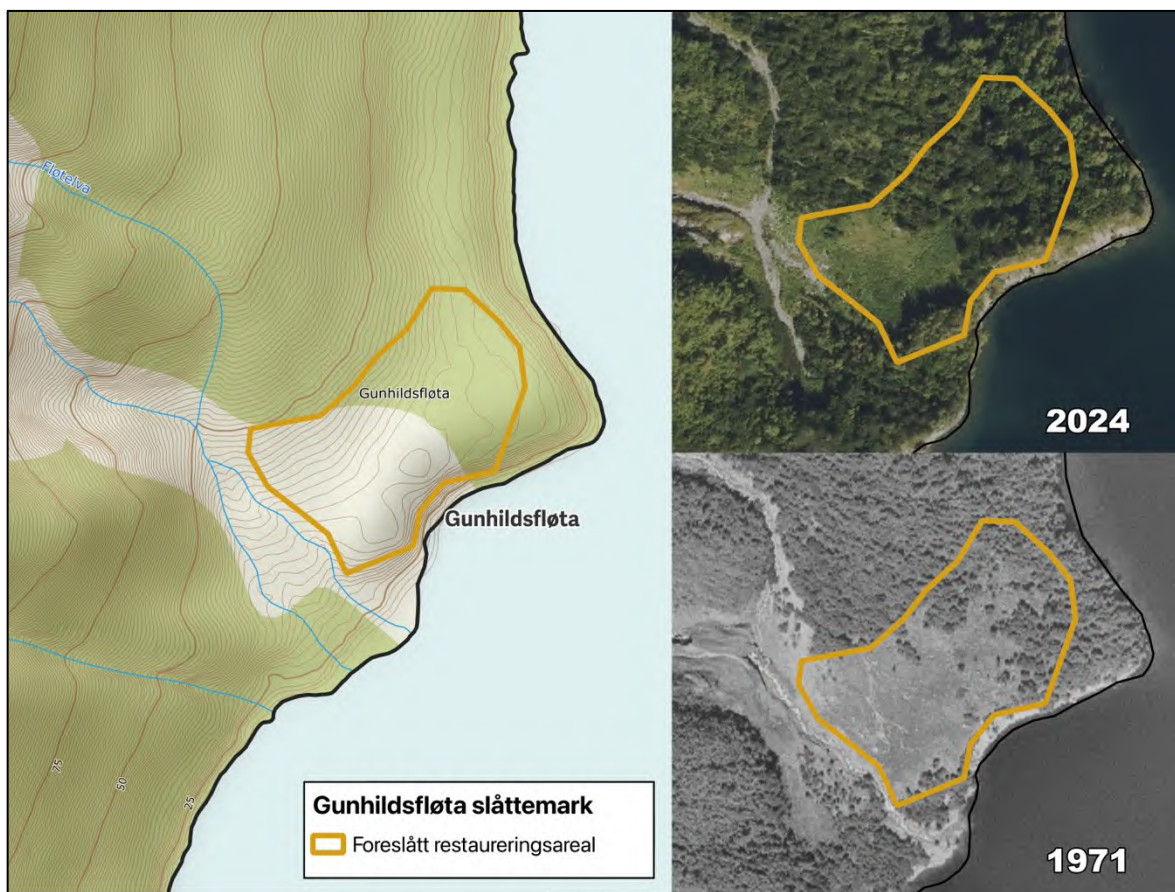
Alternativt til restaurering tilbake til slåttemark, kan den åpnes opp til nærmere original størrelse, og opprettholdes som semi-naturlig eng ved bruk av beitedyr. Storfefeite i en kortere periode hvert år kan f.eks. være passende for dette.



Figur 13 Tre områder i Mardalen kan være gammel slåttemark. Gunhildsfløta (gul) er den eneste sikre slåttemarka.



Figur 14 Gunhildsfløta i 1971 t.v. og 2024 t.h. Her ble det slått årlig, gresset ble fraktet ut med båt og tørket på gården. Slåtten ble avsluttet rundt 1950, altså 20 år før flyfoto til venstre, og bildet er trolig allerede noe gjengrodd. Deler av den gamle slåttemarka holdes fortsatt åpen på grunn av raspåvirkning.



Figur 15 Gunhildsfløta i Mardalen, med eldste (1971) og nyeste (2024) flyfoto tilgjengelig på Norgebilder.no. Det foreslåtte restaureringsarealet er basert på det eldste flyfotoet, samt informasjon om at slåtten tok slutt rundt 1950, og marka sannsynligvis allerede var kommet et stykke i gjengroing på flyfotoet fra 1971.



Figur 16 Gunhildsfløta har noen åpne områder selv i 2025, slike som sannsynligvis holdes åpne av raspåvirkning. Det er mye stein i marka (bilde t.h.) og det kan stedvis være utfordrende å slå med slåmaskin. Foto: HAB.

3 Foto med eksempler



Figur 17 Djupsneset. Her er det noen gamle, skadde stuver som bør få vokse i fred (venstre), men også mange almer som kan tåle gjenopptaking av styving godt. Foto: HAB, 01.09.25.



Figur 18 Risikoen for rotvelt i storm øker dersom styving opphører på trær med asymmetrisk vekst, her på Haugen nord. Foto: HAB.



Figur 19 Tidligere styvingsalmer på Haugen nord. Foto: HAB.



Figur 20 Hjortegnag kan ha dødelige konsekvenser når det skjer rundt hele stammen, slik som på denne gamle almen på Haugen nord. Her er det i tillegg gammel piggråd som kan skade mennesker og dyr. Treet bør få stå i fred som et viktig livsmiljø for mange arter, både mens det lever og etter at det har dødd. Foto: HAB, 17.09.25.



Figur 21 Det er mange trær langs stien som tydelig har vært styvet før, og som fint kan styves igjen. Flere kan være litt vanskelig å se (og vanskelig å få frem på bilder) på grunn av den tette vegetasjonen som vokser rundt. Foto: HAB.



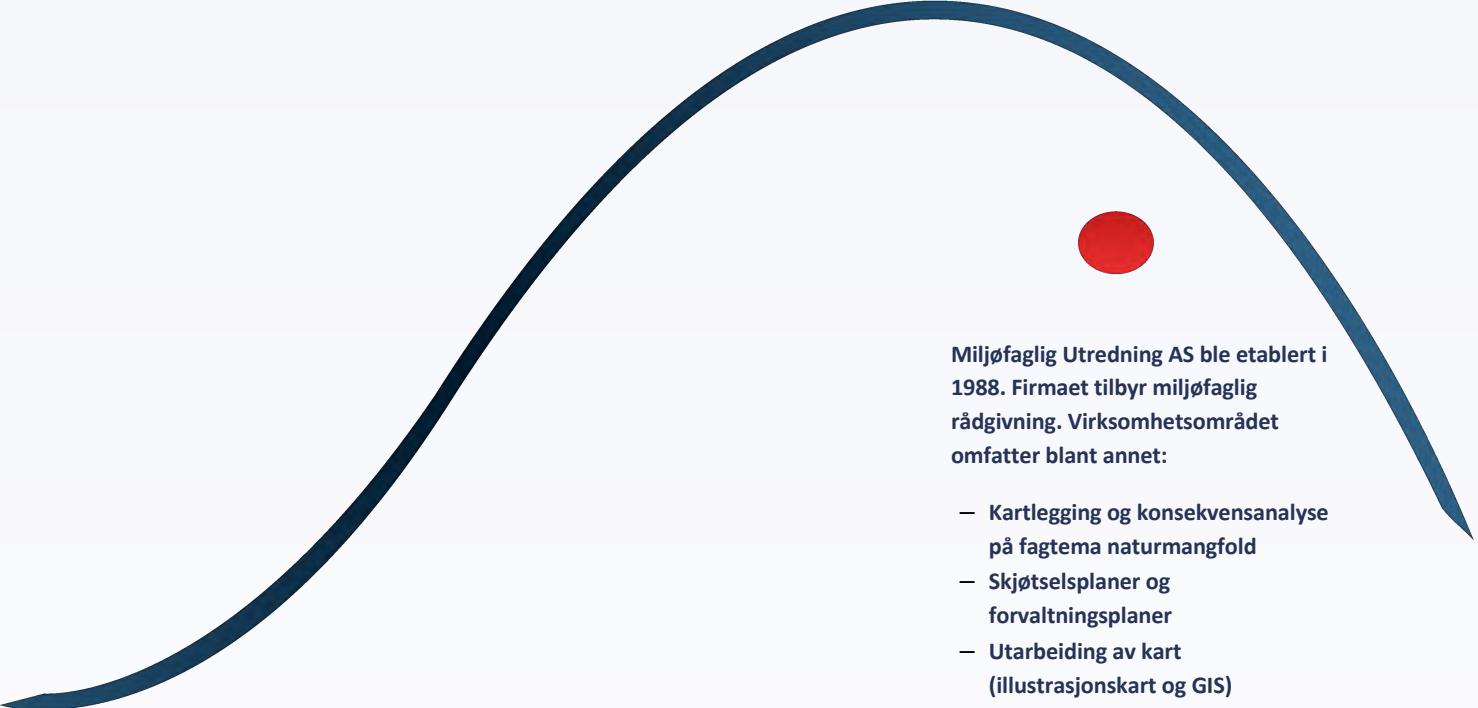
Figur 22 Alm vokser langt oppover liene i Mardalen, rød firkant på venstre bilde viser utsnittet til høyre bilde. Historisk sett ble almene styvet helt opp til 400 moh. Til sammenligning ligger denne rapportens foreslåtte restaureringsområder opp til 150 moh. Foto: HAB.



Figur 23 Bilde er tatt utenfor reservatet, på Mardalsbøen, og viser eksempel på hvordan man kan beskytte yngre trær mot beiting. Foto: HAB, 17.09.25.

4 KILDER

- Aronsson, M., Karlsson, J. og Slotte, H. 2001: Hamling och lövtäkt. Jordbruksverket. Jönköping.
- Bengtsson, V., Stenström, A., Wheeler, C. P., Sandberg, K. 2021. The impact of ash dieback on veteran trees in southwestern Sweden. *Baltic Forestry* 2021 27 (1) : 558
- Bolstad-Heien, H. A., Lorentzen, M. N., Abaz, A. H., Gaarder, G. & Værland, E. S. 2026. NiN Basiskartlegging av åtte verneområder i Møre og Romsdal fylke 2025. Miljøfaglig Utredning rapport 2026-21, 71 s.
- Eikesdal Bygdalag 2021. Rapport frå forprosjektet for «Revitalisering av hasselskogen og nøtteproduksjonen i Eikesdalen» 2019 og 2020.
- Fjeldstad, H. 2004. Forvaltningsplan for Jutneset naturreservat i Nesset kommune i Møre og Romsdal. Miljøfaglig Utredning rapport 2004-49.
- Garnås, I. Hauge, L., Svalheim, E. 2018. Haustingsskog. [revidert] Rettleiar for restaurering og skjøtsel, NIBIO rapport 4/150/2018 M-1208
- Kulturlandskapscenteret. 2025. Presentasjon på temadag styvingstre i Eikesdalen.
- Länsstyrelsen Västra Götaland 2020. Natur- och kulturvärden i odlingslandskapet: hamla dina träd – så här gör du [online].
<https://www.lansstyrelsen.se/download/18.1dfa69ad1630328ad7c7ec59/1526068322898/hamladina-trad.pdf>
- Lovdata. 2014. Forskrift om vern av Mardalen naturreservat, Nesset kommune, Møre og Romsdal. Hentet 07.01.2026 <https://lovdata.no/dokument/LTI/forskrift/2014-12-12-1625>
- Miljødirektoratet 2015. Reviderte vedtekter og delegering av forvaltningsansvar for Dovrefjell nasjonalparkstyre. Brev til Dovrefjell nasjonalparkstyre, 13.08.2015. Referanse: 2015/1319
- Nilsson, A. 2025. Kartlegging av sjeldne og trua lav i Eikesdalen 2024. Biofokus-rapport 2025-0. Stiftelsen Biofokus. Oslo.
- Read, H. J. 2003. A study of practical pollarding techniques in northern Europe Report of a three month study tour August to November 2003. A-study-of-practical-pollarding-techniques-in-northern.pdf (ancienttreeforum.co.uk)
- Schnitler, H. P. Beskrivelse av Romsdals Fogderie 1768 og 1789.
- Vatne, S. og Mæhle, T. A. 2010. Gamle styvingstre i Flostranda naturreservat: Kartlegging epifyttisk lavflora og tilrådinger til restaurering, nyetablering og skjøtsel. Økolog Vatne rapport 1-2010
- Vatne, S. 2010: Restaurering av styvingstrær på Drægo og Høydøla i Aurland. Økolog Vatne Rapport 2-2010.
- Vatne, S., Gaarder, G. og Jordal, J.B. 2021. Forslag til skjøtselstiltak og råd for bevaring av artsmangfold i Skogset-Seljevika i Eikesdalen Miljøfaglig Utredning rapport 2021-59. 30 s. + vedlegg.
- Vatne, S. & Gustad, J. R. 2023. Skjøtelsplan for Stakkengfonna naturreservat i Eikesdalen, Molde kommune, Møre og Romsdal fylke. Økolog Vatne, rapport 2-2023. 27 s.
- Vatne, S. og Olsen, O. 2021. Styvingstrær i Flostranda naturreservat- Vurdering av et 10-årig restaureringsprosjekt. Økolog Vatne Rapport 5-2021
- Wadsten, M. 2016. Eikesdalen: det finst berre ein. Blomsterhaug forlag. ISBN 9788299826044.
- Wangen, K., & Bjurstedt, C.S. 2017. Utkast til forvaltningsplan for Mardalen naturreservat i Nesset kommune.



Miljøfaglig Utredning AS ble etablert i 1988. Firmaet tilbyr miljøfaglig rådgivning. Virksomhetsområdet omfatter blant annet:

- Kartlegging og konsekvensanalyse på fagtema naturmangfold
- Skjøtselsplaner og forvaltningsplaner
- Utarbeiding av kart (illustrasjonskart og GIS)
- FoU-virksomhet
- Kurs og foredrag

Hjemmeside: www.mfu.no

Org.nr.: 984494068 MVA



Arkivsaksnummer: 2026/9806-1

Saksbehandler: Gunhild Kirsti Sem

Dato: 16.09.2026

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Dovrefjell nasjonalparkstyre	44/2026	12.10.2026

Sak - vurdering av overtredelsesgebyr - organisert ferdsel - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - 2026 - CK Mundo

Innledning

21. juli 2026 ble SNO tipset av et lokalt guidefirma (med tillatelse) om en tsjekkisk buss med turister ved Grønnbakken. SNO var ikke i nærheten og oppfordret natuveilederne på Moskusstien til å ta en prat og informere om organisert ferdsel og tilhørende søknadsplikt, samt notere ned navn på firma, hvis mulig. Forvalter ble også underrettet om forholdet.

Naturveileder, Martin Onsum Berg, på vegne av Dovrefjell nasjonalparkstyre, tok en prat med guide og gruppe ved vokterboligen ved Grønnbakken. Firmaet hadde ikke tilatelse til å guide og kjente ikke til regelverket. Guiden oppga navnet på firmaet: CK Mundo, samt kontaktinformasjon til daglig leder. Naturveildere informerte om samtalen til forvalter i etterkant på telefon. Forvalter, Gunhild Sem, ble videre informert om at guiden beordret gruppen til å stoppe mens naturveileder snakket med dem. Guiden avsluttet etterhvert kontakten og fortsatte videre innover i fjellet.

I og med at SNO ikke var tilgjengelig, fulgte forvalter opp saken videre og tok kontakt med daglig leder på telefon. Telefonsamtalen fant sted mellom 11:37 og 11:52.

Bakgrunn

Daglig leder for CK Mundo, Petr Zeliezko, var ikke med på turen, men ble kontaktet på telefon av forvalter for å informere om forholdet og å be gruppen om å trekke seg ut av området. Zeliezko opplyste om at de ikke var kjent med regelverket og handlet i god tro. Hensikten med turen var å guide i Stroplesjødalen, for å blant annet se moskus. Daglig leder opplyste også om at firmaet guidet i mange andre områder i Norge, og hadde aldri opplevd lignende situasjoner tidligere. Forvalter informerte på tlf. om søknadsplikt og regelverket knyttet til organisert ferdsel i Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark. Forvalter uttrykte dessuten på tlf at firmaer som driver med organiserte aktiviteter i ulike verneområder plikter til seg å sette seg inn i det lokale regelverket uansett hvor de ferdes. Ulike verneområder har ulikt regelverk.

Naturveileder holder forvaltet underrettet på Whatsapp og pr tlf om hva som skjer videre. Gruppa fortsetter videre innover i fjellet. Dette observeres av både naturveileder og daglig leder for Dovre & Lesja aktiv, Jakob Korban. Sistnevnte har også vært i kontakt med guiden i gruppa fra CK Mundo. Forvalter ber om dokumentasjon på at gruppa går videre innover og

Nasjonalpark	Dovrefjell-Sunndalsfjella
Naturresevatner	Flåman, Bjørndalen, Søndre Snøfjelltjønn, Mardalen
Landskapsvernområder	Hjerkinn med biotopvern, Drivdalen/Kongsvoll/Hjerkinn, Knutshø, Åmotsdalen, Dalsida, Eikesdalsvatnet, Åmotan-Grøvdalen, Jora, Fokstugu
Biotopvernområder	Torbudalen, Sandgovbotn-Mardalsbotn

mottar både bilder fra naturveileder og Korban i Dovre & Lesja aktiv kl. 12:30. Gruppen anslås til å være 48 stykker.

Naturveileder står blant annet ved stikrysset med koordinater **32V 528881 6906626** og gruppen passerer denne posisjonen, hvilket bekrefter at gruppen var på veg videre innover i terrenget tross informasjon om manglende tillatelse. Vedlagte bilder bekrefter også at gruppen fortsatte innover i fjellet.

Etter forvalters samtale med daglig leder på telefon, starter en korrespondanse frem og tilbake pr epost. Korrespondansen er vedlagt. Hensikten med denne tråden var å informere skriftlig om forholdet og om hva som kom til å skje videre knyttet til guiding uten tillatelse.

På telefon tidligere på dagen opplyste daglig leder om at de planla flere turer til området, og ba om informasjon om hvordan de skulle forholde seg til det. Forvalter opplyste om to mulige scenarier: Enten benytte seg av et guidefirma med tillatelse eller søke om egen tillatelse. Forvalter informerte i første epost om at de ville motta en separat epost med informasjon om dette. Etter dette startet en tråd med spørsmål og informasjon. Daglig leder stilte seg undrende til det faktum at de hadde fortsatt videre innover i terrenget tross informasjon om manglende tillatelse. Vi kan bekrefte at det er tilfellet både hva gjelder bilder, vitner og klokkeslett. Daglig leder oppga på telefonen at han skulle ta kontakt med guiden i gruppa og be dem snu umiddelbart. Våre opplysninger tilsa at de gikk videre innover i fjellet for å fortsette turen uavhengig av dette.

Det ulovlige forholdet

Firmaet CK Mundo har guidet i Stropsljødalen innenfor Dovrefjell-Sunndalfjella NP uten gyldig tillatelse 21. juli 2026 med en gruppe på 48 stykker. Forholdet ble innrømmet på telefon av daglig leder, Petr Zeliezko. Forskriften for Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark sier at organisert ferdsel som kan skade naturmiljøet skal ha tillatelse fra forvaltningsmyndigheten. Retningslinjer vedtatt av Dovrefjell nasjonalparkstyret i 2024 tilsier at denne typen aktivitetet faller inn under denne definisjonen.

Konsekvenser og alvorlighetsgrad

Ferdsel i sårbare områder på Dovrefjell er en et økende problem, eksempelvis slik som i Stropsljødalen. Rapporteringstall fra organisert ferdsel og ferdselstellere som registrerer all ferdsel tilsier en slik utvikling. Firmaer og grupper som opererer i disse verneområder uten tillatelse er svært uheldig da vi ikke har hatt anledning til å komme i dialog med disse i forkant, informere eller har mulighet til å styre ferdselen. Forvaltningsmyndigheten ønsker at flest mulig ferdes med guide slik at vi har mulighet til å veilede og kanalisere.

Orientering om forvaltningstiltak

Det ble informert pr epost om muligheten for å søke om tillatelse til å guide i området for fremtidige turer eller å bruke guidefirmaer med tillatelse. Det ble også informert om videre prosess knyttet til vurdering for overtredelsesgebyr.

Vedlegg

Vedlegg 1 – Bilder

Vedlegg 2 – Epostkorrespondanse mellom forvalter og daglig leder



Proč se toulat po světě s CK Mundo?



jsme cestovní kancelář pro lidi **mladé**
věkem nebo duchem



tmelíme partu, abyste se cítili jako mezi
kamarády



spousta **zajímavých a užitečných**
informací od kvalifikovaných průvodců



bezpečnost v horách, ve městech volnost –



mundoccz



běžně s námi jezdí i **singl cestovatelé**, kteří

Fra nettside:

Cestujte s lidmi na stejné vině

mundo@mundo.cz +420 773 10 40 10
Facebook Instagram Youtube

O nás Zájezdy Fotky Poradna Recenze Jak se přihlásit Kontakty

Poznávací zájezdy a turistika

- Albánie**
- Alsasko
- Bosna a Hercegovina
- Bretaň a Normandie
- Bulharské hory
- Černá Hora
- Finsko
- Francie – sopky a kaňony Auvergne
- Francouzské Alpy
- Chorvatské národní parky
- Italské Dolomity – turistika nebo ferraty
- Korsika
- Lago di Garda
- Norsko
- Pobaltí
- Polské Bieszczady
- Polsko
- Provence
- Pyreneje
- Rila a Pirin – přechod bulharských hor
- Dumavien – Tatarská step

- Gruzie a Arménie
- Irsko
- Island
- Island – velký okruh
- Jihoafrická republika
- Jordánsko
- Kostarika
- Madagaskar
- Madeira
- Nepál
- Nepál – trek pod Mount Everest
- Norsko – Lofoty a Nordkapp
- Omán
- Patagonie
- Řecko
- Skotsko letecky
- Sri Lanka
- Tanzanie (safari a Zanzibar)
- Tenerife
- Vietnam

Benelux s dětmi

Norsko

Turistika v nejkrásnějších národních parcích Norska – hory, fjordy, vodopády a ledovce

Autobusem Chatka

19. – 30. srpna 2026 (12 dní)
20 840 Kč
Obsazenost zájezdu:
4 volná místa
Rezervovat zájezd >

Proč právě Norsko?

Norsko bývá často nazýváno nejkrásnější zemí Evropy. Na vlastní oči se můžete přesvědčit, že to není přehnané tvrzení. Krásy prakticky nedotčené norské přírody jsou o to zajímavější, že charakter krajiny je úplně odlišný od našich zeměpisných šířek, ale třeba i od sousedního Švédska. Zasněžené vrcholky, vysoké skalní stěny, ledovce, divoké řeky s průzračně čistou vodou, úchvatné vodopády a hluboké fjordy. Je-li toto všechno zalito sluncem (a to je v létě překvapivě často), můžete třeba i u ledovce stát v kratasech. Milovníci přírody a turistiky si v Norsku jistě přijde na své. Příjemným zpestřením je trocha adrenalinu při raftingu, návštěva tradičního dřevěného sloupového kostela nebo třeba slavného Vigelandova parku a výborných muzeí v Oslu.

Fotogalerie k zájezdu Norsko

- 10:30 **Hradec Králové** – odjezd od vlakového nádraží (autobusová zastávka označená písm.)
12:30 **Praha** – odjezd z autobusového nádraží Florenc
14:00 **Ústí nad Labem** – Trnice, čerpací stanice Globus v Tyršově ulici

transzit přes Německo, pozdě večer nástup na trajekt
- nočním trajektem Rostock-Trelleborg (8hodinová plavba přes Baltské moře do Švédska), přejezd do Norska, cestou zastávka u skokanských můstků v olympijském městě **Lillehammer**, ubytování na 9 nocí ve stejném kempu u města Vågåmo
- túra v NP Rondane od jezera **Høvingsvatne** ke kaňonu **Imbertglupen** a na chatu Peer Gynt (☉ 4,5 h, ↔ 10 km, ↑ 150 m)
- fakultativně **rafting na řece Sjøa** (10kilometrový úsek Heidal-Faukstad pod dohledem zkušených instruktorů, pouze pro osoby od 15 let), alternativně výšlap hmotnou soutěskou **Åmot** a dřevěný kostelík v Heidalu, případně individuální program v okolí kempu
- výstup s místním průvodcem po ledovci na nejvyšší horu Norska i celé Skandinávie **Galdhøpiggen** (2 469 m) v národním parku **Jotunheimen** (☉ 8 h, ↔ 12 km, ↑ 850 m)
- údolím **Romsdalen** se zastávkami u bouřlivého vodopádu **Slettafossen** a skalní stěny **Trollveggen** až k jedinečné horské silnici zvané **Cesta trollů**
- národní park **Dovre-fjell-Sunndalsfjella** známý výskytem pižmonů – okružní túra údolím **Stropsjedalen** (☉ 7 h, ↔ 18 km, ↑ 500 m)
- lodí po ledovcovém jezeře Gjende k chatě Memurubu, zpět pěšky podél jezera **Gjende** (☉ 6,5 h, ↔ 11 km, ↑ 300 m), alternativně přechod úchvatného skalního hřebene **Besseggen** mezi jezery Gjende a **Bessvatnet** (☉ 8,5 h, ↔ 15 km, ↑ 1 050 m)
- nejkrásnější norský **fjord Geiranger** se známým vodopádem Sedm sester, fakultativní lodní výlet po fjordu, vyhlídka Flydalsjuvet, vodopád Polffoss, **dřevěný kostelík v Lomu**
- pěší túra v národním parku **Rondane** ke kaňonu Jutulhogget, na chatu Rondvassbu a podél řeky Store Ula k vodopádům **Storulfossen** (☉ 8 h, ↔ 18 km, ↑ 250 m), alternativně náročný výstup (☉ 9,5 h, ↔ 25 km, ↑ 950 m) na vyhlídkovou horu **Veslesmeden** (2 015 m)
- hlavní město **Oсло** (přístav, pevnost Akershus, dóm, slavný Vigelandův park), na poloostrově Bygdøy vynikající muzea Vikingei, vorů Thora Høverdahla (Kon-Tiki a Ra), lodi Fram (expozice k severnímu i jižnímu pólu), noční přejezd Švédskem

Cestujte s lidmi [na stejné vině](#)

O násZájezdFotkyPoradnaRecenzeJak se přihlásitKontakty

Poznávací zájezdy a turistika

Albánie
Alsasko
Bosna a Hercegovina
Bretaň a Normandie
Bulharské hory
Černá Hora
Finsko
Francie – sopky a kaňony Auvergne
Francouzské Alpy
Chorvatské národní parky
Italské Dolomity – turistika nebo ferraty
Korsika
Lago di Garda
Norsko
Pobaltí
Polské Bieszczady
Polsko
Provence
Pyreneje
Rila a Pirin – přechod bulharských hor
Rumunsko – Transylvánie
Severní Makedonie

Úvod > Norsko > Národní park Dovrefjell-Sunndalsfjella

Národní park Dovrefjell-Sunndalsfjella

Národní park Dovrefjell-Sunndalsfjella můžete navštívit v rámci [zájezdu Norsko](#)

NP Dovrefjell-Sunndalsfjella (původně národní park Dovrefjell) byl založen v roce 1974. Poměrně nedávno byl rozšířen až na celkovou plochu 1 693 km² a pojmenován Dovrefjell-Sunndalsfjella. Na jeho území se nachází i jedna z nejvyšších norských hor – Snøhetta (její nejvyšší vrchol měří 2 286 m), kterou stejně jako ostatní vrcholy pokrývá stálá vrstva sněhu. Tato hora je známa obrovským karem, který ledovec vyhloubil východním směrem od jejího vrcholu. Největší zoologickou raritou parku je výskyt několika stád pižmoně severního (*Ovibos moschatus*). Jejich život zde byl zaznamenán na základě fosilních nálezů už v době ledové, poté ale v důsledku klimatických změn a intenzivního lovu na konci poslední doby ledové vymřeli. Ve 20. století zde byli opět vysazeni a dnes se s těmito zvířaty během putování národním parkem můžete znovu setkat.

Navštivte se zájezdem Norsko >

- Norsko - informace pro cestování

Dále navštívíte v rámci zájezdu Norsko

- Cesta trollů
- Fjord Geiranger
- Galdhøpiggen
- Hřeben Besseggen
- Jezero Gjende
- Lillehammer
- Lom
- Národní park Dovrefjell-Sunndalsfjella
- Národní park Jostedal

Dechberoucí krajina v Dovrefjellu

Krajina národního parku Dovrefjell-Sunndalsfjella

Pižmoně severní

Polské Bieszczady
Polsko
Provence
Pyreneje
Rila a Pirin
Rumunsko
Severní Makedonie
Skotsko
Slovensko
Sopky a kaňony Auvergne
Toskánsko
Trasimeno
Letecké
Antarktida
Antarctica
Azerbájdžán
Azorsko
Gruzie
Gruzie a Abcházsko
Island
Island
Japonsko
Japonsko

stěnách fjordu Geiranger

postaven v 50. letech 12. století

charakteristické nesaměnitelnou barvou

Národní park Dovrefjell-Sunndalsfjella je známý výskytem pižmoně severního

Vážíme si vašeho soukromí

Pomocí cookies analyzujeme návštěvnost, přizpůsobujeme obsah a reklamy podle vašich potřeb. Kliknutím na „Přijmout vše“ vyjadřujete souhlas s tím, že cookies používáme.

Přizpůsobit
Odmítnout
Přijmout vše

116

Foto tatt i felt:



Foto: Martin Onsum Berg



Foto: Martin Onsum Berg



Foto: Martin Onsum Berg



Foto: Martin Onsum Berg



Foto: Martin Onsum Berg



Foto: Jakob Korban, Dovre & Lesja aktiv



Foto: Jakob Korban, Dovre & Lesja aktiv



Foto: Jakob Korban, Dovre & Lesja aktiv

Fra: Sem, Gunhild Kirsti[]
Sendt: 22.07.2026 15:13:00
Til: 'Petr Želiezko – CK Mundo'[petr@mundo.cz]
Kopi: Espen Rusten[espen.rusten@miljodir.no];Svendsgard,
Bernhard[bernhard.svendsgard@statsforvalteren.no];
Tittel: SV: Dovrefjell - Notice of park violation

Hi again,

Our nature interpreter (not guide) talked to your guide at Grønnbakken, just south of Kongsvold. Your group did pass the information posters about rules and regulations there.

For future visits, you are welcome to apply for permission yourself or use a company that is already permitted. For more information about companies with licence: [Musk Ox Safari - Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark](#)

Information about rules and regulations: [Advice and rules for visitors - Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark](#)

Application process (scroll down for English): [Nasjonalparkstyre | Søknad organisert ferdse/guiding](#). This page is linked on the page listed above.

Med vennlig hilsen
Gunhild Kirsti Sem
nasjonalparkforvalter



Dovrefjell
nasjonalparkstyre

Telefon: 61 26 62 08
Mobil: 988 53 639
E-post: gunhild.sem@statsforvalteren.no
Web: <https://nasjonalparkstyre.no/dovrefjell>

Fra: Petr Želiezko – CK Mundo <petr@mundo.cz>
Sendt: tirsdag 21. juli 2026 16:13
Til: Sem, Gunhild Kirsti <gunhild.sem@statsforvalteren.no>
Kopi: Espen Rusten <espen.rusten@miljodir.no>; Svendsgard, Bernhard <bernhard.svendsgard@statsforvalteren.no>
Emne: RE: Dovrefjell - Notice of park violation

Hello,

I believe that there are rules on-line, that is our mistake not to know this, that is right. I don't know where Grønnbakken is, but our trip began at Kongsvoll. There is no sign as far as we know. And the group returned back after my call – they were already inside the park when I reached them. So this really is not true.

I think I do not mix the information. I just wanted to tell that it is much better to apply for „organised traffic“ (which is free of charge) than to violate the rules and risk the fine (the prices in Norway are extremely higher than in our country so the fine could be a disaster I believe). So why would we not apply for permission? It would be much better for us, but we just did not know about these rules. I don't know with whom the guides spoke, but I would not believe there is any regulation, if you did not call me.

The mistake just happened and we will always keep the rules next time, not only in Dovrefjell. As I would like not to repeat this and to feel like a commiter of the crime.

With my best regards,

Petr Zeliezko, Travel agency MUNDO

Phone: +420 604 356 564

www.mundo.cz

From: Sem, Gunhild Kirsti <gunhild.sem@statsforvalteren.no>
Sent: Tuesday, July 21, 2026 3:42 PM
To: Petr Želiezko – CK Mundo <petr@mundo.cz>
Cc: Espen Rusten <espen.rusten@miljodir.no>; Svendsgard, Bernhard <bernhard.svendsgard@statsforvalteren.no>
Subject: SV: Dovrefjell - Notice of park violation

Hi Petr,

There is information about National Park regulations online, as well as a big black poster with rules and regulations at the start of the trail at Grønnbakken. In addition, one of our nature interpreters spoke with your guide on their way into the national park, explicitly informing them about the regulations. So, information is clear to me.

Well, your guide continued further into Stropšjø valley (westwards) long after I talked to you, with no intention to turn back. The group was observed by several people.

You are mixing things up about fees and fines:

1. There is no fee when it comes to applying for organized traffic (as I mentioned, I will send you a separate email with information about this topic)
2. Today, your company violated regulations by not having the necessary permit for organized traffic. I am now writing a report on today's situation regarding guiding in Dovrefjell-Sunndalsfjella National Park without permit. Whether the Norwegian Environment Agency will issue an administrative fine based upon my report, will be up to them. But similar cases have been issued a fine.

I see you mentioned that this wasn't intentional, and we believe you. At the same time, we are aware that many others do this and still guide groups without the necessary permits. Everyone risk being checked and fined for breaking the rules either way. There have been regulations on organized traffic in Dovrefjell since 2002, so this is not a new rule. While situations like this are unfortunate for both the National park and for you, I urge you to I check local guidelines with the proper authorities, as rules differ from area to area.

Best regards

Gunhild Kirsti Sem

National Park Manager



**Dovrefjell
nasjonalparkstyre**

Telephone: 61 26 62 08
Mobile: 988 53 639
E-mail: gunhild.sem@statsforvalteren.no
Web: <https://nasjonalparkstyre.no/dovrefjell>

Fra: Petr Želiezko – CK Mundo <petr@mundo.cz>
Sendt: tirsdag 21. juli 2026 13:51
Til: Sem, Gunhild Kirsti <gunhild.sem@statsforvalteren.no>
Kopi: Espen Rusten <espen.rusten@miljodir.no>; Svendsgard, Bernhard <bernhard.svendsgard@statsforvalteren.no>
Emne: RE: Dovrefjell - Notice of park violation

Hello Gunhild,

once again I do apologise. We follow the rules anywhere our group comes, e. g. in Galdhoppigen where we have local guides (cooperate with company Fyrst and Fremst). We did not know about regulations in Dovrefjell. I asked our guides and they told me that at the beginning of the trek there is no sign about these regulations, so nobody knew that. I know that it is not an excuse for the group, but it would be good to have a sign there as well to make it clear (this is the case for example in Tenerife and we follow the rules strictly).

After your telephone call I spoke with our guide when I reached her and told her that the group has to leave the park immediately. So I don't know what do you mean now. It just takes some time to return to the road.

Also you told me that the permit to enter the park is free of charge. And on the other hand in this case it is possible the Norwegian Environment Agency could give us a fine. So there is absolutely no reason to break the rules on purpose. Once we know the rules, we will ask for the permit or if not possible, we will not visit any park with such rules.

Also I would like to stress that our people always behave with respect to nature and animals and already before the trip our guides told to the people that they don't get close to animals should they meet them. We appreciate the Norway tries to protect nature.

I'm sorry for not knowing about these regulations, but please do not treat us like we committed a crime. We did not do that on purpose. We visited Dovrefjell already 20 years ago, we returned after many years to visit the park but we did not know there is a regulation for groups.

Thank you and I apologise again.

With my best regards,

Petr Želiezko, Travel agency MUNDO

Phone: +420 604 356 564
www.mundo.cz

From: Sem, Gunhild Kirsti <gunhild.sem@statsforvalteren.no>
Sent: Tuesday, July 21, 2026 1:21 PM
To: Petr Želiezko – CK Mundo <petr@mundo.cz>
Cc: Espen Rusten <espen.rusten@miljodir.no>; Svendsgard, Bernhard <bernhard.svendsgard@statsforvalteren.no>
Subject: Dovrefjell - Notice of park violation

Hi,

I am following up on our recent phone call today, Tuesday July 21st, regarding your company's (CK Mundo) activities in Dovrefjell. As discussed, your organized group is operating without the required permit within Dovrefjell-Sunndalsfjella National Park. I have just come to know that your group is continuing its activities further into the park, despite my explicit request that you contact your tour leader to turn around and leave the area immediately.

I informed you about the further process. This involves me writing a report on the matter to the Norwegian Environment Agency (Miljødirektoratet). The Agency will assess whether your company will be subject to an administrative fine because of violating the regulations within the National Park. Should a fine be given, you will receive a formal letter from the Norwegian Environment Agency. As I said, I am not aware of the amount of such a fine

Regarding the application process for future trips, I will send you a separate email.

Med vennlig hilsen
Gunhild Kirsti Sem
nasjonalparkforvalter



Dovrefjell
nasjonalparkstyre

Telefon: 61 26 62 08
Mobil: 988 53 639
E-post: gunhild.sem@statsforvalteren.no
Web: <https://nasjonalparkstyre.no/dovrefjell>



Arkivsaksnummer: 2025/3660-14

Saksbehandler: Eirin Berge

Dato: 02.10.2026

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Dovrefjell nasjonalparkstyre	45/2026	12.10.2026

Sak - Oversendelse for vurdering av overtredelsesgebyr - 2026 - Kristiansund og Nordmøre turistforening

Innstilling fra forvalter

Dovrefjell nasjonalparkstyre beslutter at saken om brudd på vilkår i tillatelse datert 8.7.2026 oversendes til Miljødirektoratet for vurdering av illeggelse av overtredelsesgebyr etter naturmangfoldlovens § 74.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

Vedlegg:

- 1 Rapport 2026 - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Hjerkin LVO m/ BV - Oppdal - Dovre - Åmotdalshytta - motorferdsel - 2026 - 2029 - snøskuter - helikopter - Kristiansund og Nordmøre Turistforening

Saksopplysninger

Bakgrunn

I Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark er motorferdsel på land, i vann og i luft under 300 meter fra bakken forbudt.

Kristiansund og Nordmøre Turistforening (KNT) har for 2026 hatt flere tillatelser til lavtflyging og landing med helikopter ved Åmotdalshytta i Dovrefjell- Sunndalsfjella nasjonalpark. KNT har en flerårig tillatelse for transport av brensel, materialer, proviant i forbindelse med ordinær drift av turisthytta (10 hiv i årene 2026 og 2028) datert 12.1.2026.

Nasjonalpark	Dovrefjell-Sunndalsfjella
Naturresevat	Flåman, Bjørndalen, Søndre Snøfjelltjønn, Mardalen
Landskapsvernområder	Hjerkin med biotopvern, Drivdalen/Kongsvoll/Hjerkin, Knutshø, Åmotsdalen, Dalsida, Eikesdalsvatnet, Åmotan-Grøvdalen, Jora, Fokstugu
Biotopvernområder	Torbudalen, Sandgovbotn-Mardalsbotn

KNT fikk også en egen tillatelse til helikopterfrakt i forbindelse med godkjent ombygging av turisthytta datert 8.8.2026 med endring 9.6.2026. Disse flygingene ble gjennomført i juni ihht innsendt landingslogg som viser at flyginga er gjort i tråd med vilkår i den tillatelsen.

Beskrivelse av lovbruddet

1.7.2026 søkte KNT om endret vilkår i tillatelsen datert 12.1.2026 da det var ønskelig å fly fra en annen lasteplass og dermed også en annen trasé for flyginga enn det tillatelsen gav mulighet til. Det som skulle flys inn var både brensel, proviant, materialer og utstyr og det var behov for flere hiv enn de 10 tillatelsen gav. Det ble omsøkt 15 hiv ekstra, dvs. i tillegg til de 10 hivene vilkårene i tillatelse fra 12.1.2026 gav. Det ble i søknadsinformasjonen oppgitt at planlagt dag for flyging var 31.juli og at omsøkt antall hiv var tvilsomt at de rakk på en dag, men at de fikk tilpasse og justere etter hva de fikk tillatelse til og kapasiteten til helikopteret.

Den 8.7.2026 ble det i delegert vedtak gitt tillatelse til KNT til lavflyging under 300 meter og landinger med helikopter ved Åmotdalshytta i Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark.

Tillatelsen er gitt med hjemmel i verneforskrift for Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark, § 9, 3.ledd bokstav i og g. Startpunktet var utenfor verneområdene, men fly traséen gikk også gjennom Åmotsdalen landskapsvernområde. I dette landskapsvernområde er ikke lavtflyging regulert. Det er kun landing med luftfartøy som er forbudt (jf. § 3 punkt 5.1 i verneforskriften).

I vilkår 2 i vedtak datert 8.1.2026 står det: «*Tillatelsen gjelder inntil 25 hiv den 31. juli 2026*».

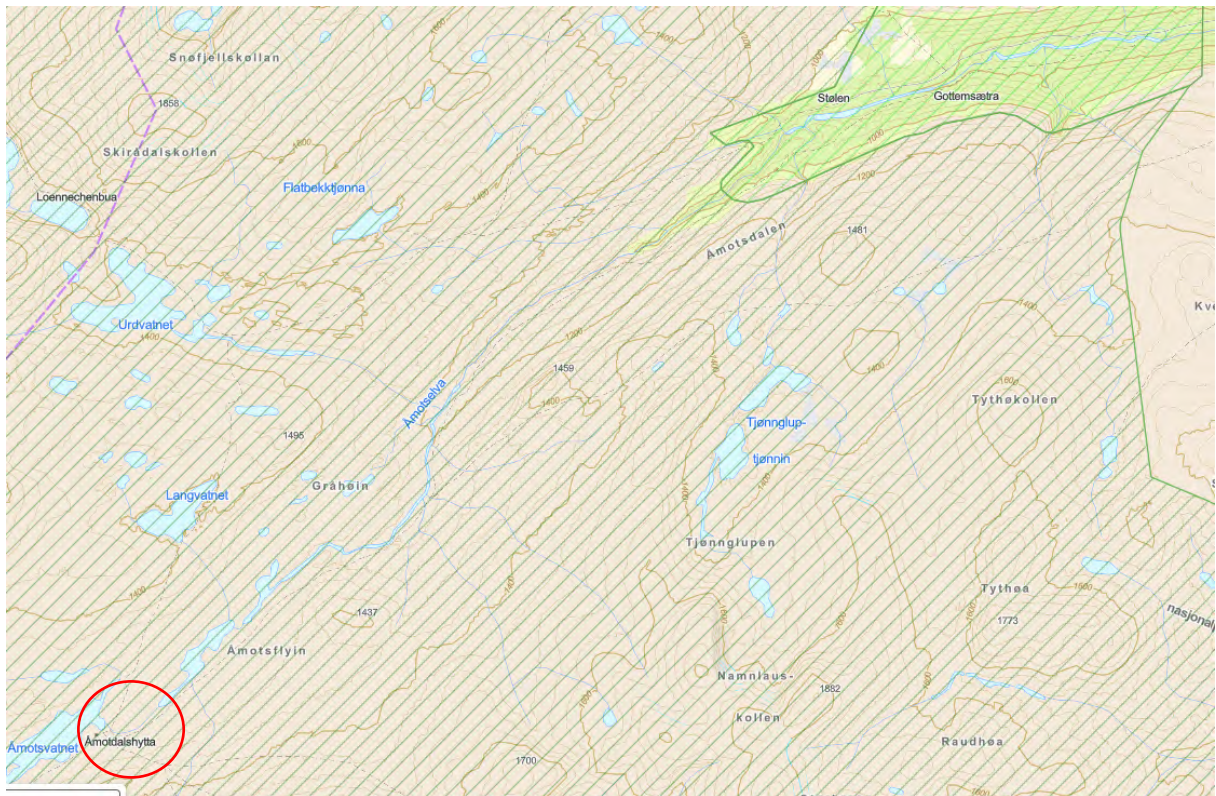
I vilkår 8 står det: «*SNO skal ha melding (SMS) før flyginga skal skje (Espen Rusten, mobilnr 90531307.)*»

Den 30.7.2026 mottok SNO følgende melding på SMS fra konstituert daglig leder i KNT: «*Ihht tillatelse blir det flyging av Engan/Oppdal til Åmotdalshytta i morgen, fredag 31.7. Tentativ oppstart kl 0900. Ca 20 hiv skal inn*».

SNO ble den 1.8.2026 kontaktet av en person som hadde observert flyging fra Åmotsdalen og innover i retning Åmotdalshytta lørdag 1.8. Det ble også oversendt videoer som var tatt med mobil som viste at et helikopter fløy med underhengende last. Andre fra SNO var i felt den dagen og kunne bekrefte denne observasjonen. Det var ikke mulig å se verken helikopterselskap eller avgjøre hva formålet med flyginga var.

Den 14.8.2026 oversendte KNT logg for landing med helikopter til nasjonalparkstyret i tråd med vilkår i tillatelsen. Her stod det oppført at det var fløyet med helikopter både den 31.7 og 1.8.2026. I telefonsamtale med konstituert daglig leder den 14.9.2026 der hendelsen ble tatt opp, ble det bekreftet at det hadde blitt gjennomført helikopterflyging den 1.8.2026 der det ble fløyet inn og losset av 2 sekker med ved på Åmotdalshytta. Daglig leder beskrev at helikopteret fløy inn disse i forbindelse med returen til basen (helikopterselskapet som ble brukt har hovedbase i Førde, Vestland).

Oppdal kommune gav den 24.2.2026 tillatelse etter motorferdselsregelverket, og tillatelse med endret vilkår den 13.7.2026. I disse vedtakene er det gitt vilkår om begrensning på klokkeslett og at det kun kan flys på hverdager.



Kartutsnitt som viser Amotdalshytta i Dovrefjell-Sundalsfjella nasjonalpark (mørk grønn skravur).

Helikopterselskapet som ble nyttet var ifølge innsendt logg Airlift. Airlift har 2 oppføringer i Brønnøysundregisteret: Airlift AS org.nr. 835 232 972 og Airlift Helikopter AS 933 814 009. Begge har samme forretningsadresse.

Kristiansund og Nordmøre Turistforening har følgende org.nr. i Brønnøysundregisteret: 970 058524 (Kristiansund og Nordmøre Turistinfo).

Hjemmelsgrunnlag

Miljødirektoratet er delegert myndighet til å ilegge overtredelsesgebyr etter naturmangfoldloven § 74. Myndigheten er ikke videredelegert til andre forvaltningsorganer. Dersom forvaltningen blir kjent med overtredelser som bør følges opp med overtredelsesgebyr, må saken oversendes til Miljødirektoratet. Miljødirektoratet vurderer konkret for hver enkelt sak om vilkårene for å ilegge overtredelsesgebyr er oppfylt.

For nasjonalpark- og verneområdestyrer er det styrene som beslutter om en sak skal oversendes til Miljødirektoratet med sikte på overtredelsesgebyr. Styrene kan delegere til sine forvaltere myndighet til å sende over saker til Miljødirektoratet uten styrebehandling. For å sikre en rask oppfølging av ulovlighetssaker kan dette være hensiktsmessig, men dette har ikke Dovrefjell nasjonalparkstyre gjort pr dags dato.

Styrets konklusjon vedørende om en sak skal oversendes for overtredelsesgebyr eller ikke, vil være en beslutning i styret, men ikke et enkeltvedtak (og kan derfor ikke påklages).

Vurdering

Bestemmelser om sanksjoner er noe annet enn det vi omtaler som forvaltningstiltak. Sanksjoner har som formål å virke som straff og formålet er at straffen skal virke preventivt mot nye overtredelser. Naturmangfoldloven har to typer sanksjoner: - Overtredelsesgebyr ilagt av Miljødirektoratet (§ 74) - Straff ilagt av politiet eller domstolene (§ 75).

Dersom forvaltningsmyndigheten blir kjent med overtredelser som bør følges opp med overtredelsesgebyr, bør saken oversendes til Miljødirektoratet. Miljødirektoratet avgjør i det enkelte tilfellet om overtredelsesgebyr bør ilegges som reaksjon og sørger for saksbehandlingen i en sak om overtredelsesgebyr

Det er forutsatt at overtredelsesgebyr skal forbeholdes overtredelser som isolert sett vurderes som mindre alvorlige overtredelser. Som mindre alvorlig overtredelse regnes blant annet (mindre) brudd på vilkår i tillatelser og overtredelser av lite omfang og som er uten eller med svært små konsekvenser for natur eller dyreliv.

Konsekvenser og alvorlighetsgrad

KNT har ikke fulgt tillatelsens vilkår som gir tillatelse til å fly helikopter den 31.7.2026, men har flydd også dagen etter, altså den 1.8 .2026 i strid med vilkårene. Dette er bekreftet gjennom både innlevert logg for flyginga og muntlig av konstituert daglig leder. Vilkår om totalt antall hiv er overholdt.

Nasjonalparkforvalter anser overtredelsen mindre alvorlig isolert sett. Vi har ikke kunnskap om konkrete skadevirkninger på naturmangfoldet, men flyginga har skjedd over flere dager i strid med tillatelsen.

Det forventes at tillatelser og vilkår som gis i disse følges, dersom annet ikke er avklart skriftlig. Opplysninger gitt i søknad tilsa at KNT hadde intensjon om følge de vilkår som ble gitt i en eventuell tillatelse.

Overtredelser bør i utgangspunktet følges opp raskt, slik at et eventuelt overtredelsesgebyr ikke kommer for lenge etter overtredelsen er utført. Dette vil virke mer preventivt enn om et overtredelsesgebyr kommer lenge etter at lovbruddet er gjennomført.

Det er lite aktuelt å følge opp overtredelsen med forvaltningstiltak, da overtredelsen er forbigående og allerede gjennomført. Men forvalter vurderer det likevel viktig å følge opp overtredelsen da manglende oppfølging av gitt tillatelse kan medføre at respekten for regelverket svekkes. Overfor de som faktisk følger regelverket vil det virke urettferdig at manglende etterlevelse av en tillatelse eller dispensasjon, ikke får konsekvenser.

KNT har en flerårig tillatelse for transport av forsyninger med helikopter til Åmotdalshytta, og har indikert at det i 2027 vil bli behov for å søke om flere helikopter hiv i forbindelse med den pågående ombygginga av turishytta. Det preventive aspektet er derfor til stede slik forvalter vurderer det. At KNT i 2022 også brøt vilkårene i den gjeldende tillatelse på det tidspunkt, vurderes å være skjerpende. I tilfellet fra 2022 ble overtredelsen foreldet. Miljødirektoratet skrev i brev datert 5.7.2024 at: «*Miljødirektoratet ser imidlertid alvorlig på bruddet og*

forventer at fremtidige tillatelser og vilkår til disse overholdes. Som eier og driver av flere hytter i nasjonalparker i Norge har DNT, i dette tilfellet Kristiansund og Nordmøre Turistforening, et særlig ansvar for å sikre at alle som utfører oppgaver for foreningen er kjent med regelverket for disse verneområdene, og sørger for at all aktivitet er i henhold til gjeldende bestemmelser og gitte tillatelser.»

Basert på de faktiske forhold i denne saken, innstiller forvalter på at nasjonalparkstyret beslutter at saken med tilhørende dokumenter oversendes Miljødirektoratet for vurdering av illeggelse av overtredelsesgebyr etter naturmangfoldlovens § 74.



Dovrefjell
nasjonalparkstyre

Logg – landing med helikopter – Åmotdalshytta – Kristiansund og Nordmøre turistforening (KNT)

Arkivsak 2025/2660

Landingslogg: gult felt skal fylles ut før transporten. Manglende utfylling anses som landing og lavflyging uten tillatelse. Etter avsluttet transport skal loggen returneres til:

Dovrefjell nasjonalparkstyre, helst som scannet dokument til sfinpost@statsforvalteren.no

Tidsperiode: 31.juli 2026

Antall hiv: inntil 25 hiv

Formål: transport av utstyr, materialer, brensel mm. Retur av rivnings- og byggeavfall

Trasé og landingsplasser	
Startplass utenfor verneområdet ved Engan i Oppdal kommune til Åmotdalshytta i Dovrefjell-Sunndalsfjella nasjonalpark, Dovrevegen 3696 i Oppdal kommune.	
Dato: 31.07.2026 01.08.2026	Kl start: 09:30 Kl ferdig: 11:30
Totalt antall hiv 18	

ST 46/2026 Referatsaker

RS 7/2026 Tilsagn - Dovrefjell nasjonalparkstyre - tilskudd til tiltak for villreinvennlig ferdsel av mennesker - 2026 - alternativ trase for Pilegrimsleden - Drivdalen 2026/5896

RS 8/2026 Utbetaling - Dovrefjell nasjonalparkstyre - tilskudd til tiltak for villreinvennlig ferdsel av mennesker - 2026 - omlegging av langrennstrase 2026/5896

RS 9/2026 Vedtak - klagesak - Knutshø LVO - dispensasjon - motorferdsel - 2026 - 2030 - snødekt mark - tilsyn av seterbuer - Unndalsvegen 983 og 985 - Erik Gissinger 2025/11247

RS 10/2026 Vedtak klagesak - Dalsida LVO - utviding av eksisterande bu - Nedre Mølmsvatnet - Øyvind Mølmen 2025/2325

RS 11/2026 Utbetaling - Dovrefjell nasjonalparkstyre - tilskudd til tiltak for villreinvennlig ferdsel av mennesker - 2026 - endringer i Stropsjødalen og Reinheim 2026/5896

ST 47/2026 Delegerte vedtak

229/2026 Delegert sak - dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Oppdal - Snøfjellstjønnevegen 702 - motorferdsel - 2026 - ATV - transport av vedovn - Stein Olav Gravem 2026/5968

230/2026 Delegert sak - Hjerkin LVO m/ BV - Snøheimvegen - Vålåsjøhøvegen - 2026 - sykkel - villreinjakt - Hans Olav Arnekleiv 2026/9725

231/2026 Delegert sak - dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Hjerkin LVO m/ BV - Snøhetta - organisert ferdsel - 2026 - topptur og telting - Student-KRIK Trondheim 2026/8976

232/2026 Delegert sak - dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Oppdal - Snøfjellstjønnevegen 517 - motorferdsel - 2026 - bil - traktor - Gjermund Kleven 2026/6754

233/2026 Delegert sak - dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Hjerkin LVO m/BV - organisert ferdsel - moskussafari - Mountain Experience Terje Rian 2024/11463

234/2026 Delegert sak - dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - 2026 - forskning - innsamling av plantestiklinger - fjellskrinneblom - Helene Grindeland 2026/6325

235/2026 Delegert sak - dispensasjon - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Oppdal - Snøfjellstjønnevegen 806 - motorferdsel - 2026 - bil - Jan Løkken 2026/7237

236/2026 Delegert sak - Hjerkin LVO m/ BV - Snøheimvegen - Vålåsjøhøvegen - 2026 - sykkel - villreinjakt - Lars Ragnvald Børve 2026/7760

237/2026 Delegert sak - ekstraturer - Knutshø LVO - dispensasjon - motorferdsel - 2626 - barmark - vedlikehold etter brannutløp - Setalsjølia 1179 - Østerdalen Bygg AS - Stein Arne Brendryen 2025/10710

238/2026 Delegert sak - endret vilkår - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Oppdal - Snøfjellstjønnevegen 806 - motorferdsel - 2026 - bil - Jan Løkken 2026/7237

239/2026 Delegert sak - avslag - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - bruk av drone - 2026 - dokumentarfilm - LionCry Studio 2026/7241

240/2026 Delegert sak - tillatelse - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Oppdal - Snøfjellstjønnevegen 802 - motorferdsel - 2026 - bil - riving av jaktbu og oppføring av ny - Hanne Håker 2026/7792

241/2026 Delegert sak - endring av vilkår - 2026 - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Hjerkin LVO m/ BV - Oppdal - Dovre - Åmotdalshytta - motorferdsel - 2026 - 2029 - snøskuter - helikopter - Kristiansund og Nordmøre Turistforening 2025/3660

242/2026 Delegert sak - Dovrefjell-Sunndalsfjella NP - Kongsvoll - Stropsjødalen - organisert ferdsel - 2026 - vitenskapelig feltekspedisjon - Comenius University Bratislava - Martin Labuda 2026/8458

243/2026 Delegert sak - Hjerkin LVO m/ BV - Snøheimvegen - Vålåsjøhøvegen -